

Tractatus de spiritibus
alibus ascensionibus.

EXAMINATIO DE IURIS
SACRAE THEOLOGIAE

De quibz necessarijs in vltia religiosa profice
re disponētibus. c. j.

De loco ⁊ statu naturalis ⁊ primordialis di-
gnitatis: in quo deus homines constituit in princ-
pio ⁊ de multis donis que contulerat ei. c. ij

De valle lachrymarū ad quā homo p lapsū
primi hoīs decidit ⁊ de virium aīe destitutione ⁊
ordinatiōe quā incurrit. Et hic est prim⁹ laps⁹
a statu nostre rectitudinis predicto. c. iij

Q homo nō solum pgressus est a statu recti-
tudinis in lapsu pmi hoīs: sed etiā illect⁹ ꝑ cupi-
scētis abiit ad impuritātē cordis. Et qd sit im-
pūritas cordis ⁊ hic est lapsus secūndus. ca. iij

De tertio hoīs descensu sup peccatū mortale
quo lōgissime abiit. tm̄ dissilitudis regionē. c. v

De tribus examinatiōibus ⁊ qualiter homo p
memoriā pctōrū recuperat sensum marie vt sen-
tat vltimū descēsum. scz p peccatū mortale. c. vj

De secūnda examinatiōe qua homo se ipsum
discutit d̄ toto statu suo interiori ⁊ exteriori, ⁊ p
quā venit ad hoc vt sentiat primū descensum ⁊
virū anime destitutionem. ca. vii

De tertia examinatiōe qua homo quotidie di-
scutit se de excessibus quotidianis qua homo di-
scit sentire impuritatem cordis. Et de reuelatio-
ne passionum. ca. viij

Q homo debet exercitia sua prius in corde
a ij

disponere et eius spiritali viro discutere antequam ostē-
dere. et quia sancta exercitia non sunt leuiter mutanda. sed
quod in ipsis est perseverandus donec ad finem per-
ueniamus. ca. viiiij

¶ Quod aliter debet homo in corde disponere de fine.
aliter de his que sunt ad finem. ca. x

¶ De tribus ascensionibus contra tres descensus
premissas iterum reducētib⁹ ad locum rectitudinis. ca. xi

¶ De prima ascensione contra peccatum mortale et de
tribus gradibus huius ascensionis. Et de con-
tritione. ca. xii

¶ De confessione que est secundus gradus hu-
ius ascensionis. ca. xiii

¶ De satisfactioe que est tertius gradus prime
ascensionis. ca. xiiii

¶ Incipit secunda ascensio contra secundum descen-
sum qua reditur ad cordis puritatem. et quod impu-
ritas cordis in tribus consistit. contra que tria tri-
bus ascensionum gradibus proficiscitur in ista se-
cunda ascensione. ca. xv

¶ De primo gradu huius ascensionis qui est in
timore. quod videlicet cor nostrum per timorem ab-
strahitur a noxia affectione et inhesionem. ca. xvi

¶ Quod compunctio que ex timore nascitur variet diuer-
simode in exercitio et meditatioe potest assumi. ca. xvii

¶ De utilitate compunctionis et quomodo cor
purificat. ca. xviii

T Generalis modus ad formandum meditationes de morte. ca. xviiiij

T Generales meditationes de extremo iudicio quibus homo poterit sibi incutere timorē. ca. xx

T Qualiter homo p memoriam penarū infernalium timorē acquirit et compunctionem. ca. xxj

T De secundo gradu secunde ascensionis qui fit p spem et desiderium celestium et spūaliū eorū quibus purgatur et sanatur homo a secunda impuritate cordis. ca. xxij

T De compunctione per amorem qualiter se in ea crecebit. ca. xxiiij

T Generalis modus formandi meditationes de regno celorum ad habendam compunctionem et desiderium ad ipm obtinendum. ca. xxiiij

T Qualiter homo ex memoria beneficiorum dei inflametur ad deuotionem et accēdatur ad compunctionem. ca. xxv

T Incipit de tertio gradu huius ascensionis qui est in charitate et puritate cordis et in quo cōsistit iste ascensus. et qualiter hō potest scire quō venit ad istū gradū puritatis vel charitatis. ca. xxvi

T De tribus gradibus ascendēdi contra tertias impuritates quibus homo successiue disponitur ut deo pfecti possit inherere. ca. xxviij

T De figuris pphetijs et scripturis circa in carnationem christi. ca. xxviiij

D e Annuntiatione dominica.	ca. xxviiiij
V ita xpi sub compedio usq; ad cenā.	ca. xxx
D e cena domini.	ca. xxxi
D e passiōe dnica ⁊ de trib ⁹ in qbus hō debet se exercere circa passiōē xpi.	ca. xxxii
P assio christi breuiter tacta ⁊ particulis dis- uisa.	ca. xxxiiij
P articula secunda.	ca. xxxiiij
T ercia particula.	ca. xxxv
P articula quarta.	ca. xxxvj
P articula quinta.	ca. xxxvij
Q ualiter deuot ⁹ in suis ascētionib ⁹ passiones xpi debz dirigere vt p timorē ascēdat: p spem pfi- ciat: per charitatem deo inherat ⁊ intellectus illu- minetur.	ca. xxxviii
D e resurrectione dominica.	ca. xxxviiiij
D e gloriosa ascensione xpi.	ca. xl
D e missione spiritus sancti.	ca. xli
Q uā pfecte in hac vita nullum de pmissis trib ⁹ gradib ⁹ possumus consumare.	ca. xliij
D e trib ⁹ quib ⁹ sustentat ^r ⁊ p mouet ^r spirital ^r ascē- sio. s. lectione meditatione ⁊ oratione.	ca. xliiij
Q ualiter sacra lectio adiuvat ⁊ sustentat ascē- dentes: ⁊ qualiter sit ad perfectuz spiritualem or- dinanda ⁊ dirigenda.	ca. xliiij
D e modo meditandi.	ca. xlv
D e oratione ⁊ modo orandi.	ca. xlvj

Incipit ascētio tertia q̄ debellādo vitā ascen-
dīm? de virtute in virtutē ⁊ vires aīe destitutas rur-
sum reformam? p̄cipue de duob? que impediunt
ascēdentes ascensu spirituali. ca. xlvij

Qualiter vicia vires aīe occupāt et impediūt
spiritualiter ascendentem. ca. xlvij

De quibusdam vitiis deseruentibus: et se ad
alia spiritalia conferentibus ⁊ de origine affec-
tionis ca. xlviii

De tribus necessariis his qui volunt legitime
contra vicia p̄elari. videlicet. strenuitatem scue
ritatem ⁊ benignitatem. ca. l

Quā in spiritualibus exercitijs proficienti sit
expediens vel necessarium habere ductorem vi-
rum spiritalem. ca. li

Quā pugnās p̄tra octo vitia capitalia quodā
mō pugnat p̄tra oēs inordinatas affectōes. ca. lii

De modo pugnandi p̄tra vitia ⁊ q̄ homo nō
debet contra omnia simul. sed contra vnum prin-
cipale decertare. ca. liii

Quā secundum diuersitatem nature viciozū di-
uersimode sit contra hec decertandum ⁊ in quo
p̄sistet illa diuersitas viciozū. ca. liii

Quā tres sunt ascensus contra vnūquodq; vi-
cium. i. tres p̄fectus ad oppositā virtutem. ca. lvi

De ascensionibus contra primū viciū quod
est gula. ca. lvi

- A**scēsiōes ad debellādū viciū luxurie. ca. lviij
Ascensionē contra auariciā. ca. lviij
Ascēsiōes contra iracundiā. ca. lviij
Ascēsus ad dilectōez primi p̄tra inuidiā. c. lxx
Ascēsus ⁊ expurgatiōes p̄tra accidiā. ca. lxx
Ascēsiōes p̄tra vanā gl̄iaz extiguēdā. ca. lxx
De ascēsiōib⁹ p̄tra supbiā debellādā. ca. lxx
Incipit q̄rta pars d̄ ascēsiōibus sp̄ualib⁹: que
sunt in duplici diffrencia: videlicet ad se ip̄m ⁊ ad
p̄roximum. ca. lxx
De p̄mo descēsu quo homo descēdit quātum
ad se ip̄m de gradu superlozi ad inferiorē. ca. lxx
De secundo descēsu quo interdum necesse est
hominē descendere ad mozum exteriorum ⁊ gesti
um disciplinam. ca. lxx
Tercia descensio quātus ad se ip̄m qua homo
fragilis non diu vel semp sp̄ualibus valens insi
stere necesse h̄z se in ope manuū exercere. ca. lxx
De descensioib⁹ ad primū. v̄l p̄pter p̄imum
Et p̄m⁹ descēsus fit ad supior̄ iussione. c. lxx
De secūdo descēsu ad primū quo p̄mo con
descendimus auxilio vel consilio admonitōe vel
coꝛreptione. ca. lxx
De tertio descēsu quo necesse habet supior̄ de
scēdere p̄p̄ curā ⁊ sollicitudinē subditoꝝ. c. lxx
De quatuor in quib⁹ incipiētes deo seruire de
bent esse cauti si proficere volunt. ca. lxx

Incipit deuotus tractatulus dñi
Berardi zutphanie de spūalibus ascensionibus
omnibus in spiritali vita proficere volentibus
non minus necessarijs q̄ utilis.

De quinque necessarijs in vita reli
giōsa proficere disponētibus. ca. j

Status vir cuius est

Bauxilium abs te: ascensiones in cor
de disposuit in valle lachrymarum
in locum quem posuit. Noui hō q̄
ascensionū sis cupidus qd̄q̄ exalta
tionem vehemēter ꝑcupiscis. Rationalis em̄ ac
nobilis creatura es ꝛ magni cuiusdā animi: ideo
q̄ altitudinē ꝛ ascensuz naturali appetis deside
rio. Nec vituperandus appetitus: si fuerit ordi
natus: si videlicet ad originalis tue dignitatē cel
situdinē desideras ascendere: si d̄ valle lachryma
rū ꝛ miserie egredi ꝑcupiscis. Sed hinc egredi
ꝛ illic ascendere: non est nisi ꝑ ascensiones ꝛ grad
ꝛtutum in corde ꝑficere. Quātū em̄ in corde ꝑfi
cis tm̄ ꝛ ascendis. q̄tm̄ hō deficiis tm̄ ꝛ descen
dis. Igit̄ in corde debes disponere ascensiones,
nec tm̄ te ꝑfidas ꝑpria ꝛtute ascensurū sꝫ habita
iugiter in adiutorio altissimi: ꝛ in protectiōe dei
cell̄ cōmorare. Si sic ascendis laudabilis est ascē

sus. Nam beatus es et nomen viri tanquam viriliter
agentis: non immertio tibi congruit: recepturus pro
inde in premissa eterna beatitudine et gloria sine fi
ne manentes. Nec tibi quatenus disponenti ascendere
ordine quam vis retrogrado in verbis prophetis: bre
nibus verbis: sed plenitudine sensus proponuntur.
Primum enim tibi proponitur quo debes ascendere in
locum viles quem dominus posuit: quem non in agrue pos
sumus intelligere statum naturalis tue rectitudinis:
in quo te idem dominus quondam posuit et creavit: ut
viles illum locum ascensionem in corde disponas vni
us ascensionem disposuisti. Secundo tibi proponit locum
a quo egredi debeas per ascensum: cum dicitur in valle
lachrymarum. Que quidem vallis agrue accipit deie
ctio et destitutio tue naturalis dignitatis: in qua
velut in basso constitutus: rursus ad montem vni
cecidisti debes ascendendo redire. Tertio tibi innuit
qualiter ad ascendendum te debeas preparare. Nam
ascensionem in corde debes disponere: modum et ex
ercitia quibus te vis in anteriora extendere: priusquam
ascendere incipias in corde diligentius pertractan
do ut ita in corde prius cogitando disponas qui
bus exercitiis melius recuperes amissam dignita
tem. Verum quia ascensus iste non est in curren
te vel ascendente: sed ex dono dei misericordis: ideo
quarto tibi consulitur a domino adiutorium et auxilium
postulandum: quia nulla est industria tua nisi te in om

bus diuina gratia comitet. Sz ne ascensus huius
difficultate territus vel laboribus victus itez re
siliat: premiũ tibi pmittitur. cũ dicitur: beat? vñ
Siquidẽ si in cordis ascensionibus pfic? beatus
es. hic quidẽ in spe. postmodum vñ in re. hic hñs
beatitudinem vñ: q̄ est in virtutibus ⁊ iusticia illic
beatitudinẽ patrie habiturus. Sane ipsas virtu
tes ⁊ iusticias cum habueris quodãmo futuras
beatitudinẽ habes in sua. vt ita dixerĩ causa. Si
cut etem res naturalis vi quadã pductua vel se
minali ratione in se ptinet vt sit effectus alicuius
pductua: ita virtutes ⁊ iusticiam futura beatitu
do ⁊ eterna felicitas comitat. Breuiter ergo re
collige vñ vel quo debeas ascendere quodã cras
in alto mōte naturalis tue. ⁊ primordialis digni
tatis pstitutus. sed inde volũtarie es p lapsus in
vallẽ quandã bassaz. Ab hac igitur vallerursus
debes egredi ⁊ paulatim ascendere ad montem
vñ cecidisti. Sz anteq̄ incipias ascendere: debes
in corde tuo scalam erigere. et modum quendam
pficiendi quo illuc melius deuenire valeas ordi
nare. Sed adhuc in pede vel ascensu scale posit?
in te deficiens ⁊ altitudinẽ eius prospiciens. de
bes sursum man? extendere ad dñm q̄ est in miris
supme pti scale ⁊ clamare. Trabe me post te ⁊ ita
beat? er? et sempiterna bñtudine pfuer?. Sz de his
omnibus in sequẽtib? dicetur clarius singulatim.

De loco ⁊ statu naturalis ⁊ pmoꝝ
dialis dignitatis: in quo deus hoīem p̄stituit in
p̄ncipio. ⁊ de multis donis q̄ cōtulerat ei. La. ij.

Abitur si tibi dñs ascē
siones in corde disposuit: atq; ad
sp̄ūalem ascensum puocauit: si mē
tale vis exercitiū arripe: añ om̄ia de
bes descensus tuū vel lapsus p̄gno
scere vt ide nouer̄ tibi ascēdēdū: vbi te cernis mi
sere prolapsū atq; illuc cognoscas te debere redi
re a valle lachrymarum ad locū in quo te dñs po
suit ⁊ ad quē te ordinauit. Diligenter igit̄ aduer
te q̄ dñs deus q̄ te ad suā imaginē ⁊ similitudi
nē creauit: quondā in tā sublimi dignitate te po
suit: tā alto monte donozū naturalīū ⁊ gratiarum
collocauit: vt nisi ad essentialē dei visionē pro
ficeres vix altius ascendere posses. In paradiso
siquidē voluptatis fuisti positus: foris ⁊ intus
om̄ibus bonis repletus. Foris fruens loco ame
nitatis ⁊ delitijs voluptatis. Intus vero plenus
rerū noticiā ⁊ affectuū quiesca ⁊ pacifica concor
dia. Dederat em̄ tibi dñs liberalissimus vires in
tellectuales siue cognoscitiuas: intellectū: ratio
nē ⁊ sensum vt videlicet deū p̄ intellectus cogno
sceres ⁊ immaterialia intelligeres: p̄ rationē infe
riorē de inferioribus recte discerneres. oīa in lau

dem dei referres. Per sensus exteriorum rerum materialium particularia et presentia. Per interiorum vero ut horum etiam absentium imagines et simulachra attraheres per adiutorio rationis. Dedit etiam vires appetitivas voluntates scilicet ut deum super omnia amares: cetera vero propter ipsum et in ordine ad ipsum amando referres. Dedit vim concupiscibilem, ut omnem bonum appeteres et summum bonum super omnia desiderares. In qua vi concupiscibili varias posuit et delectabiles affectiones, videlicet affectionem amoris: ut ipse te amor pro se moueret et inclinaret ad bonum: affectionem gaudij ut in deo summe delectareris et iocundareris in intuitu beneficiorum dei et in consideratione operum et mirabilium eius etc. Dederat item vim irascibilem qua firmiter deo adhereres et si quid ab hoc te posset separe repelleres indignanter. In qua etiam affectiones suas delectabiles posuit: spem: audaciam: ut esses virilis ad bonum aggrediendum et sperans ad adipiscendum. Ecce quoniam multa bona tibi tribuit: in quinta montis sublimitate te collocavit. Intellectus fuit illuminatus ut noster patrum parens. Quis ut credimus deum per essentiam non vidit: ipsam in puro mentis intuitu et contemplationis excessu speculabatur. Nullam tibi passionem seu affectionem indidit malam, id est quorum obiectum est circa malum: sicut odium tristitia et hoc actualiter mouentes ne quicquam esset quod te intus perturbaret. Ne erant tunc

iste vires potentie vel affectiões sibi iucē contrarie
vt lex carnis legi mētis repugnaret. Nondū em̄
erat corp⁹ qđ corrūpitur. ideoq; nec aīas aggra
uabat. S; istas vires optio mō in te ordinauerat
vt inferiores superiorib⁹ sine contradiciōe: siue quo
uis appetitu cōtrario obedirent. Sensus em̄ obe
diebat rationi: ratio mēti: Mens autē ip̄a soli deo
fuisse subiecta. Appetit⁹ sensitiu⁹. scz vis cupi
scibil⁹ ⁊ irascibilis vōluntati ⁊ appetitui rationali
p̄mptissime obediebat. Et ita ī interiori hoīe sū
ma erat cōcordia ⁊ qđ cūq; volebat ip̄a voluntas
in h̄ pebāt reliq; vires ⁊ affectiões inferiores. Vo
lūtas autē oīa agere debuit ad intellect⁹ p̄siliū v̄l
dictamē ratiōis. Intellect⁹ autē signato sup se lu
mie vult⁹ dñi: naturali scz ⁊ gratuita illustratiōe
plene nouit quid fuerat agendū vel dimittendū
Et istiusmodi virium ⁊ affectionū concordia pa
cifica ac concors obedientia dicebat et noīabat
a sc̄tis iusticia originalis. Ecce hō hic ē loc⁹ tu⁹
in quo te posuit dominus de⁹ tuus. Hic ē status
tue rectitudinis in quo te creauit ⁊ in quē ascen
siones in corde tuo disposuit. hunc statū rectitu
dinis desiderās quē adhuc erectiōe corporis fi
guras: licet corde longissime vt statiz dicetur: ab
eo sis peregrinat⁹: dic cum lachrymis. Stantes
erāt pedes n̄ri affectuales in atrijs tuis hierlīn.
¶ De valle lachrymarū ad quaz hō

mo per lapsus primi hoīs decidit ⁊ de viriū anī
me destitutiōe ⁊ de ordinatiōe quā incurrit. Et
hic ē p̄m^o laps^o a statu n̄fercitudis p̄dictō. c. iij

Adisti homo de loco
in quo te dñs posuit ⁊ ad quē debe
as ascēdere vide nūc vallē lachry
marū ad quā p̄laps^o cecidisti. p̄ch
dolor tāta glia ⁊ honore sublimat^o
p̄thoplast^o p̄mus parēs n̄f cū esset in honore nō
itellerit. s̄ se a creator] sui impie auertit trāsgre
diēs p̄ceptū diuinū. Idōq; grauit̄ cecidit ⁊ nos
oēs i eo Nā oēs i eo fuim^o vt q̄dā p̄ductiua v̄l
semiali ratiōe. Ita q; cecidim^o oēs. vt ber. di. Ce
cidim^o s̄ i lutū ⁊ sup acruū lapidū. Eñ ⁊ coinq̄
nati fuim^o originali culpa s̄ ⁊ collisi ⁊ p̄fracti ⁊
in oib^o v̄lrib^o ⁊ potētis aīe optie: vt p̄missus est
disposit] grauit̄ vulnerati. amissa etē iusticia ori
ginali ip̄o casu ⁊ iusto dei iudicio: ip̄e vires ⁊ af
fectōes a suo statu p̄ lapse diminute sunt p̄iter ⁊
deo: dinate. nō āt oīno destructe. s̄ s̄rio mō se ha
bētes q̄ pri^o habuerūt sibi iuicē motib^o suis ⁊ im
pulsib^o p̄strariātes ⁊ repugnātes. Si q̄dē vt quo
tidie: ne discam continue: experiris: nisi totus in
sensibilis sis. ipsa sensualitas vis scilicet concu
piscibilis et irascibilis voluntati sunt rebelles et
contrarie. sed et ipsa voluntas q̄uis non p̄ter

frequēter tñ agit ꝑtra rationē. Tñ ꝑtingit vt nūc
iste vires ꝛ affectꝝ longe aliter mouēt qꝫ a deo fu
erūt institute: ꝑne ad malū ꝛ ꝑclīues semp ad illi
citū cōcupiscendū. Siquidē ratio ip̄a ceca facta
erronea ꝛ obtusa sepe falsa ꝑ veris recipit: frequē
ter inutilibus ꝛ curiosis se inuoluit. Volūtas fa
cta est curua: sepe d̄teriora eligit: carnalia diligit:
spūalia ꝛ celestia vilipendit. Vis aut̄ ꝑcupiscibi
lis destituta est ꝛ quodā mō ꝑlapsa in ꝑcupiscen
tiam carnis: ꝑcupiscētiāꝝ oculoꝝ: ꝛ carnales vo
luptates. i. gulam luxuriam ꝛ auariciam. Irasci
bilis ꝛo deordinata est ꝛ ꝑlapsa in supbiam vite
ꝛ gloriā mūdā. Spes nō sperat de deo sed vel
in diuicijs vel in ꝑꝑrijs meritis vel sperat plus
vel minus iusto. Tristamur de amissione diuitiāꝝ
ꝛ de despectu mūdi. Baudemꝝ de gula ꝛ luxuria
Irascimur fratri. Breuiter examissōe originalis
iusticie oēs affectiōes ꝑne sunt in maluz ab ado
lescentia: imo a conceptione sua. Nam ip̄a aīa ex
carne ꝑcupiscibiliter ꝑcepta cōtrahit fomitem ꝛ
cōcupiscētiarum inclinātionē ad malum. Sane
ꝛꝑs morte sua ꝑciosissima a culpa originali nos
redemit: vt hmōi virium destitutū vlt̄ lex carnis
iam non sit culpa cum iam ad eam non habēdas
nō obligamr ne sit damnatio aliqua his qui sunt
in tꝑo Jesu. Sed in pristinū statum rectitudinis
neqnaqꝫ non restituit: nec vires anime reformauit

sed ad nostrum exercitium et meritum nobis eas
reliquit et per sancta exercitia reformādas. Ecce
hec est vallis lachrymarum status miseriae ad quē
cecidim⁹ et vñ resurgendi ascēssiones in corde de
benus disponere postmodum ascensuri.

¶ Quid homo nō soluz pgressus ē a sta
tu rectitudinis in lapsu primi hominis: sed etas
illectus et cupiscētis longius abiit ad impurita
tem cordis. Et qd sit impuritas cordis et hic est
lapsus secundus. Ca. iij

Magna vere et magna
nimis distātia inter vallē lachryma
rum vbi nūc es constitutus. et locū in
quo te domin⁹ olim posuerat. vics
statum tue rectitudinis. ideoq; ma
gnus ascensus necessari⁹ vel certe multe necessa
rie sunt ascensionē magnoq; op⁹ est labore si il
luc vis redire. Sed vtinā hic pmāsisse. vtinā h
requieuisse et nō longius discessisse. s; heu tu
fili pdige quarūdam meretricū. i. cupiscētiarū
abstractus illecebris iuisti ad ptes adhuc multo
renotiores. imo vt ait sc̄m euāgeliiū longissimā
regionē abiens post cupiscēntias tuas: et forni
cans cū meretricibus. i. cupiscētis. Nam
quotiens cupiscim⁹: totiens vt ait Hiero. For
nicamur. Itaq; omnia bona et portionem bonorū

naturaliū ⁊ gratuitoꝝ q̄ tibi ꝑtigerat cōsumisti.
Siquidē in casu ꝑimi hoīs vt ꝑmissus est ꝑnita
tem ꝑcupiscētiāꝝ ad infima ꝑtraxim⁹: vt nisi eis
ꝑtinue resistamus ip̄āꝝ impetu cogimur descēde
re ad inferiora. Tu x̄o non solū eis nō restitisti: sꝫ
te eis inclinās cū ip̄is descēdisti: ⁊ desiderijs ⁊ af
fectiōibus carnalibus: ⁊ rebus mūdānis adhēsi
sti. atꝫ ꝑinde si que in te remāserat ad bonū incli
natio: vel donoꝝ naturaliū amisisti. Iusup̄ h̄mōi
rebus vilibus desiderio ⁊ affectu inherēs quodā
mō ip̄is cōnaturalis ⁊ ꝑformis fact⁹ es ⁊ ita cō
traxisti quādā quasi limositatē vel viscositates
inconcupiscētijs ⁊ virib⁹ qua quasi glutinosa lu
bricitate inferius ligat⁹ quodāmō retinet⁹ ⁊ h̄ dicit⁹
ꝑꝑrie ip̄ puritas cordis. Sicut em̄ in rebus na
turalib⁹ res dicunt⁹ ⁊ efficiuntur impure eo q̄ re
bus vilioribus admiscētur. Nam aurum immū
dum efficiūt: si argēto ⁊ argentū si plūbo admisce
tur. Ita hō aīa tua rationalis que ē dignior om̄i
bus tꝑalibus creatur⁹ impuritātē ⁊ immūdiāz
contrahit ex hoc q̄ rebus tꝑalib⁹ subijcit⁹ ꝑ amo
rem. ⁊ ex hoc q̄ h̄mōi adheret ꝑ affectionē ⁊ per
desideria ip̄is affixa assueta ⁊ ꝑglutinata immū
da fit ⁊ impura. Et siquidē affectu carnali rebus
carnalibus adhererit: attrahit quādāz limositatē
que carnalitas dicitur ⁊ vñ homo carnalis effici
tur. Si vero affectu mūdano adhererit rebus mū

di & vanitatibus: impuritas dicitur illa vanitas
 & homo efficitur secularis & ita diuina scriptura
 distinguit inter hoies carnales & seculares. *Ecce*
ce cernis qd sit impuritas cordis de qua in scri-
 ptura legis: & forsitan nō intelligis. *Certe* ipsa ē
 illa affectio qua in ordinate ad infima inclinatis
 & adheres: siue ad gulā siue ad luxuriā: vanā glo-
 riam vel supbiam vel hoim laudem per eam tra-
 heris. cordis impuritas appellatur: quam impu-
 ritatē in casu pmi hois contraxisti. s; extua assuefa-
 ctioe: affectoē & adhesioē multo amplius addidisti
 vt q̄ sordebat pri⁹ sordescat iā ampli⁹. *Ecce* h est
 scds descensus tuus: in quē quāto longius descē-
 disti eo opus habes pluribus ascensionibus vt
 redire possis ad statū rectitudinis vñ cecidisti.
¶ De tertio hominis descensu super
 peccatum mortale quo longissime abiit indistūti-
 tudinis regionem. Ca. v

Sed nec adhuc filius
 prodigus cessat longius ire atq; am-
 plius p̄ire. Nā quo pl⁹ it eo ampli-
 us p̄it quo a deo auers⁹ recedit. qd
 plura: Om̄ibus cōsumptis cū me-
 retricib⁹ venit in regionē dissimilitudinis vbi se
 subiecit vni ciuium regionis illius: & hic eū po-
 suit vt porcos eius pasceret. i. breuiter per pctm̄

mortale se diaboli subdidit: et in omnibus motibus concupiscentiarum desideriorum satis fecit. Ecce homo quo nunc deuenisti in regionem dissimilitudinis non apparet vestigium virtutis. Ne sunt tres descensiones quibus a statu rectitudinis in regionem dissimilitudinis longissime descendisti.

De tribus examinationibus et qualiter homo per memoriam peccatorum recuperat sensum marume ut sentiat ultimum descensum scilicet per peccatum mortale. La. vj

Dicitur descensus tuos vidisti congruum esset ascensiones disponere. scilicet quoniam peccatus frequenter comitat cecitas et insensibilitas ut qui peccato premitur non tamen se sentiat peccatorem. scilicet fit stupidus et nascitur ei frons meretricis et duricia cordis: ut nec deus iam timeat nec homines vereatur. Igitur antequam ascendas studiose tempus debes discutere et omnibus modis quibus possis niti ut sensum recuperes quo descensus agnoscas et peccata tua deploras. Igitur ut noveris quantum per ultimum descensum. vides per peccatum actuale mortale grauer sis plapsus et de loco in quo fueras cum haberes naturam integram et non viciatam positus discessisti. debes te ipsum diligenter discutere districte examinare ut tandem oculos apias et videre possis.

quo iaces plap? Districte igitur et si non semper, se-
pe tamen teipsum iudica: formas in te primo et pertractas
quod tunc deo unumquodque per te displiceat. quod tunc hor-
reat et detestetur. Et autem hoc melius sentire valeas,
diligenter rumina et donec et affectu sentias studio
se pertracta quod adeo displicuit deo superbia ut no-
bilissime quondam creature sue non parceret: sed Lu-
ciferum de celo proiecit. Cogita an tibi parceret, quia
forsitan melior aut nobilior es. Cogita quod adam
propter inobedentiam expulit de paradiso, et totum genus
humanum originali iusticia spoliavit. Propter luxu-
riam subuertit sodomam et gomorras et in diluui-
o pene totum mundum submersit. Et plura talia his
similia recitat tibi diuina scriptura. Cogita quod ta-
tum deo peccatum displicuit quod potius ipse voluit
moriens satisfacere pro peccato. Adeo: quod ipsum secundum suam iu-
sticiam dimittere impunitum. Si autem adeo duri cor-
dis es ut ex hoc adhuc non erpauescas lapsum
tuum, sic forma meditationem tuam studiose pertra-
ctas quod diuina iusticia aliter iudicare non potest quod
opera tua merentur. Est enim deus intelligibilis que-
dam equitas inconuertibilis atque indeclinabilis/
non minus pena malorum quam gloria bonorum. Certum igitur
esto quod reddet tibi secundum opera tua, nec relinquet aliquod
malum in te impunitum. Si igitur hoc modo intus reuol-
ueris, non credo quoniam timore concuteris, horrore ob-
stupescis: Tunc igitur tertio veniat memoria in me

diu perducatur oia peccata tua preterita gravia mari
meoq; marina. Cogita q̄ multa peccata commisisti.
Bene em̄ om̄i die om̄i hora ante conversionē tuā
grauiter deliquisti. Quis numerabit quot pec-
cata com̄isisti corde ore ⁊ ope: Deinde percurrere
singula ⁊ vide q̄ gravia sunt quibus deū omni-
potētem ⁊ terribilem iudicē patremq; dulcē ⁊ be-
nignū qui p̄ te tāta fecit ⁊ sustinuit offendisti: et
quodā mō itez crucifiristi. Deinde reuolue q̄ sint
quedā eorū turpia maxime quātū ad carnalia q̄
tū magis succinte debes trāscurrere ne immūda
subreptat delectatio immorāti. Quāuis etiā iam
ad dñm sis cōuersus: nō tū hāc vilipendas mēo-
riam peccatorū: sed ⁊ tūc adde vt etiā summa diligē-
tia p̄ tractes peccata tua q̄ post cōuersionez con-
misisti. Cogita singula vitia q̄bus ad huc sordes
Cogita in singulari de supbia tua quāta est: quā-
tum ꝑcupiscis honore: laudes desideras. ad altū
statū aspiras. Cogita q̄ tepide: q̄ infructuose tot
annos in diuino seruitio expēdisti: vix scis inue-
nire profectum ⁊ in his peccatis que post cōuer-
sionem com̄isisti forsitan grauius puniet te deus
tanq̄ magis ingratum. Deinde cum hęc ita inco-
gitatu tuo examinaueris: diligenter pertracta q̄
modicā pro hīs omnibus fecisti satisfactionem:
quam modica fuit tua cōtritio: quam parua ope-
ra in nullo satisfactoria: sciēs certissimē q̄ vel hic

vel in futuro omnia reddes vsq; ad minimū qua-
drantem. Sed in futuro ꝑm Bern. centuplū red-
des quod hic simplō soluere posses. Nec igitur
ꝛ his similia cum peccator in cogitatione reuol-
uerit: ꝛ se timore percussū ꝛ dolore interno per-
fusus senserit: tūc cor suū humilime ꝛ dolore ple-
num immedfate dirigat ad deū suū orationē fa-
ciendo: ꝛ ipius bonitatē ꝛ mīam cū summo desi-
derio implozando: mutationem vite ꝛ emendati-
onē morū ꝑmittendo ꝛ ꝑmissionē dei ad iutorio
adiuulendo. Hanc tñ formulam meditandi aut
similem ita debes dirigere. vt nō incidās in despe-
rationez. sed inflameris ad satisfactionem ꝛ emē-
dationem: vt ꝑromptus ad omnē laborē ꝛ oim
passionum tollerantiā efficiaris.

De secunda examinatione qua ho-
mo se ipm discuit d̄ toto statu suo interiori ꝛ ex-
teriori: ꝛ per quam venit ad hoc vt sentiat ꝑmum
descensum ꝛ viriū anime destitutionem. *La. viij*

V autem ꝑmum la-
psum ꝛ descēsum tuū per Adam ꝛ
viriū aietue destitutionē meliꝑ co-
gnoscas: imo ē vt gñaliter oīa vi-
tia ꝛ passiōes enidētiꝑ sentias dēs
nōnūq; tpe oportuno aliā d̄ te ꝛ tuo statu facere
diligētē discussiōez ꝛ studiosaz examinatōez. *Exa*

mina igitur primo diligēter hōiem tuū interiorē
Vide ad quid vires aīe mouent. q̄ longe q̄ ppe
fm id quod debēt. vel fm id quod tibi a deo date
fuerūt. vt prius audisti. Examina rationē. Logi
ta an non sit in multis erronea. An nō curiosa ⁊
occupata vanis relinquēs salubria. An nō dece
pta suis credens diffinitionib⁹ non consentiens
hūilibus ⁊ ita pertinax. An non supba credēs se
ip̄as esse aliqd cū nihil sit meliorib⁹ se p̄ferēs no
lēs ab alijs doceri. Inducibil⁹ ⁊ indocibilis ⁊ in
capax bonorū ⁊ siliorū. deinde. Vide eramia mēo
riā q̄les meditatioēs frequēt⁹ habeas. Nā qd pl⁹
diligis v̄l times inde frequēt⁹ cogitas. Deinde
eramia appetitus tuos. Logita vñ tristaris. vñ
turbaris. vñ gaudes ⁊ letaris: quid speras ⁊ qd
ōdis ⁊ tunc bene videbis q̄ longe sis. plapsus.
Vide quales bestie ascendere soleāt vim tuam cō
cupiscibilem. vtrū gula: luxuria vel auaricia. Vi
de quales fere transeāt p tuā irascibilitatē: an ser
leo supbie: canis iracūdie: basiliscus inuidie. De
inde examina exteriorē hominē. Nam motus in
ōrdinati hominis exterioris sunt indicia interior
ris deordinati. Vide si nō sepe excedis v̄bis du
ris detractoriis: adulatoriis: iocof: vaniloquiis
v̄l multiloquiis. Itē vide v̄cipue an cū oībus ca
ritatez teneas: an nō nūq̄ ledas ⁊ scientias alio
rum scandalo inquietudine vel nouitatū presum

ptione. Item an ferueas zelo ad alios caritative
ad mouenduz vel etiã hūiliter increpandū. Item
si opus tibi cōmissum studeas fideliter ad imple
re. Item examina te de lectione: meditatione: ora
tione. ⁊ sic de alijs quomō in singulis huiusmōi
te habeas vel eas soleas ordinare.

De tertia examinatione qua homo
quotidie discutit se de excessibus quotidianis q̄
homo discit sentire impuritatem cordis. Et de re
uelatione passionum. ca. viij

V aut̄ fm̄ descensuz
tuū quo videlicet ppria ꝑcupiscē
tia abstractus impuritātē contrari
sti sentire valeas. Tertiã adhuc de
bes d̄ te facere examinationē ⁊ hoc
quotidie ⁊ maxime ⁊ vult Bern̄. post cōpletoriū
Tūc em̄ singulis diebus debes diligēter respice
re: ⁊ districte examinare quotiēs mala assuefacti
one tna traheris ad illicita: maxime quotiens vi
scosa ⁊ glutinosa tua impuritas illo te die defecit
Herbigracia: ad illicita cogitāda: ad vana in ora
tione rumināda: ad ociosa vel noxia verba ꝑferē
da. aut si illo die sanctas meditatiōes ex negligē
tia nō assumpsisti: aut impuritate tua victus fui
sti sine affectu boni. Item si in olita assuefactiōe
tractus. temptatiōib⁹ aditus ꝑbuiisti nō respui.

sti nec restitisti. His tribus distinctiōibus si dili-
gens trapezeta fueris: ⁊ iudex iustus te ip̄m iu-
dicauer] scisso velo pprii amoris ⁊ ad teip̄m in-
clinatiōis vt in nullo tibi blādiar] in nullo te pal-
pes vel aduleris ⁊ haud dubiū q̄n multū pficies
in tui cognitione. Sꝫ quis vnq̄ seipsuz odio ha-
buit: Amor aut̄ peruertit iudiciuz ⁊ zelus nescit
sapere Ideo vt qđ tu profers p̄ sentētiā firmiter
credas ex relatu alioꝝ: stude sepius: frequēter cu-
rato tua tibi vitia ab alijs intimari. Nā sepe alie-
nus nos melius videt oculus q̄ pprius. eo vti
q̄ melius quo liberius sine inclinatiōe de nobis
poterit iudicare. Quinimo frequēter post premis-
sas examinatiōes de tuis tēptatiōibꝫ ⁊ de tuis pas-
sionibus ⁊ viciosis inclinatiōibꝫ cū alijs debes
conferre ⁊ sulcere ⁊ queri. vt melius iformet] eoꝝ
rū cōsilijs plus hūilieris cū ip̄i te nouerint qual-
sis ⁊ ampliꝫ ⁊ pungaris cū te ab ip̄is audis vitii
osum qualē tu te p̄ pmissas examinatiōes inuenis-
sti. dū tñ tales sint qui ex hoc qđ te talē audiūt nō
peiorātur sꝫ magis tua hūiliatiōe edificant. Ad
huc aut̄ vniū est qđ circa pmissas scꝫ sedas ⁊ tertiā
examinatiōes debes aduertere. qđ licꝫ p̄ hmōi discus-
siones discis interna vitia cognoscere: inordina-
tas ⁊ cupiscētias ⁊ affectiōes videre et viriū aīe
tue deordinatiōes ⁊ siderare verūtñ quantū in te
hmōi affectiōes sunt valide ⁊ radicate ⁊ qđamō

in naturā trāfformate nūq̄ plene ⁊ perfecte vide
re poteris donec manū apponas ⁊ eas totis viri
bus studueris extirpare vt ita earum fortitudinē
⁊ resistentias experiaris.

Qz hō debet exercitia sua prius in
corde disponere ⁊ cū spūali viro discutere anteq̄
ascendere: ⁊ q̄ sc̄ta exercitia nō sunt leuiter mutā
da. s; q̄ in ipsis est pseuerandum donec ad fines
perueniamus. Ca. ix

Ascensiones in corde
disposuit. Priusq̄ ascendere. i. pfi
cere icipias ī spūali pfectu debes ī
corde tuo modū tibi cōgruū dispo
nere: quo possis ad finē tuū q̄ ē pu
ritas cordis v; caritas pueire. Discute ⁊ sollici
te examia qd tibi cōgruit qd tibi meli⁹ expedit: si
nesci alios int̄roga: imo p alios dispone ascēsuz
Ordina inq̄ finē aliquē ī corde tuo: cui⁹ ḡra oia
opa tua ⁊ exercetia pficias. Ordina deide grad⁹
exercitia ⁊ modū aliquē quō ad finē illū duenies
atq; finē pif ⁊ media ī cordō fortit fige ⁊ b̄ vt videt^r
ē ascēsōes ī cordō dispōere. i. modū aliquē ⁊ exerci
tia p discretā ⁊ diligetē tui ⁊ alioꝝ discussionē ar
ripe: ⁊ cordi tuo fortit infigere ⁊ imp̄mere: ⁊ inde
tibi mltipler eueniet vtilitas. Et p̄mo qdē vt oia
ordiate agas: p̄m q̄ ī cordō tuo disposuisti nō ea

qualiter sicut quidam qui hodie se in isto cras in
alio sunt exercētes fluidi & vagabundi omnia arri-
pientes & in nullo pficientes. omnia temptātes &
in nullo se consummātes: foruitate oīa put occurrūt
agentes: cū de nullo se in corde disposuerint. nec
sint fixe de aliquo deliberati: tu aut nō sic: sed oīa
facies s̄m qđ in corde ascensiones disposuisti: ad
hoc omnia opa & exercitia dirigas vt illo mō pro-
ficias & ad exemplar qđ in corde posuisti consum-
mes. Omnia inquit dñs Moysi. facito ad exem-
plar qđ tibi monstratū est in monte. Tu aut omnia
stude pficere s̄m exemplar qđ discrete in corde di-
sposuisti. Si artifex non prius in corde suo for-
mam & dispositionē domus quā edificaturus est
disposuerit fabricās domū typicā: nunq̄ debi-
te domū exterius p̄duceret. vel indebita disposi-
tione fabricaret. Ita oportet vt & tu ascēsurus
us tibi scalam in corde erigas ad cuius exemplar
omnia foris agas. Sic deus p̄ma causa oīm. non
nisi ad essentialē oīm rerū exemplar & ideas: res
īpas in congrua dispositiōe & forma p̄durit in esse.
Secdo ex ista p̄dispositiōe in corde tueris a dece-
ptionibus. Qui em̄ nihil sibi determinati exercitiū
v̄ spūalis mōi p̄figūt: tot recipiūt de suis exer-
citiis consilia. quot viderint aliorū factā. credētes
omni spiritui: in nullo stabiles: in nullo fixi: sed in
omnibus vagabūdi. Ideo illas debes ascēsiōes

prius diligētis examinatōe in corde disponere: vt
p̄m eas vsq; in finē possis vitā tuā regulare: alio
rū vitā ⁊ exercitiā laudās nō tū assumēs vt vult
abbas nestor. Item debes exercitiā tua in corde
discreta moderatiōe disponere vt cū quadā alter
natiōe ⁊ refocillatione te teneas stabilem ⁊ non
in quodā vno ope importunius incubātem: alia
penitus non curādo vel vt inualida relinquēdo
tediū aut infirmitas ⁊ si quid h̄mōi te vincat. Nā
quod caret alterna requie. durabile nō est. Ita er
go nūc lege vt post sis validior ad orationē. nūc
meditare: nūc opare vt hęc sibi mutuo deseruiāt
⁊ hęc om̄ia te stantē teneant sine tedio de vno ad
aliud transeuntē. Hęc autē ascēsiōnū in corde di
spositio sit diuinis scripturis conformis ⁊ spūa
lis viri discussione approbata.

Qualiter debet homo in corde di
sponere de fine: aliter de hīs q̄ sunt ad finē. ca. x

Alter autē in corde

debes disponere de fine tuo: aliter
de hīs que sunt ad finem. Finē em̄
tuū videlicet cordis puritatē ⁊ ca
ritatē: ita in corde tuo debes fige
re ⁊ immobiliter imprimere: vt nullo casu: nullo cō
silio: nullius imperio ab eo discedas nec ab actu
⁊ virtutis interiori vel caritate: sed oīa opa oīa exer

citia ad finē debes dirigere ⁊ ad ipm semp oculū
reflectere. Sicut em̄ uante q̄ portū pro oculis nō
habēt quo nauigāt: vage hunc inde: nūc ad oriē-
tem: nūc ad occidentē fm̄ ventorū impulsus nau-
uigant ⁊ nesciūt si recedūt vel ppinquāt. ita est q̄
bona opa facit ⁊ nescit finē puritat̄: s; pmittit vi-
tia in se dñari: nescit quātū in h̄a spūali vita pfi-
cit vel deficit. Ea nō que sunt ad finē ita debem⁹
in corde disponere ⁊ ordinare. put melius possent
nos ad finē caritatis vel puritatis ducere. Cum
nō nos in tali fine puritatis vel caritatis impe-
diūt libere relinquere. Nō em̄ ita debem⁹ insistere
lectioni vel meditationi. ut cū caritas exegerit nō
nisi cū murmure ⁊ tristitia eaz relinquam⁹. incur-
rētes sic tristitie vel alterius vitij impuritātē pro-
pter quam extirpandam: sacra lectio vel medita-
tio fuerat arripienda. Nec in talib⁹ exercitijs ita
ex toto debemus esse firī sicut in fine. sed quādo
caritas erigit vel obedientia: hūiliter ad tps non
ad semp deserere. Que em̄ fm̄ Bern̄. pro carita-
tē sunt instituta: ptra caritatē nō debēt militare.

**¶ De tribus ascensionibus contra
tres descensus premissos iterum reducentibus
ad locum rectitudinis.** Ca. xi

¶ **U**nc de ascēsiōibus qui-
bus ascēddere ⁊ redire debeas. restat sub

sequēter dicere. Audisti autē prius q̄ trib⁹ descen
 sionib⁹ quasi trib⁹ lōgissimis dicitis a loco in quo
 te dñs posuit recessisti: ita nihilomin⁹ tribus ascē
 sionib⁹ illuc necesse ē te redire. Prima autē ascē
 sio ip̄a est qua ascēdis itē ad cor tuū. Longe enim
 egressus es a corde tuo p̄ pctā nec potest spūali
 exercitio in corde p̄ficere nisi redeas ad cor. Uñ
 p̄p̄ha admonet. Redite p̄uaticatores ad cor. Se
 cunda ascētio cū iam ad cor redieris: ascēdas de
 corde impuro p̄ cupiscētias ad cor purū: et hui⁹
 iusmōi ascētio est puritas cordis et caritas et trā
 sit cōtra secundū descensum. Tertia ascētio equi
 dem ipsa est in corde: qua videlicet ascendis cō
 tra inordinatas affectiōes innatas ab Adam vñ
 iam inolitās a teipso: et hec principalius ordina
 ri potest contra primum descensum.

De prima ascensione cōtra pecca
 tum mortale et de tribus gradibus huius ascen
 sionis. Et de contritione. Ca. xij

Nunc igitur surge et sur
 sus ascēde: incipe ad cor tuū p̄gere
 Sic autē pctm̄ mortale triplici dīcē
 su p̄pleuisti. nā auers⁹ es a creatore
 tuo p̄ supbiā in q̄ est formal̄ rō pcti p̄uers⁹ es ad
 creaturā p̄ delectationē. ac deinde p̄ opatiōes q̄ le
 gē dīnā dei tul̄ trāsgress⁹ es p̄ceptū. Ita trib⁹ gra

obus oportet te cōtrario ascendere. Primo vult
auertas cor tuū a creatur] et a peccat] et habeas
quandā cordis firmā p̄uersionem et firmū quōdā
p̄positū deo tuo seruendi. et nūq̄ te creaturis p̄
illicitā delectationē subiiciēdi: etiā si mille morti
bus te mori oporteret. Hoc aut̄ in genere debes
p̄ponere: nō aut̄ sup̄ hoc in singulari te examina
re: dolebisq̄ multū q̄ tm̄ a dō tuo recessisti: q̄ tm̄
eum offendisti et quodā mō iterū crucifixisti. Ecce
talīs auersio ip̄a est vna ascensio. cui⁹ nomen
est contritio qua cor tuū quodā mō a sua duricia
frangitur. Sicut em̄ in naturalibus res dure di
cuntur conteri. cū in p̄tes minutas frangunt̄ vel
minunt̄: ita metaphozice cor dicit̄ conteri quan
do ipsum a sua duricia emollitur qd̄ prius auer
sum a deo durū et obstinatū fuit i peccatis: nō ce
dens diuine motioni non admittēs instinctū spi
ritus sancti: sed obturās aurē ne audiret. Vel cor
durum s̄m Bern̄. i. de cōsideratione dicit̄. qd̄ nec
cōpunctione scinditur: nec pietate molliē. nec mo
uetur p̄cibus zc. Conteritur aut̄ quādo tam liq̄
fit compunctione et emollitur pietate.

**De confessione que est secundus
gradus huius ascensionis.** Ca. xiiij

**Via vero in pct̄is tuis
deū p̄ supbiā cōtempstisti: ideo necesse est**

ut te homini dei vicario claves hñt hñiliter sub
das vice dñi: et ei tanq̄ xp̄o dño iudici tuo assistēs
hñiliter et cōtrite et dolorose pctā tua cōfitearis.
Dñiliter viles te in om̄ibus accusans: et propria
pctā agnosces in moribus in gestis in p̄latione
verboꝝ in rñsionibus singulisq̄ alijs tanq̄ iudici
tuo assistēs te habeas. Cave ne vt quidaz ma
gna crimia p̄ntēs inde queras laudari vñ a deo
merer̄ reprobari. Sicut nōnulli q̄ in scolis acu
te solebant arguere p̄fitent̄ rē. Noli etiā pctā tua
vel intentionē tuaz excusare. sed dic simpliciter et
humiliter qđ remordet tuā cōscientiā. Debes eti
am cōtrite et dolorose cōfiteri: exercens te ante cō
fessionē ad cōpunctionē mō quo postea habebis
vt ita cōtritus et dolorosus venias ad p̄fessionē
Et si hoc bene feceris: nequaquā sicut quidā faci
unt: peccata tua sicut fabulā proferes vel ita sim
pliciter p̄feres sine dolore q̄si de alia seculari ma
teria loquereris: s; si vere sp̄m cōpunctiōis cōce
pisti: interdū difficile erit tibi. imo nō lacrymas
cohibere nequibis. Et certe scire debes qđ sp̄m in
tentionē cōtritionis et humilē verecūdiā: pctā tibi
in p̄fessione remittitur. Si fieri pōt talem tibi
debes cōfessorē eligere qđ discrete et prudēter sciat
absolvere vel ligare: cui animā tuā poteris cōmit
tere cui statū tuū vitā tuā et om̄ia exercitia tua se
cure poteris exponere: ab eodē sup̄ singulis con

filia recepturus. Cūq; talē confessorē inueneris
noli eū leuiter variare. Diuersi ei medici diuersis
vtunt medicinis. Medicina autē sepe mutata nō
sauat sed turbat egrotū. In his tñ om̄ibus semp
saluo iure ⁊ obediētia ecclie ⁊ supioris. Scire eti
iā debes q̄ mlto plus sunt satisfactoria bōa opa
tua a sacerdote tibi iniūcta q̄ sponte a teipō assū
pta: p̄cipue p̄pter vim clauium ecclie: ⁊ propter
humilem obediētia p̄fitentis. Ideo cū vulnera
tua sacerdoti tuo exposueris. ⁊ ipse sicut merito
debet leuioribus vti voluerit medicamētis. in sta
oportune nō nūq; importune vt tibi nō parcat s;̄
que sibi p̄ tuo statu ⁊ emēdatione expedire vide
buntur audacter iniūgat: ⁊ promptum exhibe ad
tolleradum. Et hic est secundus gradus prime
ascensionis que dicitur oris confessio.

De satisfactione que est terti⁹ gra
dus prime ascensionis: Ca. xiiij

Tertius autē huius
prime ascensionis gradus est: vt si
cut exhibuisti mēbra tua arma ini
quitatis peccato per varia peccata
⁊ mala opera: ita nunc facias ea ar
ma iusticie in satisfactionem. vt sc;̄ p̄traria p̄tra
ris cures. faciens p̄traria sillis criminib;̄ q̄ cōmī
sisti: ⁊ marime illis vitijs ⁊ passiōibus quib;̄ frē

quēctius spugnari s: in ieiunijs: in vigilijs: labori-
 bus alijsq; deuotis exercitijs: et hoc vt dictus est
 maxime ad inuentionē tui p̄fessoris: quia sic sunt
 tibi magis meritoria. Et hic ē vltimus gradus
 prime ascensionis: et dicitur satisfactio. His tri-
 bus gradib; p̄ma ascēsiō finit̄. ex his trib; par-
 tib; penitētē redis ad cor: et dō p̄iter recōciliar̄.
Incipit secūda ascensio p̄tra secū-
 dū descēsus q̄ redit̄ ad cordis puritatē et q̄ impu-
 ritas cordis in trib; p̄sistit p̄tra q̄ tria trib; ascē-
 sionū gradib; p̄fiscit̄ i ista sc̄da ascēsiōe. ca. xv

Ecce homo sanus fa-

ct̄ es et deo recōciliat̄ vade et p̄ce-
 de vlteri; noli ampli; peccar̄. s; ma-
 gis stude de v̄tute in v̄tutē p̄ficere
 nec putes sufficere q̄ p̄ p̄niam sis
 deo recōciliatus vt ad eius familiaritatē accipia-
 ris et p̄fectā caritatē. An ignoras q̄ Absalon re-
 cōciliat̄ p̄fi suo: nō dū t̄n: faciē ei; videre meruit
 nisi i domo p̄pria aliq̄to tpe remaneret: Itaq; tu
 si vis faciē dei m̄do corde cōspicere noli b̄ subito
 p̄sumere: s; stude p̄us i corde tuo paulatī ascēde-
 re et per ascensiones cordis te longo tempore ex-
 ercere et ad puritatem cordis peruenire: p̄bang-
 ter: et repurgans septuplum: erinaniens erinani-
 ens vsq; ad fundamentum in eo: vsq; dū fer cor:

dis et immunditia sit exinanita. Siquidem ut supra
diximus cum homo redit ad cor qui fuit egressus
foras post concupiscentias: licet reconciliatus sit et
per gratiam purgatus a culpa manet tamen adhuc relictus
que et immunde feces peccatorum in anima. id est affectiones
norie et immunde et limose viscositates per petram
acquisite: per assuefactionem inolite: quas oportet esse
purgare et successiue de illis egredi et ascendere.
Et hoc est de corde impuro ad cordis puritatem
perficere et ascendere contra secundum descensum prius
assignatum. Sed et contra hunc descensum necesse est
tres ascensiones in corde disponere. Siquidem im-
puritas cordis tui et affectuum in tribus consistat ut
dicitur. Primo in hoc quod nimis inordinata affecti-
one inheres rebus infimis: vel inclinaris inordi-
nate ad eas: puta glorie vane: honoris: laudi: gule
lururie etc. amas non amanda. Secundo consistit impu-
ritas in hoc quod non amas amanda. sed affectus et ap-
petitus ita sunt immundi et impuri et malis humo-
ribus infecti ut spiritualia et celestia nil eis sapiant
sed quodammodo nauseam habeant super celesti man-
na: nihil mouetur super memoria regni celorum et simi-
libus. Et hec impuritas potest dici odium non odi-
endorum. id est non appetitum appetenda. Tercia cordis
impuritas est quedam cordis infirmitas vel inha-
bilis qua homo etiam iam purgatus affectionibus
et aliquantulum etiam repatus spei: atque inidoneus

seu minus sufficiens redditur vt deo p feruides
 perfecti amoris affectionem inherat vigore car
 ritatis deficiente. Contra istas cordis tui impu
 ritates. oportet te tribus ascensionibus successive
 ascēdere. i. tribus virtutū gradibus p̄ficere. Nā
 contra primā impuritates ascendimus p̄ timorē
 dñi qui quasi violenter cor p̄cutit ⁊ rumpit a no
 xis inferiorū affectiōibus ⁊ inhesionibus. Cōtra
 secundam impuritatem p̄ficim⁹ p̄ spem: quia spes cor
 nostrū leuat ⁊ d̄ celestibus ei gustū recuperat dā
 do affectū celestia adipiscēdi. Cōtra tertiā impu
 ritatem caritate ascēdim⁹ q̄ deo vnimur ⁊ ei adhe
 renus. S; de his plenius p̄ singula est dicendū.

¶ De primo gradu huius ascensionis
 qui ē in timore: quō vilez cor nostrū p̄ timorē ab
 strahitur a noxia affectione ⁊ inhesionē. Ca. xvj

Um igitur cor tuū a

deo cōmpiscētiarū illecebris incū
 bit: ip̄is ita affixus ⁊ impressum vt
 vir possit auelli sugēs inde mel no
 xie delectatiōis ⁊ lac nociue refecti
 onis oportet vt amaritudine quadā hec resp̄gas
 sicut solent femie puulos ablactantes vbera sua
 respergere rebus quibusdam amaris. vt gustata
 amaritudine auertāt se ab vberū dulcedine ⁊ tā
 dem vberū obliuiscant. Ita oportet vt cor tuum

timor dñi rebus amarissimis impleat. Verbi gra-
tia. Plenus es mūdi ꝓcupiscentijs carnalibus
vitijs toto desiderio anhelas ad altus statum: ad
gloriā mūdi difficile est tibi carere cibis delicatis
graue est tibi despici vilipendi ꝛc. Veniat timor
dñi in cor tuū respergat oēs hmōi rerū dulcedies
quibusdā amaritudinibꝫ: ꝓponēs tibi ꝛ terrēs te
ꝛ. oñdens: q̄ cito oīs mūdāna delectatio transit:
quāqꝫ magnā ꝛ in explicabilem penā: ꝓ qualibet
inordinata delectatiōe: quālibet modicā sis rece-
pturus. quāqꝫ seuerē ꝛ terribiliter adueniet iustꝫ
iudex super his te puniturus. His ꝛ similibus:
oportet cor tuū amaricari ac timore ꝓcuti ꝛ terro-
re ꝓtubari ꝛ ita violenter a suis delectatiōibus
donec carus obliuiscatur auelli. Itaqꝫ nolī negli-
gere ex hmōi ꝛ similibus meditationibus facere
quodam lixiuium: quod licet sit amarum. est tamē
mirabiliter malorum humorum .i. concupiscenti-
arum purgatiuū quo pungas seu laues oēm de-
lectatiōē mūdi: ꝛ facile eā respues ꝛ abomiabe-
ris territꝫ amaritudine qua eā perunxisti. Et autē
hoc genꝫ lixiuij qđ ex timore ꝓpunctio appellatꝫ:
quotiēs placuerit cōficere possis: ecce modus de-
scribimus conficiendī.

¶ Q̄ compunctio que ex timore na-
scitur varie ꝛ diuersimode in exercitio ꝛ medita-

D'impunctio ex timo

re multipliciter nascit. Primo cum quis pctā sua p̄terita ad mēoriā reducit et quātū deū offenderit: quantāq; penā meruerit: anxie recordat. et inde tremēs ac timēs amarissime lachrymatur. Secūdo cū q̄s defect? pp̄rios: passiōes aīe et d̄sideria noxia adhuc ī se: et si nō regnātia: agitātia tñ et verantia diligēter discutit. et q̄ tam parū in eis expungnandis pficit eiulans et dolens recordat. Tertio cū q̄s pctōz meminerit q̄ post p̄uersionē suā ppetrauit: q̄ et si nō sunt crīmialia: nō tñ p̄ ea dubitet deū offendī quotidie et ideo lugēdo et timēdo deplorat. Et de his tribus dictū est supra de trib? discussionib? v̄l examinatōib?. Quarto cū hō p̄siderat q̄ iudicia dei sunt inscrutabilia et nescit hō an sit dign? odio: v̄l amore: lz sciat se penituisse: nescit tñ an solo timore percuss? an ex grā infusa p̄punct? et cōtritus. et ita tot? horrore p̄cucitur nesciēs et incert? q̄d de eo fiet in futuro: an sit dānand? vel saluād?. Quinto cū hō breuitatē vite sue diligēter attēdit. et se adhuc tā paruz pficisse intelligit: et inde timore succendit et int? p̄punctione irrozatur. Sexto cum districti examinis et futuri iudicij meminit: quo iudex vnicuiq; iurta opa sua redditurus adueniet: vñ pctā sua agno-

scens expauescit. Septimo cū homo magnitudi-
nem ⁊ multitudinē penarū infernalium ptractat ⁊
cum se his dignum esse cognouerit vel cogitaue-
rit: multum incipit lugere ⁊ timere.

De utilitate compunctiōis ⁊ quo
modo cor purificat. Ca. xviiij

Hec si in corde tuo stu-
diose ruminaueris ⁊ ex istis vel eo-
rum aliquibus frequēter cor tuum
repleueris: omnia dulcia fient ama-
ra: tunc transit mūdus a corde tuo
et concupiscentia eius. scilicet ⁊ cōcupiscentia carnis
⁊ cōcupiscentia oculorū inde euanescit. nullāq; fo-
ris senties amaritudinem hmoi amaritudine inter-
ius adimplet. Et ita cor tuū incipiet oēm dul-
cedinē mundi ⁊ affectionē ⁊ adhesionē respuere
siue sit gloria mūdi ⁊ vlt honor vel fauor popula-
ris: gulā ⁊ luxuriā penitus ab hominari. Verus
vt in promptu habeas hoc genus cōpunctiōis
cōficere: ecce sicut modum descripsim⁹ cōficiēdi
sic ponam⁹ ⁊ artē: materiā vñ conficiē colligēdi.
Generalis modus ad formandum
meditationes de morte. Ca. xix

Meditare igitur homo ⁊
ab oculis tuis nunq̄ recedat q̄ post mo-

dicum sis ab hac vita in aliam ignotam regionem tra-
siturus: et omnes res mundi gloriam et bonorem et que
cumque alia in quibus in hoc mundo delectaris hic
sis relictur. Omni enim hora omni die fini et ultime
hore tue propinquas. Scrutare igitur et quantum po-
tes in te interdum affectum transformam hominis morien-
tis et forma in te et meditatione tua quasi statim mo-
riturus esses: et iam sit p[ro]p[ter] q[uo]d sine dubitatione ad-
huc tibi p[ro]p[ter] erit. Vide igitur sic affectat[ur] quat[um]
tibi dolor inest. quantum conscientie remorsus et in-
ternus clamor de malis delectationibus tuis: qua-
tum dolebis q[uo]d te non emendasti et a delectationib[us]
te non auulsiisti: q[uo]d dei p[re]cepta transgressus es. Nam
in illa hora videbis q[uo]d meruisti et quid commisisti.
Adhuc autem oculos singulas delectationes. vide sin-
gula vitia et passiones quibus modo dulciter delecta-
ris. Cogita q[uo]d amarum erit tibi tunc a delectationi-
bus separari et quantum dolebis q[uo]d viuens non fuisti
concupiscens mortuus. Deinde cogita et forma
in te tale affectum ut si asa tua statim deberet exire
q[uo]d libenter omnem delectationes relinqueres. q[uo]d gra-
tanter omnem laborem et penitentias arripes. si vitas
possis obtinere. Cogita deinde illa hora q[uo]d bre-
ue videbis tibi omne tempus vite tue et delectationum
tuarum. Tunc videbis totum tempus tuum transisse quasi
somnia vel sicut umbram: maxime cum p[ro]pendis in-
stare eternitatem que nunquam finitur. Deinde cogita

quātus tibi erit dolor. ¶ pro taz minūna delecta-
tione breuissimū tps amisti delicias leticiam et
gloriā sempiternā. Cogita etiā q̄ omēs iste dele-
ctatiōes nihil tibi tūc amplius p̄ferēt q̄ q̄ ama-
rā mortem faciēt amariorē. Tanto em̄ difficilīus
hinc sepaberis: quāto pluribus rebus inordina-
tis cōcupescentijs fueris alligatus. Nū sap. O
mors q̄ amara est memoria tua hoī sano ⁊ pacē
habēti in substantia sua. Cum aut talē affectū in
te formatū ⁊ cordi tuo imp̄ssum senseris. tūc p̄ce-
de vltorius cogitās q̄ illa hora certissime veniet
⁊ est tibi ineuitabilis. Omēs em̄ hoīes moriunt̄
⁊ mille generationes a principio seculi p̄terierūt:
ita ⁊ tu sequer̄. Deinde cogita q̄ illā horā deter-
miāte p̄scire nō poter̄. s; in p̄uise veiet: forte hoc
āno: forte h̄ mense: forte hac septimana qz sic fur-
ta in nocte veniet q̄n nihil de h̄ cogitab. s; m̄tra
te actuz cogitabas. Nōnūq̄ etiā vt eo pl' timor
p̄cupiscētias tuas excruciet ⁊ expurget. reuolue
ordinē quo ad mortē deuenies. Siquidē mortez
vt cōiter p̄cedit īfirmitas grauissima. Cogita q̄n-
ta h̄ erit īfirmitas q̄ grauis debilitas q̄n cor tuū
p̄nimo dolore rumpeat. Cogita quō tunc erit cor
tuū depressum: ac si totū mūdū sup se cōtineret.
tum p̄pter infirmitatis magnitudinez tum p̄pter
naturalis inclinationis esse suuz appetentis. mi-
rabilem horrorem tum propter timorem de peco

catls ⁊ de futuro iudicio ⁊ sic tandē sequit̄ mors
Itēz aliqñ p̄pone oculis tuis imaginē, alicuius
hoīs moriētis ⁊ diligētē respice formā modū ⁊
ordinem quibus ad mortēz deuenitur. Nigrescit
totum corpus: omnia membra rigescūt: oculi ver
santur rē. Deinde cogita qualiter demones adue
nient expectantes sicut rugientes preparati ad
escam si quid de suo in anima potuerint inueni
re: ⁊ qualiter immundi sp̄ritus anime egredienti
obuiabunt querentes in ea opera sua vt secuz eā
trahant ad inferni profunda. Deinde cogita qua
liter anima de corpore egressa statim ante tribu
nal iudicis statuitur iam tūc sententiam receptu
ra que ex hoc tunc vsq; in secula non mutabitur.
Deinde sequere funus ad sepulturas ⁊ vide quo
modo caro misera propter quam tanto tempore
quesiuit delectationes terre traditur ⁊ vermibus
esca paratur ⁊ tradit̄ p̄petue obliuioni. Existis
⁊ similibus bene considerabis q̄ gaudium ⁊ de
lectatio mundi sit instar puncti. transit sicut um
bra ⁊ q̄ homo sit hic velut hospes noctis vnius.
Econtrario nōnunq̄ debes tibi affectus assume
re iusti viri moriētis ⁊ ad mortem bene dispositi:
cogitando q̄ letus talis erit qui prius penituit
⁊ se a delectationibus purgauit ⁊ nihil hic vitio
se dilexit, ⁊ sic de singulis.

Bonales meditationes de extremo
iudicio quibus homo poterit sibi scutere timorem. c. xx

Unde oculum mentis

talem verte ad extremum iudicium ut
ex eius memoria amarissima amare
scant omnia dulcia. Cogita igitur quanta
timor quanta clamor quanta fit

et admiratio cum tuba archangelica sonuerit: cum ful-
gura terribiliter splendescant: tonitrua mugiant
cum ad terrendum peccatores sol obscurabitur et luna
non dabit lumem suum. Cogita quid cordis tunc habe-
bit peccator. Cogita qualiter tunc universi mortui
resurgent tractantes unusquisque secum quod boni egissent
vel mali. Et boni quidem cum ineffabili leticia expe-
ctabunt iudicem: Iniusti autem indicibili terrore time-
bunt de adventu et facie iudicis dicentes. Domine ca-
dite super nos et operite nos a facie iudicis: tempus enim
abierit et recessit non est quo eant et emant oleum merito-
rum. Egredere deinde et speculando occurrere. et vide
de iudicem venientem cum potestate magna: cum se-
nioribus populi: comitantibus angelis universis et
sanctis. Deinde revolet amaram illud diuortium
cum sepantur oves ad hederis. Et nunc quidem sunt
duo in domo una in mola una sed tunc unus assu-
metur et unus relinquetur nunquam ammodo conuigē-
di. Transforma in te affectus eorum qui a sinistris

sunt quibus diceſ. Ite maledicti in ignē rē. quō
lamētabunt dicentes. Ecce hi sunt quos aliquā
do habuim⁹ in deriſum. quātus eis dolor: quāt⁹
luctus. Deinde aſſume affectum eorū qui a dextris
sunt: quāto repleti ſunt gaudio q̄ pro tam modico
eis laboribus eterna p̄mia meruerūt. Cogita q̄
diſtricte fiet ſibi examiatio operū locutionū ⁊ me-
ditationū ⁊ malay affectionū om̄ia ibi nuda erū
⁊ aperta etiā que hic fuerūt palliata. Nam hieru-
ſalem ſcrutabitur in lucernis ⁊ inuenient nōnul-
li babilonij qui ciues putabant fore hierl̄m. Te-
ſtis erit ibi diabolus qui oñdet nobis pctm̄ quod
cōmiſim⁹: t̄ps: q̄n: ⁊ locum ubi peccaui⁹ ⁊ di-
cet. Equiſſime iudex iudica hūc eſſe meū ob cul-
pā qui tuus eſſe noluit p̄pter ſupbiā. Accuſabit
p̄pria conſcientia. ſ; ⁊ ſancti angeli accuſabunt.
Ibi x̄ps inſignia paſſionis ſue oñdet ⁊ malis be-
neſicia incarnationis impropat eo q̄ ea cōtem-
pſerūt ⁊ ingrati fuerūt. Deinde p̄fert iudex ſentē-
tiam diffinitiuā a qua nullus poteſt apellare. nul-
lus cōtradicere: nullus ſubterfugere: nullus ſe de-
fendere valebit. Cogita quid amaritudinis: q̄d
doloris: quid horroris cōtineat ſentētia illa. Ite
maledicti. Cogita quid dulcedinis: quid admira-
tionis ⁊ gaudij habeat vox illa: Venite benedicti
Interdū etiā cogita de particulari tuo iudicio: ⁊
forma meditationes expreſſis ſuo modo.

re: carens tam luce. Ibi intolerabile frigus: fetor
pestimus: tenebre palpabiles: vermes immortales.
Ibi est pena in omni sensu: in omni membro. Visus
videbit laruales demonum facies: mirabiliter
suo terribili aspectu affligentes. Auditus nil aliud
audit quam fletus plactus et ululatus et vocem illam
heu-heu-ve-ve-ut quid fuimus nati: ut quid a deo
creati: ut quid non punimus maledictus deus et male-
dicta trinitas que nos creauit ad hanc penalita-
tem. Ecce hoc est carmen quod ibi cantant continens la-
mationes et ve. Cogita de illa miserrima socie-
tate demoniorum: et crudelitate torquentium: quoniam sunt
sine misericordia: in torquendo non fatigant. ad mi-
sericordiam non commouentur: sed penam omnibus mo-
dis quibus poterunt augebunt. Ipsi insultant di-
centes. Ubi nunc gloria: ubi voluptas: ubi ho-
nor: ubi altus status: ubi diuitie immense: ubi poten-
tia: ubi dignitas: ubi prelatura: ubi dominium: Quid
nunc presunt omnia que fuerunt: tam breuia tam cito transe-
untia. Cogita quod quiuis ibi plus in illis membris
puniatur per quam amplius deliquit siue in lingua si-
ue in corde. Et quantum plus quis se extulit et in-
delitijs fuit: tanto plectetur ibi pena grauiori. Cogi-
ta etiam de penis interioribus. et maxime de priua-
tione visionis diuine que excedit omnem penam aliam. Co-
gita quod sunt eternaliter anathematizati et eiecti ab
illa superna et gloriosa ciuitate hierusalem nunquam illuc re-

**Qualiter homo per memoria pena
rum infernalium timorem acquirat et expunctionem. Ca. xxi**

• Unde verte oculos

• ad regionem damnatorum et carcerem miserorum diligenter scrutans: que ibi agant: qualis sit illa mansio: et quis locus. Quia autem mens nostra ceca melius per visibilia et sensibilia ducit ad noticiam invisibilium: ideo ut illas penas melius sentias potes tibi assumere similitudines a sanctis super hoc in scripturis positas. Aspice igitur infernum chaos horribilissimum locum subterraneum et profundissimum totumque tenebrosissimum puteum profundissimum et totaliter ignitum fornacem totam incensam et terribiliter flammantem civitatem magnam: tenebrosam: obscuram totam incensam et ardentem: plenam infiniti populi multitudine clamantibus uniuersis et miserabiles sonitus dantibus et ciulantibus pro dolore et ardore et ex inuida se mutuo mordentibus: tanquam si canes rabidi simul essent coniuncti. Cogita deinde penarum acerbitates. Ibi est calor nimius cui noster hic calor in nullo est comparabilis. Ibi frigus intolerabilis cui nullum frigus mundi in aliqua comparatione potest equari. Et ita cogita de singularibus penarum intensibus et curciatibus. Cogita de penarum multiplicitate. Ibi ignis inertingubilis: abundans ardor

sturi. Cogita de verme conscientie qui nūq̄ mo-
rietur qui nō cessat: clamat ⁊ affligit q̄ ppter taz
modicū gaudiū ad instar puncti ad illas penas
descenderūt. Item cogita de passionibus anime
ire ⁊ inuidie. quibus affligunt. Nā iracundia in-
uidia ⁊c maxime in ip̄is regnāt. Itē diligēter ru-
mina penarū eternitatē que om̄ibus penis graui-
us affligit. penarū nullus est finis. nulla ibi redē-
ptio. Post mille milium ānoz nō p̄pinquat finis
quia nullus est finis. His ⁊ similibus meditatio-
nibus timorē dñi cōcipies. ⁊ cōpunctionē saluta-
rem cōficiēs vt sic affectiōes tuas a rebus infi-
mis auellas. Oportet autē te longo tpe in his ex-
ercitijs immorari. ⁊ cum h̄mōt meditatiōibus ac
alijs virtuos̄ opibus maxime in remedijs vitiōrū
de quibus postea dicit ip̄as affectiōes expurga-
re: alias vltius ascendere nō possem'. Nā quan-
tū affectiōes carnales ⁊ terrenas abiecerim' tā-
to amplius sp̄iales adijciem': si parū parū: si mul-
tum multū. Ergo a timore dñi fm̄ p̄phetaz debe-
mus pturire sp̄m salutis. Est em̄ initiū sapientie
timor dñi: ⁊ in ip̄o debemus nos studiose exerce-
re. ⁊ cor nostrū purgare vt ad caritatem possim'
puenire. Vñ sap̄. Initiādi sunt a timore vt ad ca-
ritates pueniāt. Vides ergo q̄ ⁊ grue diuina scri-
ptura puritates cordis fidei ascribit: iuxta illud
Fide purificās corda eoz eo q̄ timor qui est pu-

mus effectus fidei euellit & extrahit cor ab imū-
dis affectionibus & vitiosis inquinamentis. Est
igitur primus gradus scēde ascēsiōis qua tendit
ad puritatē cordis fides vlt̄ timor q̄ ē ei affect⁹.

¶ De secūdo gradu secunde ascensio-
nis qui fit per spem & desiderium celestium & spūa-
lium rerum quibus purgatur & sanatur homo a
secunda impuritate cordis. Ca. xiiij

Sicut fides timore fu-

turi iudicii ac suppliciorū metu fa-
cit vitioꝝ cōtagia declinare concu-
tiens quodāmodo medullitus oīa in-
feriora & extrahens ab inferiorū vi-

tiosa affectione & inhesionē. Ita cōsequēter spes
mentē nostrā de hūmōi affectiōibus auulsam sed
nō eleuatā: imo timoris pondere depresso de pre-
sentibus auocat & ad superiora eleuat. & vniuersas
corpis voluptates vel mūdi vanitates celestius
premiōrū expectatiōe cōtemnit. insipiens suspi-
rare sursum & mēte aspirare ad illud sublime gau-
dium qd̄ spes interius repñtavit. Igit̄ si cor tuū
sā ab infimis abstractū timore senseris: noli ias-
tare: noli te esse in toto putare. Si stare cepisti iā
descendisti. Siquidē cor tuū vacuū ab affectiōni-
bus esse nō potest. Si igitur sit noxijs vacuatus
impleatur celestibus & sanctis affectiōibus. alio-

quā rursus descēdit. Nū etiā cū te in timore pur-
gas expedit. vt interdū in spe respiras. Sed mul-
to aliter ad spem ascēdit qui diutius iam in timo-
ris pfectu cor purgauit. Igit̄ p̄tra scōdas cordis
impuritātē que in eo p̄sistit q̄ affect⁹ tuus adeo
est cōcupiscentijs infectus vel ex reliquijs cōcu-
piscētiarū depressus et infirmus factus vt non
sapiant ei celestia ascēditur p̄ spem. Nam spes sa-
porem eternoꝝ ingerit ⁊ affectū ad superiora re-
stituit. Sicut igit̄ superius dictū fuit q̄ homo p̄
adhesionē admixtionē siue affectionē inferiorū fit
impurus: ita p̄ adhesionē ⁊ affectionē superio-
rū fit purus ⁊ acquiritur quedā puritas cordis
id est affectus ad celestia et spūalia. ⁊ hoc fit per
spem. Igit̄ o homo imaginare sup te locum quē-
dam totū purū ⁊ mundū. Infra te nō locū quen-
dā: totū inq̄etus: totū turbulētus ⁊ in cōtinuo mo-
tu existentē ⁊ totū turbidū ⁊ impurū. te nō in me-
dio p̄sistentē. Quāto igit̄ descēdis ad locū infra-
tāto magis efficeris inq̄etus p̄ cōcupiscētias: in-
stabilis p̄ varia desideria: impurus p̄ immūdas
affectiones ⁊ p̄ mixtionē immūdorū. Quāto nō
supra ascēdis p̄ iugem meditationē cōtinuā af-
fectionē desiderii ⁊ spem ⁊ celestii admixtionē
tāto magis eris quietus ⁊ stabilis: vnā illā desi-
derans esse scz in atrijs hierl̄m: tanto etiā eris
purior per meliorum te admixtionem.

De compunctione per amorem
qualiter se in ea exercebit. Ca. xxiij

Superius cum per ti-

morem tremefactus cepisti coactus
ascendere: medicinam quandam tibi
dedimus malorum humorum quibus ab
ascensu impediabaris purgatiuam

Sed quia adhuc infirmitas tibi ex huiusmodi humoribus remansit et infectio gustus ut minus possis ascendere quia minus spiritualia sapis ideo ad sanitatem tuam recipe aliam medicinam de spe venie generatam. videlicet compunctionem et amorem. Nam si per spem desideras ascendere in hac compunctione materie debes exercere. **C**onficiunt autem huiusmodi compunctio precipue duobus modis licet multis alijs modis possit confici. Primo cum iam timore et timoribus horrore excitatus diu ascendisti multa bona opera et deuota exercitia perfecisti. et a nonnis concupiscentiis fueris deprivatus et adeo ascendisti ut ad spem venias. Cumque in spe steteris tunc a longe videns hierusalem celestem ciuitatem visionis pacis quod in timore non potuisti. Incipis sepe ad eam respicere et eius admirandam pulchritudinem considerare: cuius illectus pulchritudine incipis suspirare: gemere et plorare quod adhuc sis tam remotus cupisque dissolui et esse cum christo clamans. Quis liberabit me de corpore mortis huius? Itaque con-

siderās te adhuc ab illa supna hierlm lōgius pe-
grinari incipis dulciter flere ac sepius deplorare
q̄ nō poteris illac puenire. Secūdo nascitur hec
compunctio cum studiose in corde tuo rumīnas
et enumeras beneficia dei que tibi taz multa et tā
magno affectu dedit. Incipis cōsiderare tuaz in-
gratitudinem: et quodā interno desiderio incipis
dilatari et extendi in amorē dei tui qui tibi tanta
contulit beneficia. Et hec est cōpunctio pietatis
nascēs de fonte caritat̄ q̄ valet mirabiliter cōtra
secundā impuritatem cordis. Et aut̄ de p̄missis
duobus modis habeas vñ te possis ad hanc cō-
punctionē facilius inflamare sequitur mod⁹ quo
possis formare et erigere meditatiōes tuas de ce-
lesti beatitudine.

¶ Veneralis modus formādi medi-
tationes de regno celoꝝ ad habendā p̄p̄tionē
et desiderium ad ip̄m obtinendum. *Ca. xxiij*

Dixeris aut̄ d̄ celesti
illa patria similitudines sensibiles
assumere a sanct̄ p̄ nostra capaci-
tate adiuuentas. Est igit̄ ciuitas il-
la gloriosissima amplitudine: et ca-
pacitate p̄maxima ex auro mundissimo: gēmissos
p̄ciosissim̄s mirabiliter p̄structa: singule ei⁹ por-
te sunt ex singulis margaritis. Est item campus

speciosissimus oim florū pulchritudine decora-
tus. Ibi semp est estas amenissima. Ibi odorum
suauitas fragrantissima ⁊ oim delectabilū copia.
Cogita ⁊ totis viribus teipsum totū ad cogitan-
dum recollige vt videas quātum sit gaudiū deū
semp per essentiam intueri. summā ⁊ indiuiduam
trinitatē mūdo cordis oculo inspicere in qua re-
lucet oim pulchritudinis. ois dulcedinis oisqz
bonitatis exemplar essentialē: in qua visione oia
videbis oia q̄ velis scies: ex ea visione oim boni-
tate oim gaudio ⁊ leticia repleberis. In ea beat⁹
eris ⁊ beatissima beatitudine q̄ deus est p̄rueris
Cogita quātū sit gaudiū dño iesu semp assistere
⁊ eius sanctissimā ⁊ gloriosissimā hūanitatē sem-
per asp̄cere: cū Petrus videns eū transfiguratus
optabat sic semp p̄manere. Quā magnus est
gaudiū videre illum in regno suo sublimē ⁊ glo-
sum qui p̄ nobis in hoc exilio quōdam paup̄ ve-
nerit etul pariter ⁊ pegrin⁹. Cogita quantum sit
gaudiū interesse societati celest̄ curie. quanta leti-
cia reginā celi matrē dei cū ceteris virginib⁹ in-
tueri: quāta leticia ⁊ exultatio interesse agminib⁹
angelorū: letari euz patriarchis. p̄phetis. aplis
martiribus ⁊ cōfessorib⁹. Cogita de dotibus cor-
poris tui quib⁹ ip̄m corpus beatificabit: videlicet
de eius immortalitate impassibilitate: summa agili-
tate ⁊ gloriosissima speciositate. Cogita de dotib⁹

anime quibus ipsa anima implebitur iam beata: que sunt
 plenitudo scientie quantum ad usum rationalem: reple
 tio iusticie quantum ad usum concupiscibilem: supfluen
 tia leticie quantum ad usum irascibilem. Cogita ex
 his dotibus principalibus que multa alia magna do
 na et ineffabilia consequeris videlicet securitates ut
 iam non timeas eici: non timeas a carne satana
 vel mundo vinci. Item libertatem ad facien dum
 quodcumque volueris. Item voluptatem mundissime
 ma et iocundissimam in corpore et in anima. Item am
 citiam amorē honorē concordiam et perfectissimam
 caritatem. Et breuiter omnia colligendo habebis
 quicquid volueris et quod nolueris non habebis.
¶ Qualiter homo ex memoria bene
 ficioꝝ dei inflametur ad deuotionē et accendat
 ad compunctionem.

Ca. xxv

Verum ut maiorem ha

beas fiduciam sperandi et futuras
 gloriā optinendi. debes nonnunquam
 signa dilectionis que tibi dominus tuus
 exhibuit studiose reuolucere et eius
 beneficia diligenti considerare et tali consideratōe
 accendi quasi quibusdam stimulis ad reamandū
 Cogita igitur primum que sit magnū signū dilectionis
 dei tui quod te que toties eū offendisti toties ad eū ter
 ga vertisti: toties ab eo recessisti. toties grauissime

peccasti. quotiens reuerti volebas ipse te suscepit
dolenti peccata Indulsi: emendante et corrigente ad
iuuit. Dinūmera beneficia naturalia que tibi con-
tulit si potes. Creauit te et esse dedit tibi ex nibi-
lo sed esse pulchrum et speciosum sensibile et viuū
quodque sensibus decoratū. Dedit tibi preteris crea-
turis inferioribus intellectū. quo ceteris animā-
tibus premineres et deū tuū cognoscere posses. et
veritatē ipsam intelligere: huic intellectui tuo lu-
mē vultus sui infudit et magnā claritatem lumi-
nis naturalis dedit. Dedit tibi memorias qua simi-
lium rerū simulachra reponeres donec alicuius
tibi placeret reminisci. Similiter dedit intellectū
possibiles ubi intelligibilium spes iterū occurrē-
das collocares. Fecit aiam tuā tante dignitatis
tateque nobilitate: ut nihil eas replere nihilve pos-
set ipse illabi nisi sanctā et gloriosissimā trinitas vnus
deus ad cuius imaginē et similitudinē creauit. Quid
plura: Dedit solē ut luceret tibi per diē: lunā ut tibi
luminaret per noctem: omnemque inferiorē creaturā ad
tuum fecit obsequiū et ad tuū ministerium ordi-
nauit. Deinde cogita de donis gratie tibi collate
Dedit enim tibi contritionem et dolorem de pec-
catis: et ab iniusticia reuocauit et iusticiā infudit
quod est solius dei quod tū multis negauit. Dedit
et inspirauit voluntatē quod te velles emendare tem-
pus et locum ordinauit ubi et quā te emendare pos-

ses .et hec omnia multis te meliorib⁹ nō dedit. *Cogita* de donis supercellentie que tibi cōtulit: vide licet q^d dedit tibi dilectissimū filiū suū. *Primo* in incarnatione. Nam p^{ro}pter te natus ē .p^{ro}pter te crucifixus est. Deinde in altaris sacramēto in cibuz & potum. Misit tibi sp̄m̄ sc̄m̄ in signaculuz acceptiōis: in priuilegiuz amoris: in ānulum desponsatiōis. Et autē te amplius ad amorē .deuotionē & cōpunctionem pietatis eleues: cogita q̄ multa p^{ro}pter salutem tuā dñs ille magnus p̄egit. Siquidem locutus est cū patrib⁹ . apparuit in figuris: loquebat^{ur} in p^{ro}phetis: eduxit de egipto: induxit in terram p̄missionis & infinita miracula & mirabilia fecit. Et quid autes fecit hec omnia .nisi desiderio & amore tui: vt tu celoz regnū & eternaz beatitudinem posses p̄mereri: vt in cognitiōe celestiuū intellectum tuū illuminaret & affectum ab infimis purgaret: Nec omnia spem tuā & affectū sursuz debent erigere in amorem dei tui. Et autē he & similes meditationes de beneficijs dei amplius te moueant debes tenere hunc modum: & talē affectuz formare in meditando: vt diligēter inquiras magnitudinē & potētiam benefactoris tui qui tibi b̄ omnia cōtulit. Nam est potentissimus vt potes videre in rerū creatiōe. Est sapiētissim⁹ vt apparet in earū gubernatione & p̄uidētissima dispositiōne: vñ p̄ magno debes habere si quid quātūlibet

modicus tibi tribuerit. Secundo debes aduerte
re et cogitare quanta sollicitudine et quanto deside
rio, hec tibi beneficia tribuit. Ab eterno h tibi da
re disposuit: ab eterno p̄disposuit. Ab eterno d̄ te
actualissime sine cessatione cogitauit et tibi bene
facere ab eterno p̄coordinauit. Sic fuit semp et est
circa te sollicitus sicut erga integram urbem vel
totum orbem: sic intēdit tibi sollicitus p̄ te ac si va
caret a ceteris. Tercio oia beneficia diuina gene
raliter hūano generi collata ita tibi d̄bes assume
re et attrahere ac si tibi soli forent collata: vt cogi
tes. Ecce p̄pter me totū mūdum creauit: et oia in
eo p̄pter me crucifixus est. Et istud nō modicus
ad maiorē caritatē: et gratitudinem te accendet: et
tantis beneficijs ampli⁹ obnoxiiū te reddet. Sed
et te ipm debes attendere et mirare: q̄ tam vili: tā
indigno: tā tepido et tam ingrato tanta beneficia
tanto tribuit affectu et amore.

Incipit de tertio gradu hui⁹ ascē
sus qui est in caritate et puritate cordis: et in quo
p̄sistit iste ascēsus: et qualis hō pōt scire qm̄ venit
ad istū gradum puritatis v̄ caritatē. Ca. xxvj

A premissis ascensionibus

i bus et ascensionum gradibus versatur
om̄is labor incipientiū et p̄ficientiū: et
hucusq̄ magnis laboribus multis do

loribus, vigilijs, ieiunijs, lectionibus, meditatio-
nibus, ope manuū alijsq; deuot] exercitijs ⁊ ope-
ribus pietatis laborāt vt hīc veniāt. Nec potest
hic ascendere tepidus aut negligens vel remiss⁹
nō mollis aut piger. Siquidē nō est parui labor-
ris in prima ascensione p̄teritam vitam dimittere
plangere ⁊ penitere ⁊ dignos fructus penitētie
facere. S; multo maioris laboris vel saltē longi-
oris est inueteratam cōsuetudinem priorē vince-
re, inordinatam affectionem ⁊ inclinationē ad in-
feriora deserere: immūditiam ⁊ impuritatem ⁊ af-
fectionem contractam expurgare, appetitum gu-
le extinguere, luxuriāz deprimere, iram ac inuidiā
suffocare, supbiāz debellare ⁊ sic de alijs affectū
onibus vitiosis, que oīā spectāt ad purgationes
timoris. Sed adhuc multo plus laboriosum vel
saltem altior gradus est deinde totam animam ⁊
affectiones quantum ad hunc gradum pertinet
ad celestia erigere ⁊ p̄ spem in celestibus habitare.
Ecce quāta ⁊ q̄ magna sit inter ascensionē ⁊
ascēsiōnē ascēsiō inter timorē ⁊ spem q̄tū ad p̄n-
tem cōsiderationem distantia ascensus ⁊ labor p̄-
ueniendi. Sed qui hucusq; bene profecerit iam
vicinius puritati ⁊ caritati propinquat: licet ad
huc per aliquos gradus euz ascendere oporteat
Oportet em̄ q̄ longo ⁊ diuturno tēpore in istis
duobus gradibus timoris ⁊ spei ascendendo et

descendendo se exerceat affectiōes noxias supbi
am iram gulam &c. conetur debellare: humilitatē
castitatem ceterasq; virtutes quodāmodo in natu-
ram transformādo. Sunt duo in quibus pfectio
istius tertij gradus puritatis & caritatis consistit.
Primum quod homo iam induit affectum virtutum
& ipm quodāmodo in naturas transformauit. ita qd
virtutes operantur non iam ex timore pene co-
actus uon ex spe remunerationis attractus. Sed
solo bonitatis affectu indito delectatus. & eodem
affectu puritatis & caritatis ipsam maliciā & im-
mundiciā perhorrescit amore videlicet & deside-
rio virtutis interius habituato. & in interiori de-
lectatione virtutum: nec operatur iam ipas virtu-
tes reluctando oblectationibus immo ipsarum
virtutum affectus medullitus retinens quicquid
illi virtutum affectui contrarium fuerit: non solū
non corde recipit verumetiam summo detestatur
horrore. Iste est qui operatur bonus propter bo-
num: boni delectatus affectu. Nam qui sperata
impugnatione vitiorum pacis iam securitate per-
fruitur & transit in ipsius virtutis affectum: iugē
statum illius boni cuius iam totus est retentabit
quia damno intime puritatis nihil credit esse dā-
nosius. Nec enim carius ac preciosius quicquid
presenti iudicat puritati: cui pena gravis est vel
virtutum permissosa transgressio. **I**huic nec

reuerentia hūane p̄ntie quicq̄ adiciet honestatē
nec minuit solitudo: sed vbiq; secū sempq; circū
ferens arbitrum: non solū actū: s; etiā cogitatio
nū suarū conscientiam nullam mentis recipit im
puritatem. Scdm̄ est q̄ sicut affectus virtutū est
in eo habituatus mō p̄dicto, ita affectus sit deo
p̄ ardentē amorē vnitus, ⁊ ad diuine voluntatis
beneplacitum semp̄ et feruore paratus ⁊ in diuī
na speculatiōe erectus. Siquidem ei adheret per
feruidum amorē ⁊ ad eius intuitum om̄e perhor
ret vitium ⁊ peccatum, eius amore ⁊ intuitu ze
lo semp̄ est accēsus, veritatem vbiq; zelat, feruet
sapientie studijs: huic amica sanctitas vite ⁊ mo
rum disciplina: cuius mores erubescunt iactanti
am: abhorret detractionē: inuidiam nesciūt: supbi
am detestant: oēm humanā gl̄iam nō solū fugiūt
s; ⁊ fastidiūt ⁊ p̄tempnūt: oēm in se carnis ⁊ cor
dis impuritatem vehemētissime abominātur ⁊ p̄
sequūtur: om̄e deniq; tanq̄ naturaliter ⁊ qd̄ malū
est respuūt, ⁊ quod bonū est amplectūtur. Hic est
mōs pinguis i quē q̄ ascēderit ingrediēs ⁊ egre
diēs pascua inueniet. Ingrediēs int̄ in vī p̄cupi
scibili inueniet gaudiū in sp̄sctō: longanimitatē
benignitates: modestiā ⁊c. In irascibili fortitudi
nem: cōstantiam ⁊ perseuerātiā: patientiam ⁊c.
Intellectu sepe vltra se ascendit ad intuitum di
uine speculationis, licet p̄ speculum in enigmate

Foris egredis et cognitione et pulchritudine crea-
turarum in amore accendis creatoris. Compa istum
statum ad illum de quo superius fuit dictum. Ad id
fuisse constitutus. et vide quantum iste ab illo distat.
Dic est status perfectionis. hic est motus puritatis
et perfectus ascensus perfectionis vere caritatis. Qui
potest ascendere ascendat: qui potest capere ca-
piat. sed decedat segnes laborem fugientes. Quam-
vis hic status perfectionis nisi dei speciali gratia
a nemine acquiritur. gratia tamen dormientibus negli-
gentibus et non cooperantibus non datur: ergo militi-
cie spes amor est discedite segnes successive tamen
possunt repetere et diutius exercitiis appropinquare.
¶ De tribus gradibus ascendendi con-
tra tertiam impuritatem quibus homo successive disponi-
tur ut deo perfectus possit inherere: *Ca. xxvij*

Scd quia superius di-
ctum fuit: quia tertia impuritas cor-
dis consistit in quadam inhabilitate
et indoneitate adherendi deo et co-
gnoscedi eum. Unde etiam affectibus iam
purgatis et spe recepta forsitan non tamen semper homo
est idoneus et habilis deo adherendi: et in ipso quieti-
scendi per affectum cum tamen hoc unum esse diximus in quo
altior gradus puritatis et caritatis consistit. Ideo
dicendum quomodo homo successive ascendendo fiat ad

hoc idoneus vt sic fiat plenius purus qui terciã
expurgat impuritatem. Vñ iterum oportet te no
uas alcẽsiones in corde disponere qbus discas
et assuescas iugiter deo per caritatem adherere.
Pro quibus ascensionibus disponẽdis scire de
bes: q̄ xpus iesus deus ⁊ homo. dei ⁊ hoim me
diator: ip̄e est via p̄ quam ad diuinitatis, noticiã si
mul ⁊ amorẽ debes ascendere s̄m Augst. viij. con
fessio. Ad hoc em̄ precipue xps carnes assumpsit
vt qui deũ sp̄ualiter intelligere nõ potuimus per
xpm verbũ caro factum ascenderemus ad noticiã
am ⁊ amorẽ sp̄ualem. In xpi ergo vita ⁊ morte
cõstitue tibi triplicem ascensionem per deuota ex
ercitia. Prima ascensio sit vt affectu quodã dul
ci ⁊ desiderio cordiali. licet quodãmõ carnali ad
herens xpo: comiteris xpm iugiter circa xpi vitã
⁊ mortẽ affectatus ⁊ eius p̄ntia ⁊ recordatiõẽ in
tuis exercitijs delectat̄. In hac prima ascensioẽ
vel p̄mo affectu potes diuersimode variare tuus
exercitiũ: sicut xpm in vita multi diuersimode af
fectati ⁊ variis intentionibus sequebant̄. Apосто
li enim p̄mo sequebant̄ eũ sola eius presentia cor
pali delectati: eius colloquio recreati: eius dulce
dine ⁊ affabilitate allecti. Et tu etiã p̄mo s̄mõ se
quere xpm esto in ei⁹ comitatu. Cogita q̄ fuerit
eius presentia dulcis. Cogita corpis elegãciam
⁊ speciositatẽ. Nã speciosus forma pre filiis ho

infini: Attēde suaves ei⁹ sermones ⁊ dulcissimā
doctrinā. et attende modū quo xp̄s se in om̄ibus
habuit q̄ dulciter ⁊ benigne verba illa melliflua
ptulit. Attēde modus quo interior se habuit: qz
ab intra mit̄ benign⁹ ⁊ suavis. Attēde in eo sen
sus maturū. aspectū venustū. Cogita in xp̄o pro
fundissimā sapiētiā in cordē. venustissimā eloquē
tiā i ore. optimā mox dispositionē in exteriori cō
positōe. Doc mō apli seq̄bant. Alij quidā seque
bant vt eoz xp̄s sanaret infirmitates. Seq̄re ⁊ tu
eū interdū hoc mō ⁊ hūiliter p̄stratus adora euz
dicēs. Dñe si vls potes me m̄dare vel ihesu fili
dauid misere mei. Quidā seq̄bant eū p̄pter mira
cula ei⁹. Et tu mirare potentiam eius in miracu
lis. Naturaz mutat. elementa cōmutat. demones
fugat: oēm̄qz infirmitates sanat. Ex his disce eū
esse deū qui nature suos effectus in primo eis in
didit naturales salua sibi semp obedientia. in om̄i
bus etiā ad effectus sup̄naturales p̄ducendos
Et similibus modis potes variare exercitium ⁊
affectum in primo ascensu. Sed scias q̄ licet hec
exercitatio in re spirituali satis vtilis sit: scilicet
occupare se circa mores ⁊ gestus iesu christi do
mini nostri: tamen quantum ad ascensum ad chri
sti amorem non sufficit: immo de per se parum
prodest. ¶ Quid profuit iude pilato. herodi vel
phariseis. q̄ christi mors. vel gestus aut presen

tiam corporales viderit qui eū imitari noluerūt.
Igitur termin⁹ hui⁹ prime ascēſionis ſm Ber.
ſup cantica. erit tibi: vt ſicut ap̄li hoc affectu tra-
cti om̄ia mundi diuitias ꝛc. reliquerunt: ita ꝛ tu
in isto gradu p̄ſeuerabis vt cor tuū illa ſuaui-
tas occupet ꝛ totus ſibi ab amore vniuerſe carnis ac
carnalis illecebre vendicet. i. breuiter hō cor ſuū
in tali exercitio debet extēdere in affectus ꝛ amo-
rem hūanitatē xp̄i vt om̄is affectus ſuus ꝛ ap-
petitus ad dulcedinē hūanitatē xp̄i transferatur.
Secūds ascēſus p̄ vitā ꝛ paſſionē xp̄i eſt iam ali-
quātulum altius aſcendere et nō ſolum circa xp̄i
hūanitatē ſe exercere. ſz vt Berū dīc. in homīe
chriſto deum in ventre licet nō deū nudum neqz
nudum hominē: ſz ꝛ xp̄m deū pariter ꝛ hominē
comp̄bendere: xp̄m qz vt deū pariter ꝛ hominē di-
ligere: diligere ꝛ adorare. Multū quidem fructū
in exercitio cōfert circa vitas ꝛ paſſionē xp̄i dñi ſi
quotiens legis vel cogitas xp̄m hoc vel illud fe-
ciſſe vel ſuſtinuiſſe: talē tibi cōceptū de xp̄o pote-
ris formare ꝛ tibi lucide deū ꝛ hominē reſentet
id eſt vnā p̄ſonā ſignificet que ſimul eſt de⁹ ꝛ ho-
mo vt quiſquid legi vel cogitas xp̄m feciſſe ſiue
in mortuis ſuſcitandis: ſiue in miraculis facien-
dis: hominē feciſſe xp̄m nō dubites: q̄cquid xp̄m
legis ſuſtinuiſſe. ſiue in manuū p̄foratiōe ꝛ pedū
cōclauatiōe: deū credas indubitanter ſuſtinuiſſe

et hoc propter persone vanitatem in que diuinitas et humanitas sine naturarum permixtione subsisterunt et hoc credit quilibet verus christianus: sed quanto lucidius concipit deuotus, tanto in christi vita-passione et miraculis pinguior erit affectus. Si christum hominem cogitas inde tibi dulcis affectio et magna fiducia quia homo mitissimus: benignissimus, nobilissimus suauissimus totus decorus gratiosus et formosus. Inde tibi fiducia accedendi: adorandi et facilius conceptus. Nam facilius est nobis humanitatis noticia ut puta menti impressa: quam dei a mente remotissima. Sed si christum deum cogitas: inde tibi omnia verba facta-miracula-gestus magis appareret merenda: terrenda: horrenda et admiranda. Et sic si utrumque in christo intelligis et concipis, magna tibi nascetur deuotio: amor et fiducia. Et rursus timor et reuerentia. Tertius ascensus est iam per humanitatem christi: ad spirituale affectus assurgere et iam ipsum deum per speculum in enigmate mentalibus oculis intueri et sic ex humanitate ad noticiam et amorem diuinitatis peruenire. Et hic maxime abijcitur tertia mentis impuritas per adhesionem dei. Et per hominum mentis intuitum et adhesionem et transformationem incipit quodammodo homo unum spiritus cum deo fieri et extra seipsum transgredi et ipsam veritatem intueri, et ad unionem et adhesionem habilitari. An. august. vii. confessionum. Iam inquit admonitus redire ad meipsum intraui ad

Intima mea duce te et potui quoniam factus es adiutor
 meus: et vidi qualicumque oculo anime mee super eum
 dem oculum anime mee: super mentem meam lucez domini
 incommutabilem: non hanc vulgarem et conspicuam omni
 carni: nec quasi ex eodem genere grandior erat tam
 quam si ista multa multoque clarius claresceret totum
 quod occuparet magnitudine: non hoc illa erat sed
 aliud: aliud valde ab istis. Qui nouit veritatem no
 uit eam: et qui nouit eam: nouit eternitatem: cari
 tas nouit eam: O eterna veritas et vera caritas et
 cara eternitas: tu es deus meus tibi suspiro die
 ac nocte. *Ecce hic est vltimus ascensus in hac pe
 grinatione donec ascendamus ad dei essentialem
 visionem. Sed caueat hic bestia ne tetigerit mon
 tem: hunc caueat impurus adhuc ne appropiet.
 Nam bestia que tetigerit montem ipsa lapidabitur
 Et etiam circa has ascensiones modum habeas te ex
 ercitandi: etiam h sic et in precedentibus generaliter modum
 meditandi de vita et de passione christi curauimus annotare*
**De figuris prophetis et scripturis circa incar
 nationem christi: La. xxviii.**

Arca opus nostre re
 deptionis versat materia totius diuine
 scripture. et omnia in scriptura ad ipsum re
 ferunt. Ipsum futurum testamentum veteris
 pronunciat: ipsum factum et impletum. nouum clarius de
 monstrat. Cogita igitur quod multa in figuris gestis

factis oraculis apparitiōibus p̄ reges p̄phas sa-
cerdotes ipsuz opus p̄cesserūt ⁊ ex hoc intellige
magnitudinē hui⁹ opis qđ erigit gratitudinem.
Cogita tuā ingratitudinē ⁊ in affectōez respectu
desiderij ātiquozū. **Pertracta ātiquozū desiderijū**
Dirare tuā et mltozū circa hoc op⁹ tepiditatē.
¶ De annūciatiōe dñica. Ca. xxix

Am p̄missis figurat

implēdi venissz impleitudo t̄pis ⁊
x̄po desiderijū p̄m̄ implere placuisset
missus ē angelus Gabriel qđ v̄ginē
nūciaret dñm incarnādū. Sic exul-
ta iā patz desideria ⁊ p̄cedētia ora-

cula impleri. Attēde anglī reuerētiā ad mariā. **Di-**
rare dei hūiliatōez. Cōsidera v̄ginis exaltationē
nota ei⁹ hūilitatē castitatē aliasqz vtutes. Nota
eiusdē iaz leticiā exultatōez ⁊ iocundā deuotōez
Nec obliuiscere misterij qđ exhibuit Elizabeth.

¶ Vita christi sub compendio vsqz
ad cenam. Ca. xxx

De hinc dei filius cui⁹

magitudinis nō ē finis fact⁹ est p̄
uus infantul⁹. **Cogita qđ de⁹ puul⁹**
vagit ⁊ lacrymat⁹ ē in p̄sep̄io, attē
de b̄ paup̄tatē. Nota hūilitatē āges

lorū mirare cōcursum. Pastozū intuere creubi-
as. Angelozū ⁊ pastozū ausculta colloquiū. Vi-
de Ioseph stupentē. Aspice Mariā iubilantem.
Nota faciē ⁊ dispositionē pulcherrimi pueri. Sz
⁊ attēde paruuli magnitudinē interiorē. Mirare
sapientiā. ⁊ reuerēter osculare p̄sepe pueri. Octa-
uo die circūcidit ⁊ Iesus vocatur. Attēde q̄ si-
ne peccato assumpsit peccati remediū. Cōpate-
re q̄ tam tener puer leditur ⁊ fundit p̄ te sangui-
nem. Cōsidera quō lachrimat̄ exterius: interius
homī cōpatiebat̄. Cogita d̄ dulci noīe iesus: Su-
me creplū teipm̄ circūcidendi. Apparēs deinde
stella fulgida magos duxit ad xp̄m. Cogita ma-
gorum deuotionē ⁊ sequere eos. ⁊ deuotissime of-
fer cum eis xp̄o quicq̄d habes. i. aiām tuam. Cō-
sidera quātam vilitatē ⁊ paupertatē magi inuene-
rūt: nec xp̄s aliter se disposuit p̄pter magozū ad-
uentū. Nota hic triplex testimoniū de xp̄o nato:
stelle: magozū ⁊ iudeozū phibentiū testimoniū de
xp̄o vt ne vacilles in fide. Maria deinde xp̄m ob-
tulit oblatōe paup̄ez redemit̄ q̄si p̄m ogeitū. Co-
gita Marie Anne Simeonis ⁊ Ioseph p̄cessio-
nem: ⁊ deuotus occurre vl̄ aspice. ⁊ attēde dulce
colloq̄m ⁊ magnā deuotionē. Attēde xp̄i simul
⁊ marie matris humilitatē: Christus adhuc par-
uulus fugatur ab herode. Attēde xp̄i patientiaz
⁊ discip̄e pati. Sequere pegrinātes: attēde colloquen

tes: in omnibus disce paupertatem et humilitatem. Ad duo-
decimo autem anno usque ad tricesimum imperat glorie in
populo absconditus latitabat: non docebat nec mira-
bilia faciebat: sed dum tam diu tacuit tacendo maxi-
me docuit et nihil faciendo maximam quidem dedit: do-
cens tenon cito ad docendum surgere nisi sedendo
prius et humiliando. Tricesimo vero anno a Iohanne
baptizatur. Cogita iohannis reuerentiam: qualiter ad christi tactum tremuit. Cogita christi humilitatem
qui se Iohanni subiecit et omnes iustitias. id est perfectam obe-
dientiam impleuit. Nota qualiter hic se tota trinitas perso-
narum ostendit: qualiter pater christum ad predicandum misit
dicentes. Ipsi audite etc. De hinc quadraginta
diebus et quadraginta noctibus in heremo ieiunans
postea temptatus a sathana. Cogita christi in heremo
conuersationem: quid tibi fecit: de deuota eius orati-
one et contemplatione. Nota ibi eius humilitatem
quia fuit cum bestiis secundum marcum. Cogita mirandam
christi patientiam a demone portatus et sustinet. Logi-
ta quomodo sapienter sathane resistit et tibi exemplum con-
tulit resistendi. Mirare eius dignitatem: quia ange-
li ministrabant ei. Extunc quosdam abiectos eli-
gens piscatores cum eisdem predicandi gladio ce-
pit totum mundum debellare. Nota eius communem
vitam cum apostolis. Nota eius dulcem conuersationem
Cōsidera secretum eorum colloquium in domo et in via
Vide quomodo ipse inter eos est sicut qui ministrat. cum

eis comedit vna mensa ⁊ scutella. nō habet priuilegiū ⁊c. Extunc deinceps visus est sup terrā ⁊ et cum homibus cōuersatus. Siquidē inter hoīes ambulans ⁊ vbiq; verbū dei seminās multa miracula q̄ nisi a deo fieri nō potuerūt fecit cecis visū surdis auditum restituit demones fugauit: leprosos mundauit: breuiter oēs sanauit. ⁊ tot miracula fecit q̄ vix scribi possunt. Orātib; peccata indulgit. Vbiq; predicabat. Parabolās mysticas p̄ponebat: in quaz vna pastore se dixit ad ouem p̄ditam reducendā aduenisse. Nota hic ⁊ attēde quō frequēter sequebat t̄p̄m multitudo maxima: nōnunq; quatuor milia vlt̄ q̄noq; milia etiaz vsq; ad heremū. Sequere ⁊ tu ⁊ esto circa iesuz vt verba eius audis: faciem christi ⁊ ap̄torū inspicias ⁊ colloquia ⁊ miracula videas. Volens autē hostiam offerre p̄pter quā venerat vt se agnū veruz paschalem oñderet. q̄nta die añ pascha allatus a discipulis asellum celi terreq; dñs ascendit: magnosq; triumpho ⁊ laudum preconis pueris hebreorum clamātibus osanna in excelsis hierusalem sanctam ingreditur. Nota a sinationis regis christi hūilitatem. quomodo sedet. quomodo est ornatus qualem habuit regiam familiam. **L**erne Iesum hierusalem cum appropinquaret ⁊ videret lachrimantem ⁊ deslentem magis autem animam peccatricem.

Um autem iam tem

pus patiendi eius instaret, ipse qui
 suos semper dilexerat vsq; in finem
 dilexit eos. ¶ Siquidem transitu-
 rus ex hoc mundo cenam fecit ma-
 gnam mirabilem plenam mysterijs et grauidam
 sacramentis: ad quam inuitauit apostolos. Desi-
 rio inquit desiderauit hoc pascha manducare vo-
 biscum. In qua cena multa mirabilia fecit: immo
 mirabilium omnium suorum quodam memoria-
 le et compendium instituit: dans escam timentib;
 se in memoriam mirabilium suorum. Hoc inquit
 ens facite in meam commemorationem. Hieroni.
 Hanc vltimam nobis memoriam reliquit: quem-
 admodum si quis peregre proficiscens aliquod
 pignus ei quem diligit relinquat: vt quotiescuq;
 viderit possit ei' beneficia et amicitias comemo-
 rare que si ille perfecte dilexit sine ingenti desiderio vel
 fletu illud videre non potest. Ideoque saluator hoc tra-
 didit sacramentum vt semp comemo-remur. qz p nob
 mortuus est. Hoc igitur cum accipimus a sacerdotibus
 commemo-remur quia corpus et sanguis christi est.
 vt non simus ingrati tantis beneficiis. Sunt autem
 in hac cena multa tibi' omni deuotione et reue-
 rentia reuoluenda omniaq; pietate colenda.

ditare igitur quomodo in hac cena ipse dominus magnus et lau-
dabilis nimis, pedes discipulorum et sui traditorum
lauit: inclinans se usque ad terras et precingens se
lintheo, ut nos instrueret sue humilitatis exemplo
Cogita modum quomodo Christus in hac lotionem se habuit
exterius et interiorius: quia exterius humilime et di-
ligentissime lauit. Interiorius summa humilitate de-
uotione opus suum profecit. Respice piissimum magi-
strum et dominum sedentem ad mensam unam et comeden-
tem exscutella una cum discipulis. Cogita quomodo abun-
danter Christus in hac cena refecit discipulorum corda
infundens doctrinarum fluentia. Denique sermonem ipsis
fecit singulis verbis ignit quasi amoris facibus
scintillam quem Johannes euangelista ceteris acu-
tius videns et altius volens solus copiose descri-
psit. Cogita qualiter agnum typicum comedit et tibi
quomodo verum agnum et eucharistie sacramentum manduca-
re debeas figurauit. Sed super hec omnia mentalibus
oculis et deuotissimis desideriis semper recogitare
et ad cor tuum reducere debes ipsius excellentissimum
sacramentorum quod ibi instituit, mirare Christi largissimam
munificentiam et huius sacramenti profundissimam digni-
tatem. Et dum huius dignissimi sacramenti facis memo-
riam in mente tibi veniant omnia que Christus pro te gessit in
carne. Hoc enim est quod ait. Hoc quotiescumque feceritis
in mei memoriam facite, eorum scilicet que pro te gessi in
carne: quod propter te homo sum factus, propter te ama-

rissime ⁊ multa passus: ppter te tandē crucifixus.
Verū quia tibi p tot arduas ⁊ difficiles ascensio-
nes gradienti adhuc multa restat via ⁊ magnus
ascensus. hic cibus est summe necessarius in hac
via qua graderis. Un̄ et nomen sumpsit: vt viati
cū appellet. Bern̄. Cor xp̄i egrotis est medicina
pgrinatibus dieta: debiles cōfortat: valentes de-
lectat: languorē sanat: sanitatē seruat. fit hō man-
suetior ad correptionē: patiētior ad laborē: ardē-
tior ad amorē: sagatior ad cautelam: ad obediē-
dum p̄mptior: ad gratiarū actionē deuotior. Ideo
necesse est tibi vt frequēter te ad sacrā hui⁹ sacra-
mēti prepares cōmunionē. Nam sicut hic cibus
bene ⁊ digne susceptus magnā ⁊ multam cōfert
anime gratiā. ita ⁊ male dispositis maiorē infert
culpam. ⁊ mortē nō sui culpa. sed vitio recipiētis
Sunt em̄ frequēter effect⁹ sacramentorū s̄m dispo-
sitionē accipiētū vt ad bonū vel ad malū coope-
rentur. Et aut̄ ipsuz digne possis suscipere in trī-
bus te debes exercere ad hui⁹ sacramēti dignam
susceptionē requisitis: que sunt corporalis mūdicia
puritas ꝑscie ⁊ deuotio actualis. Corporalis mū-
dicia: interdū est de cōgruo: interdum nō est neces-
sario requisita s̄m q̄ corporalis imūdicia est diuer-
sa: ⁊ s̄m q̄ habz variā causam ⁊ originem. Puri-
tas aut̄ ꝑscie ip̄a est tibi precipue ⁊ añ oīa neces-
saria. Ideoq̄ añ reuerendi hui⁹ sacramenti sumo

ptionem maxime debes teipm fm primā ⁊ scdaz
examinationē discutere mō superius posito ⁊ sic
ad cōtritionem exercere ⁊ ad cōpunctiones infla
mare vt scz doleas de pctis cōmissis: corde: ore:
⁊ ope. ⁊ insup de his q̄ facere omisisti. Ac deinde
eo modo quo dictū est accede ⁊ fite
re peccata tua p̄cipue grauiora. sed ⁊ poteris cō
fiteri peccata tua notabilia cōmunia ⁊ ignorata
Tercio debes te exercere ad actualē deuotionē
que videtur in duobus ⁊ sistere vt ad sumptionē
hui⁹ sacramenti scilz timorem ⁊ reuerētiam habe
as: atq; insup actuali amore vnionis ad xp̄m ⁊
desiderio mouearis. Igit̄ tibi timor inducat reue
rentiā adducēs in ternis obtutib⁹ hui⁹ sacramē
ti p̄fundissimā dignitates ⁊ dignissimā ⁊ metuen
dā p̄funditatē. Itaq; vt reuerentiā hui⁹ sacramē
ti ⁊ dignitatem intelligas ⁊ nō insensibilis sine ti
more accedas: diligenter aduerte quis est quē su
mis. quis sis qui sumis. Sumis em̄ euz quē Jo
hānes baptista tāgere tremescit. quē Petr⁹ ap̄lo
rū p̄nceps a se expulit pre formidine ei nō audēs
ppināre dicēs. Eri a me dñe qz hō peccator suz
Ipsum quez sumpturus accedis adorāt dñatio
nes: tremunt ptātes. Ipse iste quez sumis erit iu
dex tuus ⁊ ei⁹ tribunali iudicādus astabis. Ipse
est in cuius manus anima tua hīnc egressa deue
niet ab eo prout meruit receptura. Vide igit̄ qnō

ta reuerētia debes accedere. Attende q̄ nihil tan-
tum deū offendit quātuz temeritas p̄sumptuosa
z irreuerentia inuerecunda. Cogita deinde tu q̄s
es. Certe homo tepidus negligēs viciosus. Re-
duc ad memoriā qualis sis ex tribus exarnatiōi-
bus p̄missis. Cogita deinde q̄ q̄uis mille annis
te preparaueris nullatenus sufficeres ad condi-
gnam sacramēti hui⁹ sumptionez: etiā si oīm san-
ctorū meritis gauderes z angelorū z hoīm puri-
tate flozeres. Quō igit̄ audes accedere sine timo-
re sine reuerētia qui vix ad modicū t̄ps te in cor-
de disponis p̄parare. Time ne dicat. Ecce tradē-
tis manus mecū est in mēsa. si videlicet s̄m Ber.
susceptū christum tradis vitijs superbie inuidie
z sic de singulis. Time indigne suscipere ne iudicium tibi manduces z bibas. Non tamen sit
hic timor tantus vt desiderius penitus excludat
z deuotionez tollat. ¶ Nam panis iste s̄m Au-
gustinus: querit esuriam hominis interioris. Nū
neceste est te etiam habere desiderium z amorem
Multis autem modis poteris desiderium tuū
Inflamare erga huius reuerendi sacramenti.
sumptionem Non nunq̄ debet affectus tuum in-
flamare amor vnionis christi vt christum ad te
sepius venientem mentis affectu et intimo pos-
sis cordis desiderio amplectari. Nonnunq̄ vero

trahere debet affectum tuū sanitatis interne desirium: vt cum te vides cōcupiscentijs ⁊ passionibus plenū ⁊ teipm̄ in te deficientē ⁊ p̄ficere nō valentē tanq̄ medicū p̄ssimū ad te introducas dñm iesum. cui⁹ nomē dicis iesus. i. saluator. Nō nunq̄ debet accēdere desiderū tuū ⁊ scia delictorum. Cum em̄ sentis te grauib⁹ peccatis deus offendisse. atq; legis xp̄m hoc sacramētum in remissionem pctōrum instituisse: nō est mirum si ad ipsius inflammaris susceptiones. Itē debet trahere affectum tuū amor ⁊ ⁊ passio primorū vt scz p̄ hāc hostiā possis succurere viuīs ⁊ defunctis ⁊c. Pro maiori autē dsiderio tuo inflammando ⁊ exercitādo potes diligenter vltam xp̄i reuoluere: quō ip̄e infirmitates oim̄ desiderātū: adorātū ⁊ in se credentib⁹ tulit: ⁊ infirmitates oim̄ ipse portauit. Siquidem mulier accedēs retro ⁊ hūiliter sed et cū fiducia. tāgens eius fimbriā est sanata. Peccatrix pedes ei⁹ osculās est mūdata. Chananea dum importune sequitur exaudita est. Leprosi accedentes curati sunt. Demoniaci: palitici: ⁊ cuncta nature monstra dum accedūt ⁊ credūt salutes consequūtur. Nam x̄tus de illo exibat ⁊ sanabat oēs: Publicani ⁊ pctōres accedentes veniam p̄merētur nec eorū cōsulū desperit. Igit̄ cum feceris qđ in te est. cū reuerētia ⁊ timore: cū desiderio pariter ⁊ amore accede sperās de infinita dei pie

tate. Cum etiā ad huius sacramenti sumptionē dī
sposueris te: debes te in mēoria passionis domi-
nice diligētius exercere. Inter p̄dictos autē duos
affectus / timoris sc̄z et amoris fluctuat mens et
exercitiū deuotorum. et aliqui quidem magis ad
eius sumptionē ardentī desiderio anhelant et fre-
quentius accedūt. Alij timore et reuerentia huius
sacramenti territi attendentes sacramēti dignita-
tem et ppriam vilitatem piculumq; indigne sumē-
tium magis se retrahunt / et p̄ formidine ab eius
sumptione se cupiunt elongari. Verū uterq; effe-
ctus recōmendādus est. et interdum ex desiderio
accedere. interdum ex reuerētia dimittere laudabi-
le est. p̄ loco et tpe opportunis. Et s̄m August. vni-
us cuiusq; p̄scie relinquendum est: quod faciēdū
videtur: Unū tñ omnibus indubitanter securū est
vt sc̄z nec ex reuerentia desiderium et spem exclu-
damus nec rursus ex spe et desiderio relinquam⁹
reuerentiā et timorem: sed inter vtrumq; affectum
medij fluctuemus. aliquñ plus de vno habentes
aliquñ plus d̄ alio. Aut em̄ beat⁹ Gregori⁹. Nihil
em̄ nobis securius q̄ sub spe semp̄ timere. Affe-
ctus tñ amoris absolute loquendo excellit. Sed
quod absolute est melius in casu fit et est multis
periculosius magisq; timendum.

¶ De passione dominica et de tribus

in quibus homo debet se exercere circa passionē
christi.

Ca. xxxij

Vadam ad mōtē mir

rbe. Et tu homo deuote si montes
mirrhe. i. amaritudinem penitentie
per carnis mortificationem vis ar
ripere. atq; per timorē et spem ad
montem ascensionez puritat] vis

ascēdere: nihil tibi vtilius q̄ vt nōnunq̄ mirrhā
primam de morte saluatoris tui studeas collige
re. Inde em̄ tibi mirrha amara timoris p̄seruans
a putrefactione vitiose delectationis: dum vides
dñm tuum ascendisse montem mirrhe. i. montem
caluarie vel magnitudinem pene ppter pctā tua
sustinuisse. Inde tibi nōnūq̄ ecōtra spes ⁊ deuot
io ⁊ vnguēta p̄ciosissima timoris: amoris: grati
tudinis: cōpassionis et h̄mōi emanabūt. Igit̄ vt
te labor nō terreat: amaritudo non deiciat spes
trahat: deuotio alliciat: gratitudo: amor ⁊ cōpun
ctio cogāt ascēdere mōtē puritat]: p̄us vade spe
culādo ad xp̄m q̄ nō incōgrue pōt dici mōs mir
rhe. ppter amaritudinē passionis acerrime. debes
aut̄ p̄mo ad ip̄s ire deuote passionē suā velud mir
rhā p̄mā viuacit̄ colligēdo ⁊ cordi tuo imprimē
do. Et h̄ fit dū xp̄i passionē circūspecte morose ⁊
deuote ruminās diligēter ad l̄ram seu p̄m sensus

Aborū specularō. Secūdo debes ad xp̄i passiones
tāq̄ mirrhā ire ⁊ inde aliq̄ ad tuā vtilitatē trahere:
siue medicinā ⁊ tra vulnera passionum siue ex
empla virtutū. Tercio debes ad ip̄s ire ⁊ ex illa mir
rha p̄ma mētē tuā ad deuotionē pun gere ⁊ amorē
inflamare ⁊ teip̄m p̄mptū efficere ad oīm tollerā
tiā tribulationū. Et aut̄ xp̄i passionē ad l̄ram de
uote relegere valeas: ⁊ circūspecte dirigere: scire
debes q̄ tal̄ meditatio passiōis dñice simpliciter
ad l̄ram. i. simplicit̄ factā ⁊ gesta ⁊ penalitates xp̄i
in passiōe p̄siderare: maxie iducit ⁊ passiōē ⁊ de
uotōez ad xp̄m ex ⁊ passiōe. Et at̄ meli⁹ ⁊ passiō
nē ⁊ deuotionē ex h̄mōi meditātōe elicias: debes
summo p̄ h̄ qd̄ p̄us dictū ē attēdere vt semp̄ xp̄s
quo lucid⁹ poter̄ vnā p̄sonā p̄cipias quē deus
⁊ hoīem cēt fuisse nō dubites: Cū igit̄ legis xp̄s
talē penā sustinisse vel sic ⁊ sic r̄ndisse vl̄ tacuisse
cogita sp̄ ⁊ in p̄ceptu sic forma vt nomē iesu tibi
deū ⁊ hoīem rep̄ntet ⁊ sic xp̄m deuoti⁹ ⁊ maiori re
uerētia aspice mlt̄oq̄z ampli⁹ p̄pater. Si eī h̄ūa
no affectu bruto aiāl̄ cōpateris. intense afflicto.
quātomagis cōpatereris xp̄o si eū non solum vt
hominem p̄iūssimum: dulcissimum: m̄tissimum: no
bilissimū: amantissimū: gratiosum ⁊ decorū in cō
ceptu assumeres. verū insup vt deū om̄ipotentē
metuendū: reuerendum. adoraddum creatorē ⁊
iudicem tuum mēt̄is tue oculis representares.

Secundo ut xpo ampli' cōpatiari et penalitates ei?
medullitus aīaz tuā gladio doloris trāfuerberēt
debes xpm in quauis pena p̄stitutum nō solū re-
spicere quasi exterius summo dolore afflictus. s; et
etiā summo eū diligentissime interius cernere
omī dolore repletum et absinthio vniuerse amari-
tudinis inebriatum. Primo igitur quotiēs legi
aliq̄ penalitatem vel aliqd̄ opprobriū xpo illatū
nō per illud ita accipias xpm passum et sustinuis-
se sicut si alius aliquis homo p̄ eandem penā su-
stinuisset. s; indicibiliter aliter et ampli' ultra oēs
hoīem. Cui' causas debes in corde diligēter col-
ligere: quā sunt multuz ad compassionē motiue et
inductiue. Igitur notum est tantum precise vnū
quēq; aliqua pena sensibili torq̄ri et affligi: quan-
to plus aliquis sensuū illam penā tanq̄ sibi incō-
uenientem sentit. Sed et itez nō est dubiū sensus
alicuius hoīs tanto plus et citius penā sentire et
ex eadem torqueri: quāto sensus illius hoīs fue-
runt viuatiores. Christus aut natura viuacissim'
et cōplexionis dignitate nobilissimus extitit ideo
maximā sustinuit penalitates ultra quēuis alius
hoīem. Vide ergo si est aliquis dolor similis sic
dolor ei'. Logita ergo si tibi vel alteri tenero ho-
mini intolerabilis esset pena caput spinis p̄fora-
ri. totum corpus acerrime flagellari etc. quāto ma-
gis iesu xpo homini et deo fuit illa pena grauissi

ma in natura sua nobili ⁊ delicata. Secūdo xps pa-
tebatur tm̄ quātum voluit. Nam fm̄ euāgelitā
Iesus turbauit seipsum nō passio. sed ipse seipm̄
Itē oblatuſ est quia voluit. S3 quia xps passio-
nem suā assumpsit p̄ satisfactōe originalis crimi-
nis qđ tm̄ fuit: vt totū gen⁹ hūanū iusticia origi-
nali spoliaret ⁊ ipam naturā inficeret eterna beati-
tudine spoliaret. Et itē assumpsit passionē ⁊ mor-
tem vt ip̄e esset hostia sufficiens p̄ omnibus hoīb⁹
⁊ quia dei p̄fecta sunt opera. videt̄ oīno qđ xpus
assumpsit mortem amarissimā. Vñ Hieremi. O
vos oēs qui transitis p̄ viam: videte si est dolor
similis sicut dolor meus: ac si diceret nequa q̄m
mo dicūt doctores qđ dolor eius passio fuit a dō
acerbissimus et afflictiuus qđ excederet dolores
oīm hoīm quos ab initio seculi passi sunt vel pas-
suri. Preterea tertio nō modicū auxit xpi dolorē
qđ hāc passionē a tali pp̄lo sustinuit: cui tot bene-
ficia contulit. cui merito dicere potuit. Popule
meus quia ego deus tuus: quid p̄ te facere potui
⁊ nō feci: tu nō quid mihi pei⁹ rependere posses
qđ qđ acerrimā mortem inflixisti. Vñ p̄pterea cō-
patiens huic pp̄lo orabat. Si possibile est tran-
seat a me calix iste. i. ab hoc pp̄lo infligendus: vt
quidā sancti voluerūt. S3 ⁊ passio xpi fuit in oī
membro: in omni sensu. Danus gratiose p̄orate
Caput spinatum: totum corpus flagellatum ⁊ c̄

sicut potes p̄ singula currens studiosius p̄scruta
ri. Itē etus passio fuit opprobriostissima derisio
ne: p̄fusione: scādolo: sputatione: capitis velatio
ne plenissima vt nūq̄ simile legisti ⁊ hoc ex maxi
ma inuidia phariseorū. Itē vt melius amaritu
dinem passionis xp̄i sentias: hoc habe p̄ regla vt
quoties euāgelista ponit absolute aliquā penam
xp̄o inflictaz adde tu in corde valde vl̄ maxie vl̄
seuerissime tē. vt vbi gratia. Percussit eū suus
pontificis: cogita tu valde grauit̄ sicut dubiū
nō est: q̄uis certum gradum p̄cussionis vel affli
ctionis scire nō poteris. Auerte nūc etiā diligēter
in corde collaca causas afflictionū ⁊ dolorū inter
norū christi que forsitan sensibilem penā p̄cel
lebant. Nec aut̄ interior afflictio surgebat primo
ex feruido zelo christi p̄ hūano genere saluando.
Pro quo tñ ad maiorē p̄tem passionē suā vide
bat infructuosam ⁊ inutilem: licet p̄ om̄ibus esset
sufficiens ⁊ sup̄abundās: nō aut̄ efficiens p̄pter
maliciā multorū. Itē habuit maximā cōpassionē
cum sua matre benedicta om̄ibus amaritudinib⁹
repleta. Itē grauabatur interior pena christi ex
miseratione iudeorum. Item ex dolore discipulo
rum ⁊ peccato p̄cipue iude. Itē ex nostra ceci
tate ⁊ ingratitude. pro qua ⁊ fleuit super hieru
salem dicens. Si cognouisses ⁊ tu tē. Ecce nūc
pio oculo respice christum in passione sua consti

tutum. Lege eius passionem ⁊ respice eum nō so-
lum exterius afflictum, sed interius exteriusq; to-
tum dolorosum: totum afflictum et amarissimis
doloribus repletum. Et valde mirandum est. Si
ita respicis deum ⁊ hominem afflictum, ⁊ tantis
tribulationibus circumdatus, ⁊ nō moueris affe-
ctuosa compassione. De secundo autem quomo-
do tibi vtiliter passionem christi assumere debes
ad fructum ⁊ vtilitatem, ad imitationem scilicet
virtutum vel fugam vitiorum: debes summo co-
namine ad hoc affectū ⁊ intellectū tuū dirigere,
vt in oībus gestis x̄bis ⁊ r̄sionibus xp̄i q̄ in h̄
storia legis passōis dñice sentire possis quō xp̄s
se habuit interi⁹ ⁊ exterius: quō iudei: pilat⁹: ⁊ he-
rodes Maria mater dñi: maria magdalena p lo-
co ⁊ tpe se habuerūt interi⁹ ⁊ exterius. Et sic in-
uenies in christo passio oīm virtutum copiam: et
cōtra oīnia vitia summa medicamina. Verbi gra-
tia cū legis. Stetit iesus corā pontio pilato pres-
sede. Cogita p̄mo modus stationis quō xp̄us se
habuit exteri⁹: quia inclinato capite: oculis in ter-
rā demissis ⁊ sic de alijs moribus hūilibus. Si-
militer cogita de r̄sione eius ⁊ de modo proferē-
di x̄ba q̄ humiliter: q̄ leuiter et pie protulit. Co-
gita de mō quō se habuit interius in his oīnibus
⁊ inuenies eum absq; rancore: absq; inuidia: abs-
q; impatientia humilem ⁊ mitem corde. Sic cor-

gita de mō quō se habuerunt iudei exterius quia
horribiliter ⁊ puerse magnis clamoribus ⁊ duris
simis vocibus eū accusantes: clamātes. Re^o est
mortis. Crucifige crucifige eum. Si nō esset hic
malefactor nō tradidissen^o eū tibi ⁊ sic de singu
lis. Cogita de mō quō se interi^o habuerūt ⁊ in
uenies q̄ ex inuidia stridebant sup euz dentibus
suis ⁊ mouebant^o contra euz ex magna inuidia ⁊
iracundia. Sic cogita de beatissima virgine ma
ria ⁊ magdalena: quō se habuerūt in motibus ex
teriorib^o quia dolose nō tñ inordinate ⁊ incon
posite maxime dei genitrix q̄ nec vnq̄ venialiter
peccauit p aliquaz deordinationem. Cogita mo
dum quō se interi^o habuerūt ⁊ inuenies maximū
dolorē ⁊ summā tristitiā. Et si ista bene tractaue
ris inuenies in xp̄o oim virtutū summā ⁊ cōpatē
di materiā ⁊ debita medicamina vitioruz. Tertio
quō ex mirra passionis dñice: possis mētē tuaz
tanq̄ pingui deuotōe ex adipe inungere ⁊ ad ca
ritatē affectū tuū inflamare: d̄bes cogitare: q̄ tu
homo es causa tanti doloris: tātē amaritudinis
Itaqz vt supra dictū est attrabe tibi hoc benefi
ciū quasi p te passus sit solū xp̄s. Et inde grati
tudo orit^o tibi. Nam passus est p̄ptet tuā illumina
tionē: redemptionē: iustificationē: ⁊ glificationē
Propter tuā illuminationē: vt seq̄ris exemplū
eius: ⁊ intellectus tuus illuminaret^o in cognitione

veritatis. Igitur omnia que legis christum fecisse. at-
trabe tibi quasi propter te solus facta et cogita sem-
per quasi christus dicat tibi: hoc feci ut sequaris
me. Propter tuam redemptionem quia propter pecca-
tum originale eras perpetue damnatus. Cogita er-
go quod graue est peccatum tuum propter quod expiandus tamen
erigitur medicamentum: tamen precium: et inde tibi na-
scitur timor et horror peccandi: et sic de alijs propter
tuam iustificationem. Inde gratitudo oritur quod tanta
voluit pati ut tu dignus posses haberi iusti-
ficatione dei. Propter tuam glorificationem et inde
maxime tibi erurget amor quod ille qui te non indig-
nit nec bonorum tuorum eget propter tuam gloriam tanta
voluit sustinere. Sed quia homo hunc mentem mir-
re. i. magnitudinem amaritudinis non potes simul
in corde colligere vel apprehendere. sed necesse est
ut successiue per exercitium recolligas et continue
in corde reponas. Ideo pro faciliore tuo exercitio
passiones christi sub breuibus particulis hic et eu-
gelio collectis. anneximus pro lucro meditationis
et amminiculo exercitiorum.

Passio christi breuiter tacta et particu-
lis diuisa. **P**rima particula. Ca. xxxiiij

Hitur celebrata illa so-

lenni et regali cena. christus deus et homo sur-
rexit atque cum discipulis cepit ad mortem

inimicis obuiam pperare. Verū eundo dulci col
loquio discipulos de sua passione instruit et pre
muniuit vices q̄ p̄cusso pastore disp̄gēde essent
oues gregi: petrū p̄muniuit et q̄ eū negaturus es
set p̄dixit. Hec ad l̄ralem sensus et deuotā medita
tionē trabēs: aū om̄ia cū reuerētia et p̄ia dulcedi
ne recole p̄sonam xp̄i deus simul et hoīem et ita q̄
dicit et loquitur diligenter cū reuerētia et admirati
one et pietate ausculta. Deinde ad tuā vtilitatē et
morū informationē diligētē cōsidera q̄ dulciter
verba ptulit: q̄ benigne se habuit: q̄ dulci collo
quio admonuit. Considera etiam q̄ fuit ab intra
dolorosus et de morte immēte tristat⁹ et̄. Dein
de cogita tertio q̄ p̄ tua redemptione iam incipit
ire ad mortē et p̄ te imolari et cōpungere ad deu
otionē et lacrimas. Et hec et his similia p̄tracta
vbicūq̄ tibi cōuenit p̄m̄ tria p̄us d̄ctā ne sit op⁹
amodo iterare. Deinde relictis alijs discipulis
et assumptis d̄t̄arat tribus p̄ncipalioribus ad
ip̄os colloquēdo ait. Tristis est aīa mea vsq̄ ad
mortē. Sed et illis relictis solus iuit in montem
orare vbi post tertiā orationē tantus ei et tā im
mensus factus est horror et timor vt p̄ magnitu
dine horrozis sanguinē sudaret in terram defluē
tem. qd̄ de nullo vnq̄ hoīe quātūlibet afflicto le
gitur. Et ecce angelus d̄m̄ suum cōfortat. Pro
cedens aū promptissime licet mirabiliter penas

horreret inimicis suis obuiat et verbo unico in
 terram prosternit. A iuda patientissimus dominus oscu-
 lum suscipit. Deinde crudeliter a iudeis capitur
 vincitur et trahitur. Tunc omnes discipuli relicto
 eo fugerunt. Ipse autem ad domum Anne primo ducitur
 ubi grauius in maxilla a seruo nequam percutitur. Et si
 volueris poteris te hic diligentius exercere consi-
 derando quod sit iste qui ita opprobriose trahitur et
 ducitur et cogita ut prius quam homo benignissimus: mitis-
 simus: mansuetissimus. Sed et secundum deitatem cogi-
 ta quod sit iste ut te ei subdas per rationis ascensum. Cre-
 de igitur et cogita ipsum veraciter esse dei filium: omnium prin-
 cipium: saluatorem omnium et omnium retributorem. Et hec sit
 particula prima mirram dominice amaritudinis colligendi
 ¶ Particula secunda. Ca. xxxiiij.

Trahitur autem in domum
 cayphe, ubi scribe et sacerdotes
 eum expectabant. Cogita quomodo christus tra-
 hebatur: quod per se et dure. Cogita quan-
 ta auiditate pharisei expectabant: quod
 inuidia pleni. Cum autem a principe adiuratus veritatem
 fuisset confessus tamquam blasphemus percutitur ictibus graui-
 bus tamquam si sibi false nomen prophete usurpasset. facie vela-
 ta percutitur: conspuitur et irridetur. et falsum testimonium con-
 tra eum queritur. sed conueniens non inuenitur. A petro ceteri disci-
 puli fortius negant. christi tamen respectu admonitus

amarissime deplorat petri. Mane aut facta tanquam
 latro per plateam iudici adducitur ad iudicandum
 morti. Videns aut iudas quod ad mortem peteretur
 tantum in se doluit quod tam dulcem magistrum suum tradi
 dit ut seipsum pro amaritudine et dolore, laqueo sus
 penderet: et retulit triginta argenteos cum quibus
 emptus est ager iuxta prophetiam Hierem. Deinde mul
 tis clamoribus: falsis accusationibus: concurrente
 tota populi multitudine: est coram pilato accusatus
 Missus et ductus per plateam ad Herodem ab eo
 ut fatuus irridetur. Sic diligentissime considera
 qualis est qui patitur et ei configurare ut patiar in
 nocentissimo: mitissimo: nobilissimo: et amatissimo
Tercia particula. Ca. xxxv

Vante autem iesu hui

lime coram pilato presidente magnus tu
 multus et clamor validus inualuit
 clamantibus ipsis iudeis. Crucifi
 ge crucifige. Nos leges habemus
 et ipse legem nostram debet mori. Tunc pilatus christum
 fecit durissime per totum corpus flagellari. et in figu
 ra regis tanquam illicite se regem nominasset multipli
 citer illudatur: ac clamide induitur. Caput spinis
 coronatur. arundine graviter verberatur Et rex geni
 bus fletis irrisorie adoratur. Sic homo diligen
 ter attende modum quo christus se habuit: quomodo pila

tus sedēs in throno tanq̄m dñs foret xp̄i dñi ⁊ su-
der eius. Nescis inquit q̄ ptātem habeo dimittē
di te. Attende modum quō iudei se habuerūt: vi-
de causam cur xp̄s hec om̄ia sustinuit: nisi p̄pter
te redimendum ⁊c. Intran ⁊ multiplicāt clamo-
res iudei. Si hūc dimittis nō es amicus cesaris
Crucifige crucifige ⁊c. Tunc pilatus timore ce-
saris victus tradidit christū crucifigendū. Cri-
ens aut̄: vt crucifigatur ipse suū portat patibulū
Sequentibus se mulieribus ait. Nolite flere sup
me ⁊c. Considera aut̄ hic quātus ⁊ q̄ gloriosus
rex celi ⁊ terre et dñs sabaoth sit iste q̄ sic illudic̄
regis scemate. vt sic ad ip̄m possis egredi per ad-
mirationis aspectū. Est em̄ immensus ptāte: spe-
ciositate: felicitate: eternitate. Admirare igit̄ maie-
statem annihilari: speciositatem decolorari: felici-
tatem tormentari: eternitatem mori.

Particula quarta. Ca. xxxvi

Ductus in montē cal-
uarie incipiūt se lictores dispone-
re ad crucifigenduz: ertere christū
vestibus ⁊ sic de singulis. Cogita-
tu diligentissime modum crucifixe-
onis: hora vi crucē primo erterunt ⁊ xp̄s crucē
deinde ascēdit. Et tūc vide quō pendet p̄mo bra-
chio vno fixo ⁊ altero nō: ⁊ cogita xp̄i patiētiam

et modū quo se habuit: aut certe crucē ponentes
p̄mo affixerunt. ⁊ deinde ererūt. ⁊ tunc p̄sidera
xp̄m iacentem sup̄ crucē manus pp̄rias ertenden
tem ⁊ q̄ ita erigit. Respice deinde christū in cru
ce lacrimātē. Sicit in cruce. Orat p̄ crucifixozi
bus. Blasphemāt a p̄tereuntibus a phariseis et
latrone. Titulus verissim⁹ ⁊ indelebilis scribitur
Jesus nazarenus rex iudeorū. Stat v̄go benedi
cta mater gl̄iosa sub curce xp̄i doloribus plena q̄
vtiq̄ t̄to ampliorē habuit dolorē quāto feruen
tiorē amorē. T̄dem xp̄s matrē suā Jobāni cōmi
sit: sicut deinde tenebre p̄ totū mūdū. Clamans p̄
inde hely hely: q̄nta sua foret pena ⁊ q̄ hūanitas
a diuinitate q̄damō fuit deserta designauit. Et hoc
p̄pterea q̄ nulla fuit redūdatia viriū sup̄iorū q̄b⁹
fruebat̄ ad vires inferiores q̄bus patiebat̄. igitur
accepto aceto cum iam nil restaret agendum vel
implendum clamans voce magna spiritum emi
sit innuens q̄ q̄ diu voluit vires sibi retinuit ⁊ q̄
nullus animam suam a se tolleret ⁊ nisi ipse eam
poneret. Vñ precipue Centurio ex hac voce mo
tus dicebat. Vere filius dei erat iste. Et hic consi
dera quali forma christus passus est vt eum stu
deas imitari. Passus est enī sicut verus agnus
liberalissime respectu proximi: seuerissime respe
ctu sui: obediēissime respectu patris: prudentis
sime respectu aduersarij. Stude igitur ad haben

dum habitū fm effigiem inſtatiōis chriſti ſcilicet
benignitat]: ſeueritatis. hūilitatis et pſpicuitat].
I Particula quinta. *La. xxxvij.*

Ossa latronū ⁊ crura

cōfringūtur xp̄i aut os nō p̄minuitur
vt p̄phetia integra ſeruetur. La-
tus eius vnus milituz aperuit. vñ
ſanguis ⁊ aqua exiuit. ⁊ ſacramen-
ta ecclie cōſecrauit. Veluz templi ſcinditur. Se-
pulchra mortuorū aperiunt: vt inde in die reſur-
rectōis cū xp̄o reſurgerēt. Dic p̄ſidera q̄nta p̄ te
paſſus ē xp̄s ⁊ ex om̄ibus p̄dicti] mōtem mirrhe
aſcēdere. i. totā paſſionē xp̄i ⁊ amaritudinē ⁊ acer-
bitatem reuolue. Paſſus eſt em̄ xp̄s iniuriā: con-
uitia: ludibria: ſupplicia. Sic ⁊ tu xp̄i paſſionem
imitādo amplectere p̄ eo oēm paſſionem plenam
Iniurijs conuicijs: ludibrijs ⁊ ſupplicijs.

I Qualiter deuotus in ſuis aſcēſiōi-
b⁹ paſſionē xp̄i d̄bet dirigere: vt p̄ timorē aſcēdat
per ſpem proficiat: per caritatem deo inhercat et
intellectus illuminetur. *La. xxxviii*

S vero vis ſcire quō
paſſio xp̄i q̄nerat dolores ⁊ ita p̄ſi-
cit ī p̄ma aſcēſiōe: quō timorē i cutit
⁊ ita iuuat ī p̄mo gradu ſcde aſcēſi-
ōis. ſi vis ſcire quō ſpē eleuat ⁊ caritatē augz in

Intellectum illustrat et affectum informat. debes diligenter in christi passione et morte investigare et inquirere septem veritatis illuminationes: quarum cognitio ante christi passionem admodum erat occulta sed in passione: velum est scissum et veritas refferata: ut de his dici possit illud Apoc. Aperta sunt signacula eius septem. Si igitur vis te exercere ad timorem: est vis erigere ad spem respice primum signaculum in christi passione refferatum. Est autem signaculum hoc Deus admirabilis de quo in passione ostensus est quod ipse sit summa sapientia: qui tam prudenter diabolus decipit. non autem per infinitam potentiam suam violenter oppressit. Secundo ostensus est in passione quod ipse sit summa iusticia in quantum quesivit redemptionis precium. Tercio ostensum est quod ipse sit summa misericordia in eo quod ipse pro nobis tradidit filium suum unigenitum. Si ergo vis te exercere ad timorem: quod magis timendus quam quod deus est summa iusticia qui elegit subire mortem potius quam iusticia sua relinquere peccatum originale inultum. Si iterum in christi passione vis te exercere ad timorem: spem et caritatem diligenter lege aptum signaculum secundum quod est spiritus intelligibilis qui manifestatus est per christi passionem esse maxime benignitatis. Et hoc quantum ad angelos qui dominum suum permiserunt crucifigi. Secundo manifestatum est quod sit criminis dignitatis: et hoc quantum ad homines pro quibus christus fuit crucifigendus.

Tertio manifestatum est qd sit matie crudelitatis
et hoc quatum ad demones qui eum crucifixerunt
Si igitur vis timorem inculcare, cogita qd aduersarii
tui tam sunt crudeles, qd nec xpo dno pepererunt
sed temptauerunt et crucifigi fecerunt. Utique non
peccent tibi: hic temptando, et in futuro si promerueris
puniendo. Si vis spem erigere: cogita qd illi
spus angelici tate sint benignitatis, qd libenter orationes
tuas ad celum deferent, et pro te dno supplicabunt.
Si vis ad amorem inflamari: cogita qd
xps tanti te reputauit: tuncq; amauit: ut pro te redimendo
uoluit crucifigi. Si incipias ascendere a concupiscentiis,
et delectat te pns seculi neq; lege aptum signaculum
tertiu qd est mundus iste sensibilis. Nam ipse in morte xpi
pbatu esse locus tenebrarum, in quo regnat cecitas: quia
lucem ueram non cognouit. In quo regnat sterilitas: quia
christum infructuosum reputauit. Impietas, quia innocentem
christum condempnauit. Et ita huiusmodi speculatione
mens tua auellitur ab amore mundi. Si uero
uis plenius cor tuum forsitan infirmum oblectamentis
mundi abstrahere: exerce te in passione christi: lege
aptum signaculum quartum quod est infernus qui
manifestatus est esse pro christi morte plenus omni egestate,
uilitate et paupertate. Quia si hec xps passus est propter
peccati delectionem multo magis damnati hec patienter propter
iustam operum retributionem

Si
2.

Si
4

nē. Itē si vis spūctionē ex timore conficere de
pctis tuis vt p eā a ꝑcupiscētij libereris: lege si
Si gnaculū qntū in passiōe reseratū. i. reatū culpabī
S. 4. lē: qui ex hoc mirabiliter ꝑbatur d̄ eo detestabilis
q̄ ad sui remissionē indigeat tā magno ꝑcio: tam
grāde ꝑiacko: tā difficili medicamēto. Itē si vis
cor tuū ab amore mūdi aliquātuluz sepatum sur
S. 5. sum ꝑ spem erigere. lege signaculuz sextū aptū. i.
6. paradīluz desiderabilē: qui ex passione aperit̄. ⁊
mōstrat̄ ē esse loc⁹ plen⁹ gl̄ie leticie ⁊ opulētie: in
eo q̄ x̄ps ꝑꝑ̄ ei⁹ restitutionē fact⁹ est vilis: paup
⁊ miser. Itē si vis te accēdere ad cordis puritatē
S. 7. ⁊ ad exercicia v̄tutū. lege aptū signaculū septimū
7. qd̄ ē v̄tus laudabil̄: ⁊ iuenies ī morte x̄pi q̄ sit v̄
t⁹ ꝑciosa / speciosa ⁊ fructuosa. ꝑciosa: qz x̄ps aī
voluit ꝑdere vitā tpalē q̄ cōtrariari. v̄tuti. specio
sa: qz in cōtumelijs relucebat. fructuosa: qz vn⁹ ꝑ
fectus actus v̄rtutis infernum spoliavit. celum
aperuit. perditum restauravit.

De resurrectione dñica. Ca. xxxix
Tercia at die x̄ps victor

t mortis resurrexit ⁊ nos resurrecturos
monstravit. Si igit̄ christo passo fuis
sti ꝑpass⁹ nūc resurgēti cōgaude. cogi
ta d̄note qliter aīa x̄pi ad infernū descēdit: qd̄ ibi
egit ⁊ d̄ gaudio sc̄toꝝ patrū ⁊ tristitia demoīoꝝ

Cogita de timore custodiētū. cogita de custodia
 angeloy. circa sepulchri quoy nūc refert vn? so
 lus sedere: nūc stare: nūc sup lapidē: nūc in sepul
 chro: nūc duo ⁊ hi diuersimode: p qd oñdit mlti
 tudo angeloy circa sepulchrum ⁊ varia visitatio
 mulierū. Cogita quō amor ⁊ desiderii magdale
 na ⁊ alias feminas frēqnter cogebat currere ⁊ se
 pulchri dñi visitare. Cogita de varijs xp̄i appa
 ritionib?. Cogita de dulcib? ei? colloquijs cū di
 scipulis. Cogita cur xp̄s in galilea voluit appa
 re nisi vt tu debeas d vitijs trāsmigrare. Tñ pa
 scha dicit trāst?. Sz ⁊ in galilea. i. trāsmigratio
 ne ⁊ mutatōe corpm nfoꝝ. i. in regno celoꝝ xp̄m
 videbim? post gñalem resurrectionē.

I De glorioſa aſcensione xp̄i. Ca. xl.

N Est quadraginta di
 es resurrectionis aſcēdens xp̄s in al
 tū captiuā duxit captiuitatem ſan
 ctōꝝ patrū. Meditare de glorioſa
 pceſſiōe aſcēdētū cū xp̄o. Nā ſcī
 ſēq̄bant angeli venientes obuſabāt. ⁊ tūc inter ſe
 q̄ſtiones illas formabāt. de q̄bus *Esaias*. Quis
 iſte qui aſcē. rē. Cogita de triſticia aploꝝ ⁊ gau
 dio. Cogita de angelis redeuntibus ⁊ aplos cō
 ſolantibus. Diſce ⁊ tu aſcendere ad xp̄m ſed per
 aſcensionē p̄us dictas vt relinquant hic vitium

quia nullum vltium ascendit cum saluatore vtdi
cit Augustinus.

De missione spūs sancti. Ca. xli

Inde de celo domi-

nus in linguis igneis misit spiritū
sanctū. Vide quō deinceps fuerunt
apli cōfortati ⁊ in caritate fundati
Meditare cur spūs sanctus in igne:
cur in linguis: ⁊ cur in vtrisque siml

⁊ cur in alijs creaturis apparuit: ⁊ stude pprieta
tes talium rerum in te habere. Cogita affectus ⁊
dona sancti spiritus ⁊ mltā similia circa spiritus
sancti missionem.

¶ Q? perfecte in hac vita nullum de
pmissis trib? gradib? possum? psumare. Ca. xlii

Stis tribus gradib?

ad puritatē cordis ⁊ caritatē ascē
dimus. In primo siquidem deum
querimus: sz nō inueniemus p fer
uidam videlicet caritates. In scdo

circumeuntes plateas celestis hierl'm ⁊ in taber
naculo eius offerētes hostiam vociferatiōis ma
gni desiderij: inueniunt nos vigiles qui custodi
unt ciuitatem: sancti angeli. scz quos per spem
⁊ desiderium contēplamur. Sz nec ē ibi quiescē

57
dum s; adhuc ascendendum. Paululum inquit
cum ptransissem eos .i. ad tertium gradum ascen
dissem inueni quez diligit aia mea. Itaq; in pmo
mūdi cōcupiscentia deseritur. In scdo mens su
perius sublenat. In tertio quiescit in deo quicta
Nec tñ putes q; aliquem istorū graduū vsq; ad
summū vl' pfectū in hac vita possum? ascendere
Nec em̄ in hac vita possum? om̄es cupiscentias
expurgare. cuz neq; ip̄e Paulus p̄ficere inuenit
id est pfectionē q̄ est in nō cōcupiscere s̄m Aug.
S; nec q̄ diu uiuim? possum? oēs affectiōes sur
sum leuare: quin aliq̄d remaneat in terra. Cor
pus quod corrumpitur aggrauat animā: et depri
mit terrena inhabitatio sensum mlt̄a cogitantem.
S; multominus possum? tam puri et idonei fieri
vt possum? iugiter deo adherere. Qm̄ q̄ diu sum?
in corpe pegrinamur a dño. S; isti sunt grad? et
pfect? q̄bus nra fragilitas ascēsiōes debet dispo
nere. et successiue q̄ntū poterit p̄ficere ascēdēdo.

¶ De tribus quibus sustentat̄ et pro
mouetur spiritalis ascensio. scilicet lectione: medi
tatione et oratione. *Ca. xliij*

Verū quia nō est hūa
ne fragilitatis cordis semp̄ insiste
re ascensionibus et spūalibus affe
ctionibus et exercitijs: et difficile est

ascendēti nunq̄ descendere nisi habeat in quo fa-
tigatus requiescat: nisi cibum secum habeat quo
sustentetur in via. Ideo sicut superius designatis
tribus descensibus triplicē posuimus discussio-
nem pro ipsoꝝ descensuū pleniori habenda notit-
cia. Ita iam erecta scala ascensionuꝝ tria assigne-
mus sustētamenta in quibus requiescere valeas
fatigatus quibus possis terreficere deficientē in
via. Sunt aut̄ tria ista. Lectio: meditatio: oratio.
His tribus innititur ⁊ p̄ficitur om̄e sp̄iale exerci-
tium. Nec sunt quodāmodo cibus in via. Quā siē de-
dedit cor: pori panē vinū ⁊c. ad sustentationē suā
ita p̄missa tria cōtulit deus aīe in hac p̄grinati-
one p̄ sua refectione: vt dicit Aug⁹. Lectio autē
magis p̄tinet ad primū ascensionis gradū qui in
timore p̄ficitur. Nam lectio s̄m Hugo ad incipi-
entes p̄tinet qui utiq̄ in p̄mo gradu a timore cō-
cipiunt ⁊ p̄turiunt sp̄m salutis. Meditatio magis
spectat ad s̄m gradus. i. p̄ficiētes qui iam lectio-
nibus instructi sciūt secus in corde suo deambu-
lare. Oratio vero quāuis ad om̄s spectet ascensus
precipue tamen ⁊ proprie ip̄is cōgruit qui in ter-
tio ascensionis gradu incipiūt deo adherere. Est
enī oratio hominis deo adherentis affectio ⁊ fa-
miliaris quedā ⁊ pia allocutio. Sed videamus
quomodo ista tria nos in ascensionibus p̄missis
promouent ⁊ adiuuant ⁊ sustentant. si debite

dirigantur & discrete assumantur.

¶ Qualiter sacra lectio adiuvat & sustentat ascendentes: & qualiter sit ad perfectum spiritalem ordinanda & dirigenda. *Ca. xliij*

Lectur timore percussus & cōpunctōe de p̄ssus: affectu quoq; & desiderio ascendendi inflamatus lectionem tibi arripe ad tuum perfectus ita videlicet. ut te semper ad ascendendum admoneat: ad p̄ficiendū hortet ut quicquid legis ad ascensum puritatis & caritatis tibi p̄ficiat vel vias ascensus p̄ sc̄ta opera & exercitia ostēdendo: vel affectū tuū ad ascendendum inflammando: timores incutiendo vel p̄ spem subleuando. Itaq; ut quidā ait Christiano p̄bo lectio admonitio debet ēe nō occupatio. Hoc aut facile fiet si p̄m doctrinā Augusti. initiū cū volueris legere sit timor dñi. si videlicet timor intentionē & affectū tuū regulet. ut nō nisi perfectus q̄ras sp̄ualē ad cordis puritatē. & sicut ille sanctus. Antonius de quo refert. Gregor in. iij. dialogo. nō queras scientiam verborum: sed fletum compunctiōis inquiras: quatenus p̄ hoc excitata mēs tua inardescat. & īma deserēs ad celestia bona tendat Sane ut tibi lectio pro spiritali ascensu sit fructuosa m̄tra sunt tibi attendenda: videlicet quid le

gis: qñ legis: quō legis: et ad quā legis. Quid le-
gis. Nō em̄ leges oīa q̄uis ēt vtilia qz nō eā p̄fi-
ciunt ascendenti. Vñ illarū scripturarū lectioni-
bus magis debes incūbere q̄ tuū affectū magis
inflamant ad spūales p̄fectuz et ascensum q̄ que
in rebus difficilibus et curiosis illumināt intel-
lectum et acuit curiositatem. sicut sunt materē dis-
putabiles. Lectio etiā difficiliū scripturarū non
reficit animū teneriores. s; nōnunq̄ frangit eius
intentionē. Illos autē libros precipue d̄bes lege-
re qui vel instruat te de moribus: de extirpatione
et natura vitiorū. de exercitijs virtutū et spūali pro-
fectu: vel illos qui in te augent deuotionē et infla-
mant affectuz ad xp̄m et ad celestia. Et si interdū
alios legeris q̄uis ex causa statim debes redire
ad materias deuotiōis. Quale em̄ habes cōtinu-
um studiū in scripturis talē tibi formas affectuz
talīa sentis: et talīa sepe meditaris. Secūdo d̄bes at-
tendere qñ legis. Lectio em̄ vt sit fructuosa non
debet ēe ex abrupto et casu fortuito. s; tpe ad hoc
p̄firo. Homo p̄cipue debet diligēter animū ex sa-
cra lectiōe reficere vt habeat vt in suis exercitijs
cū melius nō occurrit: memoria occupet. Itaqz
lectio nō nos retineat in se occupatos: s; vltius
dirigat ad deuotas meditationes et spūitiales
orationes. et ille sua dulcedine et affectiōe dirigāt
vltius in opus et seruet delectabiliter opantes

Tertio debes attendere: quō legis. Sūt em̄ qui li-
bruz ex toto añ pcurrūt anteq̄ incipiant. alij nec
vnū foliū student in p̄ncipio statim: deinde aliud
folium in medio vel in fine ⁊ sic casualiter pcur-
runt. Fastidiētis aut̄ stomachi: vt quidā ait. ē ml̄
ta degustare q̄ vbi varia sunt ⁊ diuersa inquinant
nō alūt. Tu hō integrū librū tibi elige qui p̄posi-
to cōueniat: mores informet: deuotionez augeat.
quē timore dñi (vt dictū est) p̄cedēte a principio
vsq̄ ad finē cōgrua deuotiōe ⁊ debita reuerentia
debes studere. Quarto debes aduertere ad quid
vel p̄pter quid legis. Et certe principalis inten-
tio tua. sicut in om̄ibus exercitijs debet esse puri-
tas cordis nō vanitas: non tm̄ vt scias: s; multo
minus vt sciaris: s; vt tibi p̄ficias ⁊ alijs p̄ tuo
modulo. Debes igit̄ vt immediatius lectionē ad
puritatē referas semp̄ aliquid de lectiōe extrahere
quod tuo p̄posito cōueniat qd̄ mēoriam occupa-
pet. qd̄ te ad p̄ficiendū admoneat. vt sis animal
mūdum qd̄ cōsueuit ruminare. S; ad alios fru-
ctus potes in lectione querere: vt scz nūc legēdo
nūc orādo: nūc opando exercitia varies: ⁊ tediū
mentis deuites. ⁊ ita te teneas stabiles. Stude er-
go in om̄ibus que cōsueueris exercere delectatio-
nem aliquā inuenire. Delectatio em̄ seruat opantē
tem in ope. Time in om̄ibus tediū mētis. Et hīc
debet tibi esse vn̄ in om̄ibus finis. vt te serues p̄

seuerantē delectabiliter in tuis opationibus ⁊ exercitijs. Item vt lectionez immediate dirigas ad puritatē. sepius lectionē oratio interrūpat: vt de lectione formes affectum ⁊ de affectu surgas ad orationem. Nec de lectione.

Demodo meditandi. Ca. xlv

Meditatio vō dicit cū

ea que legisti v'l audisti studiosa ruminatiōe in corde tuo diligenter ptractas ⁊ p ea affectum tuum circa aliquod certum inflamas v'lluminas intellectum. Itaq; ascendens: ⁊ tam in spe pfielens frequenter in corde rumina p̄cipue que te ad pfectū iunāt puritatis que timorē incutiūt v'l augeant amorē. Et aut meditationes tue tibi sint fructuose: ⁊ vt faciliter assuescas bonis meditationibus: duo debes diligēter cōsiderare. Primum est vt anīo tuo de quibusdā vtilib' materijs pvideas q̄bus intēt' pficiat ⁊ fructuose occupet. Siquidē vt atūt scī aīa tua est sic mola quicq̄d ei imponitur molit si nil imponit se consumit ⁊ vanis ⁊ ociosis simplicat. Si aut nll certi vel determinati: ad quod vtilioribus non occurrētibus recurras: tibi p̄figas: necesse est te quibuslibet rebus occurrentibus aditum in te prebere. Facile enim cor tuum quibuslibet occurrentibus, adhe-

ret si non intense alicui sit affirium. Sed et si non
habeas aliquid ad quod recurras sepe pponis
deuote meditare et antequam occurrat vñ mediteris
perit ppositus: voluntas negligitur. et rursus in-
cidis ociosa. Que autē materie tibi sint utiliores
ad meditandū et pficiūt tibi ad ascensum: superius
audiuisti. Sunt em̄ memoria peccatorum tuorum
memoria mortis: extremi iudicij penarū infernali-
um: memoria celestis glie beneficiorū dei et passi-
onis dñice. et si qua hmoi. Has etiā meditatiōes
fm tempora poteris variare: illas assumēdo que
tpe cōgruūt et p tpe deuotioni magis deseruiūt vt
tpe quo peragitur vlt̄ recollitur in ecclesia memo-
ria dñice passiōis tu te ecclesie cōforma meditati-
ones tibi formās amaritudinum et passionū xp̄i.
Sic facito et in aliis festiuitatibus p̄cipuis eccle-
sie vt circa materiā festi versetur tuum exercitium
iurta consilium beati Bern̄. Secundum est qd lē-
cet homo om̄i tpe om̄i hora p sua fragilitate nē-
tī debet vt aīam suaz repleat sanctis meditacioni-
bus et spūalib⁹ ac deuotis affectōibus. Consilio tñ
bt̄ Hiero. debet sibi ipsi hō aliq̄s horas d̄putare
q̄bus singulari⁹ aīam exerceat scopendo qdamō
sp̄m et incalefaciēdo ad spūale desiderū. Ad h̄ aut̄
fm Hiero. marie pueniēs ē hora matutina. Hac
ei hora hō maḡ ē sobri⁹ et ad spūale exercitiū me-
ll⁹ disposit⁹ et necdū inuolut⁹ mūdantis tumultib⁹

Hac igitur hora homo debet precipue nitri: ut se exerci-
tet in aliqua deuotione quam frequenter homo per totam
diem in tali desiderio remanet ad qualem se de
mane exercitauit. Tunc igitur homo summo conami-
ne studeat aliquam deuotionem a domino petere vel per
deuotum exercitium ipse studeat in corde producere
deuotis meditationibus se exercendo et se preparando
ad matutinas suas legendas vel cantandas.
Similiter faciat de uespere antequam vadat dormire
tunc. Tunc enim in horrore uisionis nocturne: quam solet
sapor ceteros homines occupare: ipse diligentius stu-
deat uenas diuini susurreij percipere orationem dominum
post quotidianam exortationem quam tunc facturum est.
ut indulgeat quod male egit. et gratias agat de his quae
laudabiliter adimpleuit. Sed et contra timorem nocturnum:
tunc acrius per affectus puros: per orationes
deuotas se armabit. Et si sacram scripturas tunc
legeris sit lectio tua precipue de materia aliqua deuota:
et non de ueteris testamenti historia: sicut consue-
lit. **Benedictus.** Quod autem dictum est de meditationibus
ut certis temporibus singulariter exerceantur: id
idem multum expedit in omnibus exercitijs: ut scias
quoniam unumquodque sis arrepturus. et quoniam ad aliud te
uersurus ut habeas tempora orandi: tempora legendi ut omnia
fiant ordinate. Unde Augustinus. Optima est gubernatio
ut omnia suis temporibus distributa gerantur ex ordine
ne ne animi humani turbulentis implicationibus

bns inuoluta pturbent.

De oratione & mō orādi. Ca. xlvj

Rationē vero quocūq;

q; pergis: vbi cūq; fueris: in domo
in agro ipsam tecū sūme: ad ipsam
semp habe refugium & recursū. De
bes autē circa orationē quattuor at
tēdere. Primo de affectu oratōis: qualē videlicet
orandi debes affectū induere & qualē modū orā
di assumere. Secūdo quales orationes breues an
pliras debes legere. Tertio p quib; debeas ora
re. Quarto quō te habebis in oratione & de atten
tione mentis in oratione. De primo igit scias q
vigor orationis & virtus surgit ex affectu oratio
nis. Magis em̄ audit deus desiderium cordis q
clamorem oris. Ideo semp affectū aliquē & desir
derium tibi assumes & indues sūm modum exercitij
vl meditationū quibus p tpe occuparis vt semp
oratio tua pcedat d radice cordis nō tm̄ ex labijs
oris pcedat semp vl ex affectu timoris: meroris:
dilectiōis: admiratiōis: cōgratulatiōis &c. Und
breuiter vt modū habeas sūm p̄dicta. Site in pri
ma examinatiōe discussis & inueneris pctā tua
multiplicata sup numeruz arene maris: forma in
te affectum hūilitatis vel meroris: & assume pso
nam serui qui dñm suuz offendit: & ex tali affectu

forma orationē dicens. Scdm multitudinē miserationē tuā. Dile iniquitatē meā. Si in scda ⁊ terra eramiatioe te discutiens inueneris cor tuū repletū malis cōcupiscentiis ⁊ vitiosis desideriis forma iteruz affectū hūilitatis ⁊ assume psonam infirmi aduocantis medicū ⁊ dic. Sana dñe animā meā quia peccaui tibi. Ite nō est sanitas in carne mea: a facie ire tue. non est par ossib⁹ meis. Quā iniquitates mee supgressse sunt caput meū ⁊c. Si te in scdo ascensu in timore p meditationes mortis: vel iudicij vel inferni exercueris assume affectū timoris ⁊ assume psonā rei astantes corā iudice cum timore ⁊ tremore quasi iam cōuictus ptra quē de iure pferenda est sentētia ⁊ dic. Noli me cōdemnare. Nō intres in iudiciū cū seruo tuo ⁊c. Vel dñe ne in furore ⁊c. Si aut in spe te exerces p memoriā regni celoz. assume affectuz amoris ⁊ ora ex seruore cordis dicens. Unaz petij a dño hāc reqrā vt in habitē in domo dñi. Itē quē admodū dñs desiderat ceru⁹ ad fōtes aq̄: ita dñs desiderat aia mea ad te de⁹ ⁊ sic d alijs affectōib⁹ quos ex istis formare poteris ⁊ assumere debes sicut ex exercitiū tuū erigit ⁊ meditatio tua requirit. De scdo debes scire qd aliqs formare debes oratōes plitiores: aliqs breues. Plitiores dicim⁹ horas canonicas vl̄ alias illia scz ad q̄ aliū de obligaris vl̄ volūtarie assumis. ⁊ an hās oratōes scmp

debes facere quod admonet ppheta dicēs. Sed
pebam spm̄ me. rē. donec incalēscat spūs tuus ex
deuota meditatiōe r̄ affectu r̄ desiderio vel extis
more meroze vl' amore rē. Et hoc p̄sertim añ ma
tutinas r̄ vesp̄ras: assumendo meditationes: de
extremo iudicio d̄ peccatis tuis: de hora mortis
de penis inferni: de beneficijs dei: de passiōe xp̄i
fm̄ q̄ tunc ibi cōuenit. Alie aut̄ sunt oratiōes bre
ues quas beat⁹ Ang⁹. iaculatorias vocat in ep̄
stola ad Probā. Et has sicut sancti patres con
sueuerūt debemus cōtinue in p̄mptu habere. sem
per ignitis desiderijs emittere formādo de lectio
ne affectum r̄ dicamus. Declaratio p̄monū tuoz
det intellectum rē. Similiter oratio interrūpat me
ditationē: interrūpat opationē. Sed hic nō opoz
tet tantā fieri mētis p̄paratiōe: sufficit em̄ ex me
ditatione deuota iam p̄nti: mentes aliquāliter ad
dñm eleuare. Pro tertio vero scias q̄ quib⁹ coz
poris necessaria etiā sint a deo petenda mlt̄o am
plius r̄ sepius debemus orare pro diuina gratia
pro remissione peccatorum pro adeptiōe regnē
celoz: p̄ expurgatione vitioz r̄ acquisitione vir
tutuz. Marie aut̄ r̄ q̄i semp̄ añ oculos versetur id̄
vitiū p̄tra qd̄ p̄ncipali⁹ pugnam⁹ sic infra dicet.
p̄ cui⁹ extinctiōe ignitis debem⁹ orare desiderijs.
Sed r̄ debes orare non solū p̄ teip̄o sed exemplo
vniuersalis eccl̄ie debes interdus orare p̄ defun

ctis in purgatorio p̄ amicis tuis si tēptati: si tri-
bulati: si infirmi: si peregrinātes. De quarto scias
q̄ in breuioribus orōnibus quas utiq; habebis
creberrimas magis expedit vt ex affectu p̄cepto
v̄l meditatiōe formata: ita te habeas in oratiōe q̄t
deo p̄ntē colloq̄reris petēs ab illo gratiā aliquā
v̄l tēptationū liberationē formās te ex te v̄ba fm̄
tuū affectum v̄l assumēs v̄ba ad illum affectum
deseruiētia iam cōposita ⁊ formata. Sed hunc
moduz in pluriorib; orationib; difficilius ⁊ gra-
uemaxime capiti est cōtinuare. ⁊ ergo oportet vt
d̄uote atēdas qd̄ legas ⁊ inde moderate formes
affectum ⁊ deuotionē ex sensu in oratiōe: custodi-
ens cor tuū ab euagatiōe. Interdū cum te in ora-
tione cōscia v̄get: ⁊ r̄p̄m fiducialiter timore p̄cus-
sus adorare formidas: fm̄ cōsiliū b̄i Job. con-
uertere ad aliquē sc̄tōz ⁊ dēp̄care euz vt oret p̄ te
qd̄ genus orandi dicit̄ postulatio. Clama: Sc̄tā
maria ora p̄ me ⁊c. S; ⁊ pro breuib; ⁊ magnis
oratiōib; habe tpa cōstituta. Breues aut̄ ora-
tiones maxime d̄bes arripere qm̄ te temptatio cō-
prehendit ne te deiciat. Qm̄ eribis domū vt d̄ns
custodiat introitum tuū ⁊c. sic sancti patres con-
sueuerūt fm̄ Hiero. Item quotiens tibi peccatū
innotescit siue p̄ admonitiōē alterius vel tui ex-
aminationem. ⁊ sic de alijs.

Incipit ascensio tertia qua debet

lando vitia ascendimus de virtute in virtutem et vi-
res anime destitutas rursus reformamus precipue
de duobus que impediunt ascendentes ascensu
spirituali. Ca. xlvij

Ene cor hoīs altum

ppheta describit ad cuius summita-
tem vel summū apicem non nisi tot
ascensionibus pueritur. Nec mirum
tū si altus dicit ipm cū superior ei-
portio si bene esset ordinata immediate deū attinge-
ret et ei soli subesset: ita ut si in superiori parte mē-
tis tue stares adō alte respiceres ut ipm deū cer-
nere posses. Quis nō p̄ essentiaz p̄pter tuā inido-
nitatem vel oculoꝝ ad huc impuritatem et infirmi-
tatem. Igit̄ altus mōs est hūana mens ad quem
ascensiones in corde disponim⁹. Sed utinā labor
esset solus mō ex altitudine ascensus et multitudi-
ne graduū ascensionū essetq; alias via tua ab ho-
stibus essetq; plana et directa ad ambulandus in
ea. Sed nūc hec duo plurimū impediunt et retra-
hant ab ascensu videlicet multitudo hostiū ascē-
sum ipsum obsidentium. et ignorātia viarum. Si
quidem ipsa via q̄ ducit ad vitā arcta est a dextris
et a sinistris ab inimicis circūclusa: qui ascenden-
tes p̄ eam mittētes sagittas ignitas grauit̄ vul-
nerant. Ipsi eīn hostes viā obsidentes: intendū

arcum vt sagittent tendētem ad cor immaculatū
 ⁊ cordis puritatem. Vincula etiā. i. rerū inferiorū
 affectiones ad pedes p̄iciūt vt ita laqueis suis
 vel infra trahār: seu a dextris vel sinistris a via re
 gia precipitent: ita vt videas mille cadētes a sini
 stris vie hui⁹: decem ⁊o milia a dextris eius. Tū
 ⁊ ipsi inimici simul narrauerūt vt abscōderent la
 queos atq; adeo occultauerūt vt dicerēt quis vt
 debuit eos: Sed ⁊ via ipsa multa habet diuerticula
 Sunt em̄ circūquaq; a dextris ⁊ a sinistris iuxta
 viam multe semite que vident bone. sed nouissima
 earum ducunt ad inferos. Sed ⁊ inimici magis
 nitunt sepe decipere vltarum seductione q̄ oppri
 mere violenta temptatione. Induūt em̄ ipsa vitia
 frequēter splendore ⁊ decore virtutis ⁊ iungunt
 se ascendentibus quasi aliunde ⁊ non de parte ad
 uersarioꝝ venientes. quem admodum gabaonite
 populum dei deceperunt.

¶ Qualit̄ vitia vires aīe occupant ⁊
 impediunt spiritualiter ascendētem. Ca: xlviii

Sicut autez superius
 dixim⁹ vires ⁊ potentie aīe cōcupi
 scibilis irascibilis. ⁊ aīe affectōes q̄
 a deo homi fuerūt date: vt quotiēs
 ipse hō supra vellez ascēdere vlt̄ infra
 descēdere p̄dctē em̄ vires vt supra ascēdentem ⁊

infra descendentē sine labore et sine timore inimico-
rum dberēt deducere cū quiete. In casu autē primi hoīs
ipse vires dstitute facte sunt strarie et castrametati
sunt ibi inimici nri. Supbia etenim vitioꝝ regina
et sane primo gesta ipsa nūc in hanc viriū arce hitat
et loco superiori: et in reliquis affectiōibus et po-
tentijs et appetitib⁹ iuxta viā q̄ te oportet ascēde-
re cōstitut⁹. septē duces. i. septē vitia capitalia di-
sposuit ad viā custodiendā qui calcaneum obser-
uant ascēdentis. Itaq; sicut ex supius dictis ap-
paruit qm̄ via graduū directa est p̄ castra cōcupi-
scibilis et irascibilis etc. que sunt ab inimicis pro-
pter lapsum primi hoīs quodamō possessa. vide-
licet gula luxuria etc. Ideo oportet te successiue
contra vitia ista que in pmissis viribus commo-
rantur prelium arripere. atq; cōtra cōcupiscenti-
as ex primo descēsu in nobis surgentes continue
preliari. Et ita tertia ascensio cuius gradus nūc
disponimus quodamō ordinatur cōtra p̄mū de-
scensum in Adam. Non est autem ista ascensio su-
pra premissas ascēiones altior. sed collateralis
vel certe vna et eadem est ascensio cum premissis
diuersis respectibus et modis varijs exercitandi
Ipsa est autem priores ascēiones promouens
et adiuuans rectificans et preparans. sine qua
nullus potest in premissis ascensionibus am-
bulare.

De quibusdam vitia deserentibus
et se ad alia spiritualia conferentibus et de origi-
ne affectionis. Ca. xlii

Nonauerunt igitur nonnul-
li et directam viam civitatis habita-
culi non inuenerunt, qui dimissis in
se vitijs regnantibus ceperunt per
magnas deuotiones et alta et ardua
exercitia spiritualia ascendere. Nam qua hora non
putabant hostium insidijs et venatorum laqueis sup-
plantati sunt seroque sunt experti quod non est tutum co-
habitare serpentibus concupiscentiarum et motibus
habituatis vitiorum. Siquidem ut ait, Grego. Non
nulli ordinem certaminis ignorantes edomare gu-
lam negligunt et iam ad spiritualia consurgunt et
multa sepe quam magne sunt fortitudinis faciunt, et tamen
postmodum per carnis illecebram omnem quod fortiter ege-
runt perdunt, et dum venter non restringitur per car-
nis concupiscentiam simul cuncte virtutes obrun-
tur. Et eodem modo descendendum de alijs vitijs. Nec
est autem tutissima via: in hoc securissima deuotio: dul-
cissima et pura effectio, cuius videlicet in ordinatis
affectionibus ab anima repulsis delectamur actibus
virtutum interius. hoc enim est vere in domino delecta-
ri in caritate, scilicet castitate et humilitate. Alie vero in-
terdum deuotiones possunt esse deceptorie. Sane ut

sup hoc quantum ad pñs. sufficit habeat aliqua
discretio. Sciendum q̄ deuotio in pposito dicit̄
dulcis quedā affectio v̄l inclinatio affectuosa ad
bonū: v̄l incitatio q̄dam dulciter trahēs affectus
Talis aut̄ delectatio: v̄l affectio potest esse duplex
v̄l dupliciter oriri sic ad ppositū sufficit. Nam ē
interdum talis affectio subito veniens ⁊ cito trā
siens q̄ uis nōnunq̄ uehemēter ꝑcutiens. Et ista
videt̄ oriri ex desiderio alicui⁹ appetibil̄ v̄l ama
bilis v̄bi gr̄a. Cum hōi aliqd̄ delectabile p̄ponit̄
siue ab extra ꝑ auditum siue ab intra ꝑ suggestus
statim affectio amoris ad hoc hortat̄ quē deinde
sequit̄ motus ad ꝑsequēdum ⁊ dicit̄ desiderium.
v̄l fuga ad repellēdū. ⁊ dicit̄ odiū. Et isto mō se
pe incipīentes hñt duotionē ad bonū. vel odiū de
malo ⁊ dulces inclinationē saluo dono dei: qđ de
sup frequēter infunditur: imo v̄o hoc mō sepe ho
mines sceleratissimi ⁊ in peccatis mortalibus cri
stentes habent tales affectiones: maxime autem
mulieres ⁊ homines molles. leniter ꝑm appetitū
mobiles ⁊ ꝑm desiderium agitabiles. frequenter
em̄ tales cum audiūt de regno celozū cōmouent̄
desiderio cupīentes dissolui ⁊ esse cuz xp̄o. Sed ⁊
vana gloria sepe uehemens desiderium ingerit
dulce ⁊ quasi melle intorricato linitum. Hoc mō
afficiuntur homīes vani audiētes legi de aliquo
forti p̄liatori ad quē ꝑpter fortitudinem auditas

amor eorum fuit inclinatus. Et cum talē postea audi-
unt victū vlt occisus mīa commouētur. et nōnūq̄ va-
nissime lachrimātur. Et mlti sic d̄facili cōcipiūt
interdū momētaneū et subitaneū ad aliqd̄ bonū
affectū ita d̄facili ad mūdū vlt ad carnē gulā vel
luxuriā redeūt. Et mlti hoīes d̄cipiūt quorūdā
tles affectōes q̄i magnas deuotōes mltifarie ex-
tollētes. Verū ēt et si h̄mōi affect⁹ fuerit circa glo-
riosam carnē xp̄i nequaquā in eo meritū caritatis
vel h̄e deuotiōis p̄stare arbitrādū est. s̄z in tm̄ esse
vtilē et arripiendū quātū inordinatas affectiōes
et passiōes vitiosas p̄ ip̄m extirpam⁹ vlt extingui-
mus vt supra etiā fuit tactū. Nec tm̄ talis affect⁹
respuēdus ē: s̄z tenēdus et in ammiculū carita-
tis et p̄tra vitiosas affectiōes in adiutoriū est as-
sumēd⁹ s̄z meritū caritat⁹ et h̄e deuotiōis in eo nō
est collocādū vlt ponēdus. Et Hugo in libro de
amore. Nec putes q̄ fm̄ momētaneos affectus
dei estimādus sit amor s̄z potius fm̄ cōtinuā hu-
mane voluntatis qualitates. Multi aut̄ hic dect̄
piuntur meritum et p̄fectionē in hac dilectiōe vel
inclinatiōe affectuosa requirentes. Sed vt ex d̄i-
cta origine et causa p̄slderare poteris affectuosa
dilectiō vlt talis dulcis inclinatio etiā circa carnē
christi vel quecumq̄ huiusmodi interdum plus
afficit. minus diligentem et minus perfectiorem.
Non enim tantum diligit quisq̄ quantum hanc

dilectionem sentit, & quātum sibi in illo statu dis-
tingere videtur. sed quātū in virtutibus in humi-
litate videlicet & patientia alijsq; virtutibus & ca-
ritate fuerit fundatus, & in seruandis mandatis
fidelis habetur. Talis autē dulcis affectus in deus
etiam interdum carnalis est, & fallax & humanita-
tis potius q̄ gratie: cordis q̄ spiritus: sensuali-
tatis q̄ rationis: ita vt magis ascendat ad min⁹
bonū: & minus ad malus: & ad id quod sapit am-
plius, q̄ ad id quod expedit. Est autē alia deuotio
cum iam verbi gratia, post longa certamina post
multa exercitia diuina cooperante gratia: ita ip̄a vi-
tia imperio rōnis subegit: indutus q̄damō natu-
rali affectu boni & dulciter in eis delectās & requie-
scēs. Hec nō est trāsitoria: sed quodāmō meduli-
tus aīe infusa, & p̄ habitus virtutum in aīa radi-
cata: semp̄ p̄mpta ad dei beneplacita ad imple-
nda: siue ad q̄libet agenda: siue sufferēda si hoc fit
cū dulci affectōe & delectatōe. Ip̄a est vera deuo-
tio & volūtas] p̄tinua & p̄manēs qualitas: penes
quā amor debet estimari. Quātū vitia extinguis
quātū in virtutibus proficis: itē in hac deuotōe
crescis nisi a dō tibi dispēsatorie subtrahatur.

**De tribus necessarijs his qui vo-
lunt legitime contra vitia preliari: videlicet stre-
nuitate: seueritate: & benignitate.**

Ca. I

h ij

Lacq̄ noli teipm de/

cipere: noli putare q̄ poteris ascen-
dere nisi vitia studueris extirpare.
¶ Quia aut̄ nō inuenies in te bonū. i. in
carne tua: sed ip̄a vitia in te castra

metata sunt contra te incōcupiscibili ⁊ irascibili
⁊ sola volūtas tua tecū est. Nā velle adiacet tibi
ideo ipsam voluntatē necesse est armari ⁊ tra oīa
h̄mōi genera vitioꝝ. Oportet aut̄ q̄ sit armata a
dextris ⁊ a sinistris. Sint igit̄ hec eius arma stre-
nuitas: seueritas benignitas. Diffinitur autē stre-
nuitas fin Bonauēturā q̄daz vigor animi exu-
tens omnē negligentia. ⁊ disponēs aiām ad fa-
ciendā opa bona: vigilanter - cōfidenter ⁊ elegant̄
Seueritas est q̄dam vigor animi restringēs oīm
cōcupiscentiā ⁊ habilitās aiām ac feruētē red-
dens eas ad amorē asperitat̄: paupertatis ⁊ vilita-
tis. Benignitas autē est q̄daz dulcor animi exclu-
dens oīm neq̄tiam. ⁊ habilitās aiām ad beniuo-
lentiā: tollerātiā ⁊ internā leticiā. Nec tria sint
tibi arma - vt scz sis strenu⁹ abijciēdo negligētiā
⁊ ad opus etiā durum ⁊ arduū strenu⁹ ad incipi-
endum. Deinde seuerus - vt cum iam pugnā ⁊ tra
vitia arripueris ⁊ eoꝝ fortitudinē in te p̄ experiē-
tiam sentis: quā aliter vir sentire potes. noli cede-
re: noli fugam arripere: sed inceptū viriliter p̄scq̄

re: seuerissime concupiscentias insequere, vsq; ad
 internitionē. vsq; dū deficiāt. Sis tertio benignus
 vt cū frequēter vulnera suscipis ⁊ sepe deiceris
 noli cadere in omni animi perturbationē. in malā tris-
 ticiā: in deiectionē: in desperationē. Hec tria ar-
 ma si habueris nō sit tibi cura q; paucis sit nume-
 rus tuorū cōtra tot cateruas vitiorū. Ecclo em̄ est
 victoria: ⁊ eque difficile est dño vincere in mltis
 ⁊ in paucis. Attēde Jonatan filium Saulis cū
 suo armigero dūtarat plurimos occidētem. Iu-
 dam machabeum. Jonathan ⁊ Symonē fratres
 Bedeonē aliosq; plēs milites strenuos non in se
 sed in dño sperātes cū paucis mltos occidentes.
¶ Q; in spiritualibus exercitijs pro-
 ficienti sit expediens: vel necessarium habere duc-
 torem virum spiritualem. Ca. ij

Sed q; vt audisti cir-
 ca pmissas ascēsiōes sunt viē mltē:
 ⁊ inter ipas ea q; ducit ad vitā diffi-
 culter agnoscitur. noli sine ductore
 ascendere: noli sine ductore incede-
 re qui ⁊ vitā nouerit, ⁊ astutias hostium nō igno-
 ret. Solet deus hominē p hoīes frequēter instru-
 ere: ⁊ ad rectas ascensionē ⁊ veras vias admo-
 nere. Ne illi qui sibi cōfidit ⁊ solus sine ductore
 incedit. Nam leuiter incidit in venatorū laqueos

et cum inciderit non habet subleuantem. Igitur ad nostrā hūiliationē vult vt ductores sequamur. Sic em̄ totū pplm̄ israeliticū p̄ Moysen ductorē induxit ad terrā p̄missionis: cui⁹ consilio populus oīa faciebat: cui⁹ monitioni acquiescebat. Sic loth de sodomis nō per seipm̄. s; p̄ ductorē sc; angelicū cogitur exire. ⁊ ascensum mōtis ascēdere. Sic xp̄s Cornelii p̄ se nō instruit: s; ad petrum instruendum destinauit. Sic Paulū direxit ad Ananiā. Et hoc est quod ait ille deuot⁹ eunuchus legens in curru Esaias. Quō ait possus intelligere: nisi aliq̄s me docuerit: ⁊ in nūmera talia reperis in scripturis. Igit̄ cū ascēiones in corde disponis celū ascēsurus. ductorē tibi elige hominē spūalem: cui⁹ eruditiōe cui⁹ monitiōe ⁊ eraminatiōe om̄ia tua exercitia p̄ficere studeas ⁊ adimplere. Nec est doctrina tutissima ⁊ sanctorum patrum sententia antiquitus approbata.

Q pugnās p̄tra octo vitia capitalia q̄damō pugnat p̄ oēs inordinatas affectōs. c. liij

Sic si arma arripueris. si ductorē qui te p̄cedat cōsulendo ⁊ dirigendo inuenisti. t̄ps est vt preliū agrediaris. Itaq; pugnā dum tibi est p̄tra oēs inordinatas affectiones que maxime surgunt ex vicijs anime.

destitutione per primū tuuz descensum a iusticia
 originali. Quāuis autē vitiose affectiones anime
 sunt plurime ab ascensu te retrabentes. verū vna
 est regina ⁊ septez duces: vnde omnes alie vitiose
 passiones oriūtur quibus deuictis ⁊ in locis ea-
 rum. cōtrarijs virtutibus Instructis: omnia inoz
 dinata desideria conquiescunt. ⁊ p certamen con-
 tra illa octo quodāmō vires restituitur: dū carū
 noxle motōes freno rōnis moderātur. Sunt autē
 hec octo vitia que interdū dicuntur principalia
 quasi pncipes alioꝝ vitioꝝ: interdū capitalia eo
 q̄ de ratione eoz sit vt alia vitia ex ip̄is oriantur
 Illa vero vitia de quozū ratiōe est vt ex ip̄is pro-
 cedant: filie eozum dicūtur. Interdum vero dicū-
 tur mortalia in quāium morte culpe occidūt ⁊ a
 vita gratie separāt ⁊ a deo qui est vera vita. Nō
 tñ hec octo semp sunt mortalia: nec etiā ex genere
 suo. Sūt autē hec octa supbia: vana gl̄ia: accidia:
 inuidia: ira: phylargyria: luxuria: gula.

¶ De modo pugnandi contra vitia
 ⁊ q̄ homo non debet contra om̄ia simul. sed con-
 tra vnū pncipale decertare. Ca. liij

Non autē debes cōtra
 oīa ista simul pugnare sicut nec po-
 tes pmissas ascēsiōes simpl̄ ascēdere
 nō in vno āno ait dñs. enīcā eos a

h. liij

facie tua. sed paulatim ne terra redigat in solitudinem. Igitur iuxta traditōes scōꝝ patrū hunc ordinem seruabis certamen ꝑtra hec vitia ingresurus. Primo vt añ oīa teipm diligenter discutiens fm formā examinandī prius traditā inq̄ras qualia vitia in te lateāt vl̄ pateāt. deinde que sint in te vitia magis fortia. ⁊ magis te infestantia. Deinde que remedia sint contra singula vitia efficaciora. Quo facto ꝑtra vnū vitium pl̄sum arripies qđ est tibi ꝑceteris magis infestum. Igitur cōtra illud vnū principale certamē arripe expurgatōē illius totis viribus insiste: oēs laborē ⁊ sollicitudinē ꝑncipaliter rectorque ad illud expurgādum ꝑtra illud iugiter deū imploꝛa: illud tibi in oratiōe versetur semp añ oculos: ꝑ illius extinctiōe lachrymas indefinenter funde: gemitus et suspiria ad eum deuote mitte. Nec tñ ita tibi cōtra vnus illud pugnandum est vt cetera vitia nō impugnes. sed ita contra vnū principaliter pugnabis. vt generalem tñ ꝑtra om̄ia vitia habes sollicitudinē ⁊ horrorem. Quinimo quātū cōtra vnus magis strenue ⁊ sapienter certaueris tanto plus generalit̄er om̄ia vitia horrebis. Scire etiā tibi ꝑuenit qđ sicut in naturalibus ex diuersa cōmixtiōe quattuor humorū sanguinis: videlicet colere fleugmat̄ ⁊ melancolie diuerse causant̄ complexiones naturales. Ita in diuersis hoībus fm

interiorem hominem ex diuersa cōmixtiōe affectuū ⁊
ex corruptiōe vtrium p̄ fomitē s̄m naturalia sunt
diuerse dispositiōes morales siue inclinatioēs ad
mores ⁊ varie dispositiōes vitiose. v̄l etiā virtuo
se. Vnde est q̄ vn⁹ magis inclināf ad luxurias. al
ter magis ad iracundiā. Et frequēter homo habz
vnā quādam inclinatioē: quasi vnā massā quā
dam. vnd cetera vitia quasi oriant̄ v̄l maioꝝ ps: q̄
forsitan nō absurde dici possit moralis cōplerio.
Siquides vnus est tristis: alter p̄plerus: tertius
implerus: quart⁹ scrupulosus: q̄ntus q̄rulosus:
sextus in suis exercitijs afflictus: septimus occu
patus. Et hec om̄ia vt videt̄ ex quadā interiōri
indispositiōe v̄l aīe: v̄l organoꝝ pueniunt ⁊ sunt
melancolicis nō dissimiles suo mō. Alius autē ē
letus. vagus hilaris ⁊ dissolutus ⁊c. Debet autē
vnusquisq; status suum interiorem mō prius ha
bito diligēter inquirere: ⁊ s̄m hoc ascensionēs vir
tutū in corde disponere ⁊ vitioꝝ remedia in suo
exercitio ordinare ⁊ sup illā suā inclinatioē v̄l
tiosam habere suspectam: ⁊ om̄ibus modis iur
ta rōnis imperium refrenare. Quz autē illud vnū
vitium d̄ quo superius fuit dictum: adeo p̄ deuo
tum exercitium ⁊ virile p̄lium debilitaueris vt ra
tioni obediēs cōtradicare nō p̄sumat: sed si q̄n se
erexerit. statim rōnis imperio sine p̄lio refrenetur
tunc aliud vitioꝝ simili diligētia debes inquirere

quod te plus infestat: & contra illud nō consimili
preliari. Noli tamē putare quod aliquod vitium
adeo in te radicatus possis euellere: vt nō sit op?
amō saltem generali sollicitudine & horrore cōtra
ipm debellare. Etenim vt ait Hier. Vitia semel pu-
tata repullulant, & effugata redeunt & reaccendū-
tur extincta & sopita denno excitantur.

¶ Quid sū diuersitatem nature vitio-
rū diuersimode sit contra ea decertandū & in quo
consistit illa diuersitas vitiorum. Ca. liiij

Adhuc autē de modo

preliandi contra vitia scire expedit
q̄ contra p̄dicta octo vitia & ab eis
p̄cedentia nō sit eodem mō p̄liandū
sed sicut diuersa est natura vitiorū
ita & varia sunt cōtra ea prelia arripienda. Siqui
dē carnalia vitia meli⁹ vñc] fugiēdo oēm occasi-
onē & materiā tibi de ip̄is subtrahēdo. Spūalia
nō meli⁹ expugnas occasiōes q̄bus ip̄a irritant^r
& cōtraria fiāt habēdo & fortiter resistēdo. Scōdo
cōsidera adhuc aliā diuersitatē & variā naturā vi-
tiorū. Sūt etenim q̄dam vitia q̄ semp ex alijs oriū-
tur & sine alio vitio p se nō veniūt quale vitium est
inuidia, & tūc nō taz p̄tra illud vitium q̄ p̄tra ipm
vñ habz originē d̄bes p̄liare. Tertio aduerte aliā
vitioꝝ diuersitatē & naturā tēptationū. Nā sunt

quedā vitia que apte ad malum trahūt: et suo im-
 petu volunt aīam opprimere. sicut est luxuria vel
 iracundia. et his debes resistere cū labore et dolo-
 re. Sunt alia que suo impetu nō impellunt sed se-
 ducendo fallūt et talia sunt sepius etiā p̄tra appe-
 titum. sicut temptatio de excessu vigiliā: ieiunio-
 rū et h̄mōi. Et hic nō tā opus est fortitudine q̄ di-
 scretione. Un̄ fm̄ Bern̄. nouisse in hac pte est vic-
 cisse. et credere est vincere. Sunt autē adhuc alia
 vitia que p̄ter suo impetu impellūt et bonitatis
 apparitiōe: sicut est (verbi gratia) affectus inor-
 dinatus ad p̄dicandum: qui seducit sub pallio ze-
 li animarū. impellit appetitu laudis et impetu re-
 putatiōis. Et hec est periculissima temptatio.
 Un̄ hic p̄mo opus est scire et credere esse tēpta-
 tiōe: nec tñ scire vel sciuisse ē vicisse: s; et op̄ est
 eius impetum laboribus et exercitijs refrenare.
¶ Q̄ tres sunt ascensus p̄tra unū qd̄
 q; vitii. i. tres p̄fectus ad oppositā virtutē. ca. lvi

His igitur ad cautelā
 tuam de vitiorum certamine in ge-
 nerali p̄missis. nunc ad vitiorū
 singulorū certamina singularia de-
 scendamus. Prius tñ scire debes
 q̄ contra quodlibet vitii qd̄ arripis debellādus
 ascēsiōes in corde d̄bes disponeret quosdā p̄se

etuum gradus, ut scias quantum ad virtutem ipsam
ascendis vel descendis ad ipsum vitium. Igitur contra quodli-
bet vitium tres potes distinguere gradus, quo-
rum primus est incipientium et pertinet ad primum
gradum ascensionis ad cordis puritatem que est in ti-
more. Secundus est proficientium et pertinet ad secundum
gradum scende ascensionis que in spe agit. Tertius gra-
dus est perfectorum et pertinet ad ultimum gradum ascen-
sionis ad puritatem.

De ascensionibus contra primum
vitium quod est gula. Ca. lvi

Primum autem certa-
me est contra vitium gula. Inde primo
diabolus primum hominem temptavit
et superavit. inde secundum hominem primo
temptavit. et succubuit. Item hoc vi-
tium est situm quasi in finibus nature. Si igitur
ipsum non potuerimus superare, quomodo spiritualia superemus
extra fines nostros carnalis nature nos impugnantia
Contra istud vitium ascendimus per virtutem sobrietatis per
quam ascensiones in corde disponimus contra gu-
lam debellandam. Sobrietas autem virtus dicitur
qua corporis alimenta cum recto moderamine admittuntur.
Triplicem autem gradum vel ascensum contra vitium
gule debes in corde disponere, ut possis gula ap-
petitum refrenare, et quantum ad hoc vim concu-

piscibilem reformare. Primus ascensus contra
gulam. i. primus gradus virtutis sobrietatis est
patienter ferre cū non potest haberi cibus vlt̄ po-
tus delectabilis. ⁊ nō tristari cū non habentur
interdum desiderata ad libitum. Sed in hoc gra-
du gulosus multa patitur certamina et gule tela.
Unde opus habet vt hic aliq̄ diu stās p̄lietur et
gulam superet. Scias ergo q̄ natura gule est, vt
causet in concupiscibili inordinatum appetitum
cibi ⁊ potus quo impediatur ab ascensu. ⁊ talis
affectus vlt̄ appetitus inordinatus aliquos cogit
an̄ t̄ps comedere: aliq̄s cogit se nimis. i. nimio de-
siderio ⁊ effusione super cibos effundere aliquos
cogit inordinate cibum delicatū querere alios cō-
pellit excedere in nimia quātitate. Et autē totam
familiam eius cognoscas ⁊ scias p̄tra que debes
as pugnā: aduerte q̄ p̄ncipaliter filie gule sunt
fm Brego. Scurrilitas ⁊ bozum multiloquiū: de-
tractio: vituperiū: inepta leticia: lasciuia mentis:
immūdicia carnis. Et autē hunc affectum impu-
ritatis qua per affectiones inclinamur vitiose ad
cibos purgare ⁊ expurgare valeas: aduerte de-
bes generaliter p̄ expurgatiōe oīm vitioꝝ carna-
lium q̄ in aīa est triplex vis motiua corporaliter vt
desicet. Vis naturalis que est motiua humorū. ⁊
inde sepe gula ⁊ luxuria trahunt origines. Alia ē
vis vitalis qua homo exercet motus vitales. ⁊ or

tia est vis animalis qua homo exercet imaginati-
onem: cogitationē &c. Quātum vero virtus aīa-
lis remittitur & hō minus eam exercet, tanto vis
naturalis intenditur & auget. Et hinc est q̄ ho-
mines accidiosi & tepidi & qui intus delectationē
nō habēt in meditationibus in spūalibus deside-
rijs, maxime vitijs carnalibus piclitantur. Undē
salomō. In desiderio est om̄is ociosus. Hinc est
s̄m Cassianū, q̄ gulosus nescit: nisi de cibo & po-
tu & que ventris sunt cogitare. Hinc est iterū s̄m
Chriſt. q̄ mulieres maxime temptātur vitijs car-
nalibus quia minus ab intra sunt solcite. Undē
& Chriſt. de luxuria dicit. q̄ est aīe vacantis pas-
sio. Ecōtra est q̄ quātum vis animalis intēditur
tū naturalis remittitur, sicut patet in studiosis.
Et hinc est q̄ inquit beat⁹ Hieroni. ad rusticum.
Ama sciam scripturarū & vitia carnis non ama-
bis. Quātū igit̄ hō interiori & exteriori occupati-
oni & sollicitudini cū delectatione fuerit intentus
tanto amplius carnalia vitia supabit. Et ergo re-
media gule & etiā luxurie est om̄is sollicitudo: & in-
terna ad bonum affectio, sicut est cōpunctio que
valde valet contra gulas & luxuriā: similiter deu-
tio: sacra lectio, quelibet exterior vtilis occupatio
cū affectione interiori. Isti igitur & silibus reme-
dijs oportet te pugnare contra gnam vt tandem
ascendas ad superiozem gradū qui est vt ita pro-

fictas vt iam p̄opta voluntate velis. ⁊ sine ma-
gno appetitu cōtrario possis abstinere ab illis ci-
bis delectabilibus qui possunt haberi. ⁊ esse con-
tentum simplicibus ⁊ cōmunibus cibis: ⁊ absti-
nere a d̄licatiorib⁹. puta vino ⁊c. In isto gradu
stas tutius nō tamen adhuc es sine impugnationi-
bus. licet debiliorib⁹. Nū vt ad tertiā ascensio-
nem puenire possis eius tibi calcanda est concu-
piscencia remedijs p̄dictis ⁊ ieiunijs: vigilijs: le-
ctione ⁊ crebra cōpunctiōe cordis quibus te for-
sitan illusum vel viciā reminisceris: ingemiscens
nunc horrore vitiōrū: nūc desiderio p̄fectionis ⁊
integritatis accensus: donec h̄mōi curis. ac me-
ditatiōibus mens occupata p̄iter ⁊ possessa. ipsi-
us cibi refectionem: nō tñ iocunditati concessam.
q̄ oneri vite impositā sibi recognoscat magisq̄
necessariā corpori q̄ desiderabilem aīe sentiat at-
tributā. Et tunc attingis tertium ascensum cum
talē iam indutus fueris affectū. Est autē iste terti-
us gradus ⁊ ascēsus quo hō ita edomauit gulā
⁊ adeo reformauit vīm p̄cupiscibilē: vt sine aliq̄
difficultate ab habitis delectabilib⁹ possit astine-
re. ⁊ contentus ēe necessarijs in q̄litate ⁊ q̄ntitate
⁊ quo simplicior cib⁹ eo maḡ diligat. Cū at̄ ad o-
gulā supauer̄ sobrietatē in locū ei⁹ ordina: q̄ dili-
gent ob̄uet maxie q̄litatē ⁊ q̄ntitatē i cibo. Qua-
litate: videlicet. ne delicata q̄ras vel singularria

quātitatē nec mensuras excedas. Nam quāuis va-
ria est capacitas mensure hoīm: vnus tñ in om̄i-
bus est finis cōtinētie ne quis iurta mensurā ca-
pacitatis sue oneret ingluuie. Marine aut̄ vide
at sobrietas vt semp̄ equale moderatumq̄ ieiun-
um obseruetur:

Ascensiones ad debellandum vi-
tium luxurie. Ca. lviij

Secūdo oportet te ascē-

siones cōtra luxurias disponere vt
ip̄am valeas supare. Siquidē et ip̄a
in vi cōcupiscibilis sedem collocās
nemine quē p̄fecte possederit p̄mit-
tit in corde ascendere, sed tanq̄ be-

stiam facit cōputrescere in stercore suo. Ascendi-
mus aut̄ cōtra eā et debellamus p̄ virtutem casti-
tatis q̄ est sobrietatis: que gulā debellauit: filia et
ab ea p̄cipue nutrit̄ et augetur. Nec aut̄ castitas
est virtus magna origine celestis. Hāc sancti au-
geli ab ip̄so dño oīm fontali p̄nciplo didicerunt.
Hanc x̄ps de celo ad terrā attulit et matrem suā
virginē gloriosam huius virtutis discipulam p̄fes-
cit alijs imitandā. Huius aut̄ castitat̄ triplici ascē-
su vel p̄fectuū gradu ascēdimus contra luxuriam.
et deuincimus eam. Primus est cōtinentia ab actu
carnali cum p̄posito sic manendi et om̄ibus illis

eitis motibus consensum negandi. In hoc ascē-
su est homo adhuc in labore pugne et nō multus
distat ab inimicis cū sola voluntas castitates ele-
git affectu repugnante. Igitur oportet ut in hoc
gradu cōstitutus viriliter armeris ad preliū. Nā
contra istud vitium est longū et immane bellus p̄ce-
teris vitis ac diuturnū. Et aut scias quō istud
vitium debeas oppugnare, debes ipsius naturas
et modum quo te impugnat diligenter advertere.
Naturā aut habet duplicē. Unā ex parte carnis
alterā ex parte aīe. Ex parte carnis naturā habet
motus in carne et ascensiones mēbrorum excita-
re. Ex parte aut aīe ingerit affectus feminaz et in-
clinationē ad eas. Ingerit imaginationes earum
vel familiaritatē etc. Filie ei⁹ s̄m Brego. sūt septē
cecitas mentis: inconsideratio mortis et inferni:
constantia cogitationū et desideriorum: amor sui
p̄cipitatio ad pctm: odium dei affectus p̄ntis se-
culi: desperatio futuri seculi. Et aut motus hos
et affectiōes deuincas diligentius considerāduz
q̄ hoc vitium ut ait Chri⁹ est aīe vacantis passio
id est sine exercitio sine desiderio existentis. Unde
quātum cor tuū timore, sollicitudine: cōpunctiōe
repleueris: tāto minus tēptaberis. Et hinc est q̄
in summo cū vires aīales sunt sopite: hec bestia
amplius infestat. Pro specialibus tñ remedijs:
nota q̄ hec passio interdū magis se habet ex pte

carnis aliquā magis ex parte anime. Et cum tñ in carne fuerit in aia suscitatur affectiōem, et contra cum in aia fuerit statim mouet carnē. Sunt autē quedā remedia magis p̄ sanatiōe huius vitij ex parte carnis videlicet: ieiunium quod est vñū p̄ncipale remedium. Item opus manūū: vigilie: labores: tribulationes etc. Ex parte aīe cōtritio spūs deuota oratio: frequens et lecta meditatio: sollicitudo mētalis et spūalis. exercitatio studiosa: et intēta interiorum et exteriorū occupatio. Item custodia sensūū vbiq; in platea: in domo etc. Item receptio interiorum cogitationū. Item nullā familiaritatem habere cum mulierib; nec solus cū sola loqui: nec in secreto s̄m dīero, nec frequentare domos earū. Itē maxime valet hūilitas et mititas. Vñ sap. Cum sciui quia aliter cōtinens esse non potui ab h̄ ad dñm et deprecatus sum etc. Quāuis autē sine humilitate nullius vnq; vitij poterit triumphus acquiri in hoc tñ vitio singulariter indigenus gratia diuina. Igitur his et similibus exercitijs te excitando tandē ascendis altius, vide licet ad secundū gradum castitatis: et scdm̄ p̄fectum cōtra luxurie vitium. Est autē scd̄s gradus cū p̄ macerationē carnis, et alia p̄missa exercitia affect; induat et caro ita spiritui subiugatur: vt rarsus tēptet et facili labore tēptatio cedat: imperādo tñ magis q̄ reluctando. Sed sup̄ hūc est adhuc

altior & tertius gradus eū videlicet p̄ longa exer-
citiā & multos labores diuina adiuuante gratia
ita cōcupiscētiās carnis edomūisti q̄ vir rarissī-
me & tenuissē sentiant & talē induisti castitatis af-
fectuz & amorē vt horreas & detesteris oēs mot⁹
carnales q̄ nauseam inde quodāmodo patiaris.
¶ Ascēsiōes p̄tra auariciā. Ca. lviij

Tertio oportet te ascē-

siones disponere cōtra auariciam
p̄ cōtemptum diuitiarum & virtutē
paupertatis. Et sicut sunt in p̄ceden-
tibus tres ascensus. Primus est
nolle habere q̄d q̄ iniusti lucrī & de iuste habitis
facere elemosinā: nō abuti pp̄ria facultate ad vi-
tia. Verū si radicit⁹ vis h̄ vitium euellere: h̄ns vi-
ctū & vestitū & q̄bus tegaris his sis cōtent⁹. Al-
certe qd̄ est summū remediū oīa p̄ xp̄o relinquere
& sub alteri⁹ cura & p̄uisione degeret nullius rei
quāq̄ minime admittere pp̄rietatē. Itē cōfiden-
tia de deo q̄ nō derelinquit sperātes in se. Secundus
ascēsus est non solum iustis esse p̄tētum, sed & so-
lis necessarijs contētari: nihil velle habere super-
fluū in victu, vestitu & hospitio: & sic de singulis
Tertius autē gradus est nihil possidere in mūdo
& nihil velle h̄re & in oībus necessarijs frequēter
pati penurias. Sic autē auaricie sunt sex sez: pdi

tio: fraus: vagatio: periurium: inquietudo: et contra misericordiam cordis obduratio.

Ascensus contra iracundiam. Ca. lix

Astribus deuictis tam

quod principalioribus affectibus concubiscibilitatis: ascende contra vim irascibilem deuincendam et expurgandam. Et hic occurrit primo ascensus

disponere contra vitium ire. Contra quod tripliciter ascensu vel profectu virtute mititatis proficit. Primus est ut discat homo motus ire per pugnam cohibere. et reprimere ne erumpat foras per verba vel facta illicita. Est autem natura vel motus iracundie triplex secundum

Bregio. Nam quosdam mouet substantie. et cito recedit: quosdam tardius commouet. et tam motus non cito deserit quosdam et cito commouet. et tardius relinquit. Filie eius sunt rira: tumor mentis: contumelia clamor: indignatio: blasphemia.

Itaque in hoc primo gradu constituti reprimamus nos ut dum motus iracundie sentimus non foras erumpamus. Et autem hoc melius facere possimus continue autem per tractare debemus ea contraria que nobis possunt contingere. et fore occasio iracundie. ut antequam veniant simus scuto patientie premuniti.

Item ad hoc valet cum labore reprimere. et accensam flammam interius suffocare. Item quod homo stat se ad alia negocia: ut con-

motionis sue obliuiscatur. Item magnum reme-
 dium esset si homo a deo esset compos sui q̄ pos-
 set admittere cōsiliū cogitādo q̄ multa mala se-
 quatur irā. Et nā cōscientiā ledit: puritatē mentis
 turbat spm̄ sc̄m̄ de corde fugat: primū scandaliz-
 zat: famā cōfundit. Item cōpunctio est venenus
 ire. Climacus. Quēadmodū aqua extinguit ignē
 ita veracis luctus laebzimarū p̄fluū naturam
 habet occidere ⁊ extinguerē oēm flamā furoris
 Itē intenta meditatio mortis refrenat iracundā
 His autē ⁊ h̄mōi exercitijs hō proficit donec fm̄
 gradum mititatis vel patiētie attingat: qui est cū
 homo ex vsu ⁊ cōsuetudine instinendi cōtraria et
 refrenandi impatiētia: didicit iā nō terri vel tur-
 bari aduersis. sed quasi in loco munito inconcus-
 sus circumstātes aduersarios intuetur.

**Tertius ascēsus est gaudere in tri-
 bulatiōibus gloriari cum assint ⁊ desiderare euz
 desint** Ascensus ad dilectionem proximi ⁊ cō-
 tra inuidiam. Ca. lx

Ascensus cōtra inui-
 dias sunt p̄fectus ⁊ gradus dilecti-
 onis proximi. Quorū primus est nul-
 lum odire: nulli malū cupere: nulli
 velle bonū impedire: in necessitate
 primo auxilium subventionis non subtrahere. et

breuiter vt nulli faciat vel cupiat malum euz vo-
luntatis cōsensu: et bonum proximo optet et faci-
at sicut sibi velle deberet si indigeret. Caritas at
sicut superius dictus est: ad quā maxime per dile-
ctionē primi ascendit: ipsa est finis ascensionum.
Unde sicut caritati dei et primi nihil est p̄ponen-
dum: ita inuidie nihil est postponendum. An oīa
igit̄ vnionē et pacem retinemus, in quo est vincu-
lum p̄fectiōis. Nihilq̄ est aliud in quo sancti an-
geli tm̄ delectātur, nihil in quo tam expresse simi-
litudinem celestis hierusalē representamus, q̄ si ca-
ritatem et vnionē cordiū seruem⁹: idē om̄es dicē-
tes. Idem sentientes: cauētes ledere cōsciētias ali-
orū scādalo singularitate: vlt̄ nouitatum vlt̄ disue-
tudinum p̄sumptione. Vn̄ hoc mandatum xp̄us
totiēs recessurus a nobis replicauit vt artius im-
primeret. In hoc inquit cognoscent om̄es q̄ mei
estis discipuli: si dilectionē habueritis adinuicē.
Itaq̄ maxime expugnem⁹ hoc vitiū qd̄ pprie de-
monibus ascribitur. Inuidia em̄ diaboli intrauit
mors in orbē terrarū sequūtur em̄ q̄ stat ex parte
et̄us. Est aut̄ summū remediū inuidie nihil ama-
re eoz q̄ mundus amat: honores diuitias volu-
ptates. Inquātū nos aliqd̄ t̄renū diligim⁹: int̄m̄
si p̄ aliquē ab eo īpedimur, ad inuidiā p̄citamur.
Nota tm̄ q̄ mot⁹ displicētie sub bono alteri⁹ non
semp̄ dicit̄ pprie inuidia. Aliq̄n̄ eī habem⁹ displicē-

Centiā in bono alterius inquātum cedit in nostrū
vlt̄ aliorū nocumētum. vt si inuideo alicui de dño
suo. quia tyrannus est ⁊ iniuste alios deprim̄it ⁊
hic motus semp̄ est d̄ bono tpali. ⁊ est quāq; bon⁹
quāq; vitiōsus. Aliquē etiā habeo motū displicen-
tie de bono alterius. vlt̄ tristor inde: non quia ille
illud bonū habet. sed quia video me illo bono ca-
rere. Et hec est quāq; bonus zelus: ⁊ ita vult. Hie-
ro. vt inuidia de virtutibus sit inter nos: ⁊ cōten-
tio. q̄s hūilior: quis obediētior. Tertio aut̄ cōtin-
git ista displicētia de bono alterius: inquātus est
gl̄ie vlt̄ honoris mei diminutiū: ⁊ hec est pprijs
sime inuidia. Et nō est inter psonas multū distan-
tes. quia illius gl̄ia vlt̄ honor qui multū excellēti-
or ē supra me nō imminuit gl̄iam meaz: sicut ru-
sticus nō inuideret regi de sua gloria. s; forte fra-
ter regis qui potuit eligi in regem: sic Esau odi-
uit Jacob. sic Absolon inuidit Salomoni. Filie
aut̄ inuidie q̄ ex ea sequūtur sunt: odīū: susuratio
detractio: etultatio in aduersis. primi ⁊ afflictio
in p̄speris eius. Scdm̄ remediū est vt hō dili-
genter ppendat: q̄ etiā si alius illo careret bono
de quo ei inuidet. attamen ipse illud non haberet
Itē timere vindictā dei qui homini nō dimittit
peccata sua: nisi ipse dimittat primo suo. Itē vt
homo studeat illi quē odit magis esse obsequio-
sus affabilis ⁊ benignus. Secundus aut̄ p̄tra in-

uidiam ascensus ⁊ ad dilectionem proximi profectus est. sic alterius profectui congaudere ⁊ bonum alterius diligere quasi proprium: ⁊ sic eius aduersitati cōpati sicut proprie ⁊ aliena lucra sua deputet ex affectu pietatis. Tertius autem ascensus est diligere inimicos ex affectu ⁊ ea dulcedine erga odientes ⁊ psequētes se affici sicut erga singulariter dilectos ⁊ non solum res temporales sed etiam corpus p fratribus ponere paratum esse.

Ascensus ⁊ expurgatiōes contra accidiam. Ca. lxx

Sicut dilectio primi expugnat ⁊ destruit inuidiā: ita p ascēsus ad dilectōes dei superam⁹ accidiam ⁊ tristitiā malam. Amor em̄ dei seruēter facit opari. Nā opatur magna si est. Si nō opari rennuit: amor nō est. Similiter act⁹ caritatis est gaudium in spūscō ptra tristitiam. Primus aut gradus dilectiōis dei est. sic diligere cōcessa ⁊ sic eis uti: ut tñ illicita deuitetur. Et in hoc gradu positus opari tñ salutī necessaria deuitās ne tñ deiciat te accidia ut omittas necessaria agēda v^l sub pcepto mādara. Vex hīc ascēsus bassus est: ⁊ non est bonus in eo diu manere. Quōd necesse est: ut p p̄tinuā exercitationem in bonis opibus teipm frāgas accidie tue resistēdo ⁊

bonis opibus et deuotis exercitijs affectū infla-
mando vt tādē delectationē acquiras et affectū
in sanctis exercitijs et bonis opibus vt iam non
solum agas saluti necessaria: s; pleniori affectu
et feruētorū accensus incipias p parte. diuicta ac-
cidia agere oīa q̄ dei sunt: et ad illa agēda esse stu-
diosus et etiā ad p̄silia implēda. Et hic ascēdis
ad scōm gradum dilectiōis dei. et p̄tra mētis ac-
cidia. Quādiu aut impugnaris ab accidia et nō
dum hic puenieris. scias hoc summū esse p̄tra ac-
cidiaz remediū vt nunq̄ cedas sed semp virilit̄
resistas. Et aut naturā huius bestie agnoscas ad-
uerte q̄ motus et agnitio huius vitiū principaliter
trahit ad duo. videlicet loci mutationē et exercitio-
rum variationem. Mutationē loci hoc mō p̄cu-
rat. Ipsa em̄ mētem tuā primo tedio aggrauat et
deprimat. et oēm delectationē in spūalibus tollit.
Anima aut sine delectatione esse nō p̄t. Incipit
igif statim ad recreationē carnalem aspirare et lo-
cū illum in quo nullā habet delectationē velle de-
serere. Itaq; statim tibi causat loci horrores celle
fastidiū et ad oīe bonum maxime spirituale te-
dium. Nam interdum libenter corporalia arripit
vt minus spūalib; occupet. et tandē incipit loca
remotiora ex tollere. et illic cōmorantes fratres
beatificare ad p̄ntes nō fratres quādam asperna-
tionē tanq̄ ad minus spūales p̄cipere. Itaq; cū

anima tedio affecta nullā cōsolationē inuenit sta-
tim locum deserit aut in somnolentiaz incidit vel
dissolutionē querēs solatium ad tempus. mutat
onem exercitiōrū: ita licet occulte sub pallio indu-
cit. Cum em̄ aīa grauat̄ h̄mōi exercitijs cōsue-
git quedā alia leuioza amplius illa extollens ⁊ re-
putans magis meritoria: vt puta visitare infir-
mos vel certe monasterium cōstruere in quo ma-
lus ⁊ accidiosus discipulus peior magister ⁊ re-
ctor efficiatur. Itaq; volens accidiam legitime
deuincere: añ om̄ia locum tuuz ne deseras. Nam
quāto locum plus mutaueris: tanto magis erit
mens tua in exterioribus vaga: in spūalibus ac-
cidiosa. Unde Bern̄ Impossibile est animū fide-
liter alicui in vno affigere: q̄ nō pri⁹ alicui loco p̄-
seueranter affixerit corpus suū. Nunq; egritudi-
nem animi de loco ad locuz fugere nititur: sic est
sicut qui ymbra corpis sui fugit. Quāta etiā ma-
la ex hoc veniāt: q̄ quis sua exercitiā leuiter mu-
tet dictuz est supra. Filie accidiē sunt sex s̄m Gre-
go. scz: malicia. i. voluntas machinādi mala: de-
speratio: pusillanimitas: rancor. i. odiū inueteratū
torpor circa precepta dei: euagatio mentis circa
illicita. Cōpūctio si accidiosus eā acquirere pos-
set: valde valeret p̄tra hūc morbū Climac⁹. Qui
luget seipm̄ nō nouit accidiā. Idez Liget iste ty-
rannus memoria offensionū ⁊ delictorum: ⁊ pere-

cutiatur ope manū. ⁊ trahatur intenta ⁊ attenta
meditatione futurorum bonorum. Itē cōtra tedi
um cordis multū valet varietas actōis: vt nunc
homo oret ⁊ nūc legat donec affectum aliquē cō
cipiat. ⁊ cogat se in hīs operibus quibus marie
tediatur. Verū si homo strenu⁹ ⁊ seuerus ⁊ beni
gnus in suis deuotis exercitijs ⁊ sanctis operi
bus. ⁊ diutius se p̄seueranter in talib⁹ exercitaue
rit. iam tandē incipit sperare. ⁊ affectus caritatis
incipit dilatari. ⁊ q̄damō estuare ad deū vt quasi
sine ipso viuere nō possit coartatus desiderio dis
soluendi ⁊ esse cum xp̄o. Et hīc est tertius grad⁹
caritatis dei qua accidia supatur. Tristitia autē
mala est duplex. Dicitur enim quādoq; tristitia
generaliter. prout est circa omnē passionē ⁊ tunc
valde difficiliter comprehenditur ei⁹ origo. Alio
modo est quidam torpor et grauitas tediōsa in
spiritualibus ⁊ tunc potest comprehendī sub ac
cidia. ⁊ cōtra eas ascenditur per gradus caritat̄
dei. Nam actus caritatis est gaudij. Remediū
contra tristitiam si est ex desperatiōe memoria be
nignitatis ⁊ misericordie dei ⁊ intuitus benefici
orum eius. Item q̄ homo sit libenter in bona so
cietate vbi de deo loquuntur v̄ materia spiritalia
li. Itē illud Jacobi. Tristatur aliquis in vobis.
oret equo animo ⁊ psallat. De bona tristitia sat̄
patet ex dictis de compunctione.

Ascensiones contra vanam gloriam
am extinguendam. Ca. lxxij

Contra vanam glori-

am nulla virtus est cōtraria: ideoqꝫ
per nullam virtutem possumꝫ cōtra
eam ascendere vꝫ gradus ad deuin
cēdum ordinare. Ipsa em̄ magis ex
virtutibus generat̄ ex bonis opibus roborat̄. Ip
sa em̄ primo pulsat in carnalibus. in vestibus in
parētibus: in dignitatibus ꝛc. Et quē hoc mō su
perare non poterit ꝫ humilitatē supplātat. Quo
cumqꝫ ꝫeceris hunc tribulum semp̄ stat aculeo
recto quicqꝫ feceris q̄cquid egeris ipse se immi
scet ꝫ cor tuum ad vanegloriāduꝫ instigat. Filie
vane glorie sunt septē. scz inobediētia: contritio:
factātia: hypocrisis: ꝫtinatia: discordia: nouorum
presumptio seu inuētio. Itaqꝫ ꝫ si nō habemꝫ ali
quā specialē virtutem qua vanāgloriaꝫ debellare
possimus: ascēiones tamē maxime ꝫtra eā sunt
necessarie. Sit igitur primus gradus ꝫ ascēsus
contra eam vt homo diligēter ꝫ summo conamie
studeat ne aliquid glie vane intētionē incipiat vt
custodiat os ne lequatur vñ laudē acquirat. ꝫci
pue tali intētiōe ꝫ ꝫrecogitatōe: Similiter caueat
talia opa agere. vñ singulariter possit laudari: vꝫ
apparere ꝛc. Istum autē gradum faciliter ascen

dit si studiose in corde rumerauerit: q̄ quicquid
tali intentione inceperit ⁊ peregerit q̄ non solum
p̄m̄tū nō recipiet: sed ⁊ penā magnā habebit. **Uñ**
diligenter recogitet illud. Amen dico vobis rece
perunt mercedē suā. **Sz** ⁊ illud p̄s. **Qm̄** deus dis
sipauit ossa eoz̄ qui hoībus placēt ⁊ fusi sunt qm̄
deus spreuit eos. Item si adhuc hominibus pla
cerem xp̄i seruus non essem. Secundus ascensus
est q̄ sicut homo cauet ne bona sua agat vt vide
atur v̄l appareat hominibus: ita summo studio ca
ueat ne se vanagloria in medio adiungat ⁊ sacri
ficium maculet: ⁊ q̄ homo semp̄ studeat illa am
plecti in quibus deprimi v̄l vilipēdi possit. ⁊ ab
ciat om̄ia illa in quibus possit oriri gl̄ia ⁊ honoz
Sed ip̄a vanagloria vt ab hoc ascensu deceptorie
retrahat frequēter: nō violēter. sz fraudulēter ho
minē decit. i. aliqñ suggerit aliqđ magnū arr̄piē
dum: nō intētiōe glorie: sed zelo dei. Verbi gratia
Suscipere officium p̄dicatōis: presbyteratus v̄l
dyaconatus ordinē vt possit dño aīas lucrari et
alijs formā prebere vite exemplaris sed est appet
titus vanus ⁊ repellendus. Nam eo sp̄o hō ad ta
lia indignus efficit: si ex appetitu ad talia afficia
tur. **Uñ Brego.** Sicut his qui inuitatus renuit.
quesitus refugit. est sacris altaribus admonēd⁹
sic qui vltro ambit v̄l importune se ingerit: est p̄
culdubio remouēdus. Vide notabile exemplum

de quodā: hoc morbo decepto in. xi. libro de insti-
tutis cenobiorum Cassiani. Tertius ascensus ē
altus et non multi ad eum ascendunt. Est autē quā
homo vanitate iam sufflata et deiecta, adeo dil-
igit abiectiōem et despectum mundi, ut nō nunquā
corā multitudīne aliqua faciat vel agat que sunt
ad ignominia miserabiliter cōsummantia ex amo-
re abiectiōis et appetitu ignominie. Ca. lxxij.
¶ De descēsiōib⁹ q̄ supbiā debellādā

Nunc ultimo ad thro-
num: ubi supbia sibi sedem collaca-
uit, necesse est ascensiones dispone-
re et inde ipsam supbiam vitiorū re-
ginā admodum Jezabel regine des-
orsum precipitare. Oportet autē extra eam ascende-
re per gradus humilitatis. Quorū prim⁹ est, quod hō
in veritate cognoscat seipm esse infirmū: inopem
bonū, vitiosum: et si quos alios habet defectus et
non eleuet se sup se. Quod si interdum temptatione
victus fuerit seipm redarguat et castiget. Sed ab
istō gradu retrahere nititur ascensorē duplex su-
perbia, videlicet carnalis et spūalis. Nam carnal⁹
hoīem decipit et suggerit ei quod sit melior quā est in
vitate propter sciam, propter diuitas: propter parētus
dignitatē vel quod cūq; hōmōi, et nō pmittit hoīem se
ipm et propriā vilitatē in vitate cognoscerē. Signa

aũt p̄ que istā carnalē supbiā in te v̄l in alio pote
ris agnosceſſe s̄m Cassianū s̄nt ista. Inest h̄mit⁹
in loquela clamor: in taciturnitate amaritudo: ex
celsus ⁊ effusus in leticia risus: irrationabilis in
seueritate tristitia. in reprehensiōe rancor: facil⁹ in
s̄mōe: v̄ba passim sine v̄lla cordis grauitate erū
p̄tia. expers oīs patiētie: caritatis aliena: audax
ad cōtumelias irrogandas. ad tolerādas pusilla
minis ad obediendum difficilis: ad recipiēdam
exhortationē īpalcabil⁹: ad resecādas suas volū
tates infirma semp̄q; suas diffinitōes statuet cō
tēdes: incapax p̄siliij effecta. i. in om̄ibus suo poti
us credit q̄ senioꝝ p̄silio. Et aũt h̄ac carnalē su
pbiā dep̄mēs ad p̄mū p̄dictū ascēdas h̄ūilitat⁹
gradū. necesse est vt prius h̄ūilitatē verā fratrib⁹
tuis ītīmo cordis exhibeas affectu ī nullo acq̄e
scens eos ledere v̄l p̄tristare. Itē vt continuo te
exerceas in h̄umilibus operibus ⁊ despectis of
ficijs vt puta in coquine seruiijs vel necessarijs
domum scopando vel scutellas lanando: h̄umilē
abſecto habitu tanq̄ paup̄ incedas ⁊c. Item hu
miles mores ⁊ verba habere: nouissimū locus eli
gere vocabula iactātie deuitare sicut vocari rab
bi vel dñe. ⁊ nihil oīno iactantie proponere. horā
mortis nostre semp̄ añ oculo h̄re. Nec ⁊ his silia
cū in cōsuetudinē venerint mentē ad h̄ūilitatē in
clinat ⁊ tūc morē ei⁹ dep̄mūt. Est aũt alia super

bia spiritualis que mētem intumescere facit. et su-
pra se eleuat quasi de multis suis virtutibus et ma-
gnis meritis que sibi attribuit: vel se specialiter ha-
bere gloriatur vel sibi a deo vel propter sua merita da-
ta arbitratur. Et hec est multo piculiosior quam vitia
carnalia. Nullum est aliud vitium quod ita omnes vir-
tutes exhaurit: cunctaque iusticia ac sanctitate ho-
minem spoliat atque denudat quemadmodum hoc su-
perbie malum: et in virtutum in fastigio colloca-
tos grauissima ruina deicere ac trucidare solet.
Sed ut etiam hunc timorem internum depurmas et
ad prefatum humilitatis gradum ascendas. De-
bes in omnibus virtutibus in omni profectu. et in om-
nibus bonis operibus ex toto corde et ex sententia di-
cere et sentire. Non ego sed gratia dei mecum et gra-
tia dei sum id quod sum et deus est qui operatur vel-
le et perficere pro bona voluntate. Itē diligenter cōside-
rare propria vilitatem: diligenter propendere quod bona
mentis tue non sunt tua. sed dei dona et de ipsis
rationem redditurus sis. Mala vero tua ipsa sunt tua
et pura tua mala et ex pluribus circumstantiis gra-
ua et grauissimis suppliciis digna. Bona nostra
non sunt pure bona: sed multipliciter imperfecta
Negligentia: tepiditas: hypocrisis: vanagloria etc.
adeo sepe bona nostra coinquant ut et nobis pa-
rum sint meritoria et deo minus accepta. Itē de-
bes frequenter superiores et meliores te attendere

tam hoies q̄ ip̄m dñm iesuz xp̄m qui ait. Discite
a me quia mitis sum ⁊ humilis corde. vt sic alio
rum cōpunctiōe vilescas tibi metipsi. Nec autē
cum homo diutius actitauerit ⁊ in hīs diuti⁹ se
exercuerit incipit seipsuz qual' ē in v̄tate agnosce
re. Verū si affectuose se in hīs exercuerit: ⁊ pseue
rāter in eis p̄māserit extūc incipit affectuz indue
re: vt qualem ip̄e se cognouit vilem inopem ⁊ c. in
p̄mo ascēsu talē etiā imo poti⁹ viltiorē q̄ melio
rem: nisi inde scandaluz p̄mo oriatur. desiderat
se ab alijs reputari quātum in ipso est. Et hic est
scōs ascēsus ⁊ scōs gradus humilitatis. Terti⁹
v̄o gradus ⁊ ascēsus est cū homo p̄ humilia ex
ercitia ⁊ v̄tatis cognitioē talē induerit humilit
tatis affectum q̄ etiā in magnis v̄tutibus ⁊ sub
limibus donis non extollitur ⁊ nihil sibi ex ip̄is
blanditur: totū ei a quo om̄ia bona sua recepit: re
fundens ⁊ integrum restituens. Talis fuit hūili
tas christi: talis etiā est humilitas angelorum
⁊ sanctorum in gloria.

Incipit quarta pars de descensio
nibus sp̄itualibus que sunt in duplici differentia
videlicet ad seip̄m ⁊ ad proximū. Ca. lxiij

Adisti nunc o homo de
scensus quibus descendisti. i. audisti q̄li
ter ascensiones in corde debeas dispone

re et quibus exercitijs et gradibus ascendere. quod
per deuotam orationem debeas diuini auxilium implo
rare. quale quoque sis premium recepturus. Et hec
sunt illa queque que tibi in principio proponebantur. Sed
quia diuina scriptura de his ascensionibus alibi
loquitur dicens. Vidit iacob scalam erectam et an
gelos dei ascendentes et descendentes in ea: mira
ris forsitan. quod in his ascensionibus angeli viri
vtriusque sancti descendunt. Nam quod ascendunt non
est mirandum. Quamuis autem hoc non absurde possit
intelligi quod etiam ipsi sancti viri quod diu peregrinantur
quod diu pregrauantur in corpore quod corrumpitur: non
ita possent continue et indefinenter ascendere: quin
aliquando corruptibilitatis pondere grauati deficiant
in ascensu et descendunt ad tempus relaxando exerci
tium spirituale. Alietum sunt descensiones utiles et ad
propositum magis convenientes. quibus etiam veri
ascensores ut viri spirituales interdum pro tempore
ascensiones suas interrompunt et assumunt sibi
vtilis descensiones. Et autem breuiter has descen
siones comprehendas due sunt huiusmodi descen
siones. Una qua homo descendit ad seipsum. Se
cunda qua descendit ad primum et hec vtriusque de
scensio est tribus gradibus subdistinguita.

¶ De primo descensu quo homo descendit
quantum ad seipsum in gradu superiori ad inferiorem. c. lxx

Drimo igitur homo descendit ad seipsum cum verbi gratia aliquis in altiori ascensu constitutus: et ad sublimiores gradum puectus: interdum tamen descendit ut se perfectius in inferiori gradu exerceat ne semper supra ascendens negligens amittat quod inferius iam acquisiuit. Neque enim ita aliquis in his omnibus ascensionibus ad anteriora se debet extendere et quasi non esset penitus opus ad posteriora respicere. sed ita debet ad anteriora se extendere et de virtute in virtute perficere ut nequaquam negligat gradus ad quos deuenit vel per quos ascendit: ut quod iam obtinuit summo se student custodire. Vbi gratia. Per timorem prius fuisti compunctus et per meditationes mortis tue extremi iudicii et penarum inferni: et multa bona egisti: ac deinde venisti ad spem: et memoria celestis glorie et beneficiorum dei dulcius te ad compunctionem amoris incitasti. Nunquid iam timorem debes relinquere. nunquid iam ex toto meditationes mortis et iudicii debes omnino postponere? Non ita. Interdum per spem ad superiora debes ascendere et celestem gloriam speculari ut eius pulchritudine alliciaris ad vltimum ascendendum. Interdum vero per timorem debes descendere et vanitatem mundi et breuitatem vite tue: et acerbitatem penarum infernalium studiosius contemplari. ut ter-

rearis infrā descendere: vt sic ante traharis p
spem: a posteriori dō per timorem quasi quodam
aculeo pcedere et ascendere cōpellaris. vt ita sem
per in tuis exercitijs inter timorē et spem et carita
tem ascēdas et descendas: donec ip̄a caritas fue
rit pfectissima: foras mittēs timores: ne videlicet
in torporē v̄l securitatem incidas: aut p̄sumptio
nem. Sic vtiq; angeli. i. viri sancti ascendūt in ce
lum p̄ affectum et desiderū: et descendunt in abyf
sum v̄l viuētes in infernū p̄ diligētē cōsiderati
onem. In quo tñ gradu amplius quis se debeat
exercere. discretionē opus est vt discernat fm̄ pro
fectus status et cōditōes psonarū. Sic itaq; ascē
dendo et descēdendo vtrumq; pedem r̄pi cuius ma
ria amplecteris peccatrice. Sic misericordiam et
iudiciū cum p̄pheta dño decantabis. Ad hos
duos ascensus et descensus om̄ia q̄ in scripturis
sunt. referuntur fm̄ August. vt vicz misericordiā
ames: timeas p̄tatem. Unde p̄pheta sanctus in di
uina locutione. hec duo se narrat solūmō audiuis
se. Semel inq̄t lo cut⁹ est de⁹ duo hec audiui quia
tibi dñe est m̄ia. et tu reddis vnicuiq; iuxta opa
sua: p̄pter hec duo p̄phete. p̄pter hec duo oēs sunt
scripture. Audi b̄tm̄ Grego. hūc tibi ascensum et
descēsum recōmendātem. Quāuis inquit securi
tati timor semp̄ longe videatur abesse: nobis tam̄
nihil est securiusq; sub spe semp̄ timere: ne incau

ta mens aut desperādo se in vicijs deiciat aut ex
tollendo de donis ruat. An̄ districti em̄ et p̄i iu-
dicis oculos quāto de se mēs sub spe hūilius tre-
pidat tāto in illo robusti⁹ stat. Si ergo nō vis vt
veniat tibi pes sup̄bie quo cadūt oēs q̄ operant̄
iniquitatē: noli a timore pedē totaliter remouere.

De secundo descensu quo interdū
necesse est hominē descendere ad mozum extetio-

rum ⁊ gestum disciplinā. Ca. lxxvj

Secundo etiam o ho-

mo nōnunq̄ ad teipm̄ debes descē-
dere ⁊ exteriorē hoīem debite in mo-
ribus disponere ⁊ ordinare vt inte-
rior tua deuotio ⁊ interna sc̄titas
in gestibus exterioribus ⁊ moribus elucescāt. Itaq̄
rege mores tuos exteriores vt sis tibi custodit⁹
sis alijs exēplaris: sis amabilis vniuersis. Hoc
aut̄ optime cōplebis si tria in exterioribus mori-
bus studueris obseruare. Primo vt mores tui
sint maturi. Sec̄do vt sint humiles. Tertio vt sint
benigni. Maturitas reddit te exēplarem alijs.
Hūilitas custoditū tibi. Benignitas facit ama-
bilem vniuersis. Maturitas aut̄ in hoc consistit
vt homo non sit leuis ad currēdum nec pronus
ad risum: nec curiosus vel x̄bosus seu ioculator
Hec maturitas caput regit: intus mentem com-

ponit & totū corpus exterius ab insolentia custodit. Caput regit ne leuiter hincinde circūferatur oculos ne vagentur: aures ne curiose auscultent & sic de singulis. Modū humilitas depmit ceruicem: humile format rūsū & gestus cōplanat: vestitum simplicē amat: sese inter nouissimos locat ostentatiōis notam declinat: singularitates fugit ad aliorū obsequia agilem facit & p̄mptum. Benignitas facit affabilē & compassionū afflictis: tractabilem & erozabilem & fletibilem ad consilia impertienda cōmunicatiuū sui & suorum in bono: hilares & modestum iocundum & fidelem & socialem gratum & beneficium. Nec autē benignitas quātū ad quedam signa exteriora benignitatis quam p̄bus amicitiam vocat: est necessaria ad socialiter cōuiuendum. Nullus em̄: vt ait: potest p̄ diem viuere cum tristi & non delectabili. Ideo ex quodam debito naturalis honestatis constringeris vt alijs delectabilis & uiuas p̄ benignitatē vñ p̄cipue cū inf̄ alios fuer̄ debes te benignū oñdere & delectabilē exhibere. & in p̄uētū mltorū ment̄ tristitiā quadā vult? hilaritate te d̄cet sim̄lare. verūtū effusa dissolutō cauēda est: ne sub p̄tertu pietatis nutriatur vitiū vanitat̄. Ergo vt ait Hug. Si cū alijs fuer̄ & mutua d̄lectat̄ h̄borū collatio: fiat p̄mo d̄ sc̄ptur̄: d̄ morib? nūc de miseris h̄ni? vite & gemit̄: nūc d̄ spe futuroꝝ gaudiorū cōgaudeam? nunc mutui secrete reuelatione recre

mur: nūc siml ad illā visionē iesu: ac bona celestia
suspirem? Si hō nōnūq̄ vtile est vt intensuz anī
mū ad inferiora q̄dam ⁊ iocunda laxem? sint lax
amēta illa plena honestatis: vacua leuitatis: ⁊ sic
careāt nimio pōdere nō tñ careāt edificatiōe. In
his ergo tribus maturitate: hūilitate ⁊ benignita
te: tota exterior morū disciplina p̄sistit. Hūilitas
aūt maturitatē temperat: ne elata videat. Beni
gnitas ne austerā ⁊ indignabunda.

Tertia descensio quātū ad seipm
qua hō fragil nō diu vl' sp̄ spūalib' valēs insiste
re. necesse h̄z se in ope manuū exercere. Ca. lxxij

Tertio debes frequē
ter descendere: ⁊ op' aliq̄ corpale
vl' manuale arripe: imo certe ita des
bes exercitiū tuū ordinare vt quoti
die tēp̄m in ope manuū suis ⁊ cer
tis t̄p̄ib' exerceas. ⁊ suis rursuz t̄p̄ibus in ascen
siōib' cordis p̄ficias: quāq̄ a cordi p̄fectib' for
sitan maib' opās nō sp̄dit. Potes eī infra op'
ozare: meditari: in timore te ⁊ desiderio exercere.
Scti p̄res n̄ri hoc p̄ regla habueſt: vt q̄nto fide
li' se ad op' manuū p̄ferrēt: tāto ad altiorē puri
tatis ⁊ caritatis ascensum ⁊ sp̄ritualem profes
ctum sperabant se puenturos. Itaqz homo fragi
lis cū sis: nolī te angelum putare q̄ semp vti' ei

bo spūali quē tu nescis. vt tu etiā velis semp spū
ritualib⁹ adherere: sed te ipsum certis tēpibus ex
erce in ope manuali multiplici ratiōe. Primo me
tedio victus iam etiā in toto relinquis spūale ex
ercitium. Nec reputa te seruētlozem ⁊ magis spū
ritualem q̄ fuit magnus illic Anthonius. qui ni
si talem ascensuz ⁊ descēsum inter opus manuale
⁊ spūale ab angelo didicisset. tedio victus ad se
culuz rediisset. Ideo vult Cassianus. q̄ qui nō
est quotidie contētus aliquid manibus opari nō
potest in ceila finaliter perseuerare. Secdo em̄ q̄
uis ad modicum interdum illa manualia ab illa
vocatiōe te retrahunt postea tū valentlozem ad
eam te reddunt. Nam vt audisti: nō potest cū con
cupiscentiis ascendere. Sed ipse sunt q̄ ascēsum
impediūt. Ideo istas cōcupiscentias oportet te
vincere. precipue opera manuali. In desiderio ē
em̄ om̄is ociosus. Sic sepe ergo opus manuū de
seruit spūali ascensionī in quantum impedimenta
remouet ascendendi. Tertio cor tuum valde insta
bile est: ⁊ hinc iade velut nauicula in fluctib⁹ ma
ris fluctuans sic quatitur diuersis affectibus ⁊
meditationibus. Igitur vt dicit Cassianus Cor
tuū velut quedam anchora te decet figere ponde
re videlicet ⁊ occupatione alicui⁹ operis manua
lis. Quarto qm̄ plures aditus temptandi inimī
cus in nobis reperit ociosis q̄ occupatis. Siq̄

dem occupatus vt aiūt vno demone temptatur.
ociosus vero innumeris demonibus deuaſtatur.
Quinto ſi diligenter aduertis ipſm opus manuū
vtiliter te admonet ad aſcenſum. Primo em̄ ad
monet te d̄ loco in quo te dñs poſuit vñ cecidiſti
Nam ibi cōſtitutus inquietis plenitudine nō te
cuſ labore oportuit opari. Et ſi adā poſitus erat
vt ſcriptura dicit vt paradīſum oparetur: nō tñ cuſ
labore ſed cum colens cum ſumma delectatiōe ⁊
cōſiderās in inferioribus potentiā: ſapientiam ⁊
benignitatem creatoris: in laudem eius ſerebatur
Eſt igitur ſm Bern̄. Opus manuū quali vulne
rum ligamētum vñd̄ corripere ⁊ admonere de
culpa. Siquidem poſt culpam datum eſt hoc pre
ceptum legis naturalis. In ſudore vultus tui ve
ſceris pane tuo. Quotiens igitur manibus ope
raris: totiens admoneris de culpa transgreſſiōis.
Itē p̄ opus manuū admoneris q̄ ſer diebus ſcī
licet tota vita qua hic viuīs oportet te laborare.
Nam tempus eſt laborandi. Septimo v̄o die fi
nita vita p̄nti dicit ſpūs vt a laboribus req̄ſcas
Admoneris igit̄ manuali opere illuc tendere vbi
te nō oporteat laborare: ſ; tñ vacare ⁊ videre quā
ſuauiſ eſt dñs. Sed ⁊ opus manuū reddit libe
rum ne ſit tibi opus alijs applaudere ⁊ aliorum
aliqua d̄ſiderare. ſicut ap̄tuſ ſcribit ad Theſalo.
Septimo ſm Bern̄. Ipſm opus manuū ſepe ſi

cut corpus suo pondere et mole deprimat: ita non
nunquam et punctio dultius exprimit et efficit pu-
riorem. Propter hec et multa alia sancti patres no-
stri precipue in egypto tam fideliter laborauerunt. et
propter labores eorum a sanctis tamen sublimiter extol-
luntur. Verumtamen ne a cordis ascensionibus lon-
ge discedas, ea debes magis opera corporalia quan-
tum in te est semper eligere que cum spiritualibus videntur
maiorē cōueniētiā habere. sicut sacros libros scri-
bere: quod minus ab ascensu impedit et est spūa-
liter amplius fructuosus. Quot enim libros sacros
scribis, quasi tot veritatis p̄cones facis: et quot
ex eis coniunguntur et perficiunt tot eris particeps me-
ritorum. Hinc opus scripture beat⁹ Bern. magis
approbat. Plures sanctorum patrum scriptores erant
Dēs fratres et discipuli in monasterio sancti Mar-
tini libros scribebant. De opere scripture inter
alia beat⁹ Hiero. Rusticum monachum specialiter
admonet. Plures sancti libros suos tamen ex humi-
litate tamen ad deuitandum otium, propriis manibus scribe-
bant ut de ambrosio legitur et Hiero. Sane cum manibus
operaris non debes mente otari sed ad pietatem
cordis te exercere orando aliquid aut meditatio
sen certe quod scribis dulciter ruminando. Immo etiam
sicut Augustinus de opere monachorum potest infra opus de-
uote aliquid decantare. Nec enim opus manuum
ista plus impedit quam seculares a suis carminibus

impediunt manibus laborantes. Debes autem fideliter operari non sicut seculares qui recipiunt solum mercedem transeuntem: tu autem non solum mercedem temporalem, sed immarcescibilem coronam in celis. Attende quod sancti angli laboribus occupatis pastoribus specialiter natum christum dominum nuntiaverunt. Noli tamen in labore esse nimius vel importunus, sed moderatus et discretus. Debes precipue in opere manuum silentium custodire. Silentium cum in quo iuxta prophetam est fortitudo nostra, et si ubique et semper est servandus: nisi necessitas cogat vel utilitas sua deat: maxime tamen in opere manuali. Iuxta illud apostoli. Obsecramus in domino iesu cum silentio panem vestrum manducetis. **¶ De descensionibus ad primum vel propter proximum. Et primum descensus fit ad superioris iussione[m].** La. lxxiij

Similiter necesse est sepius propter primum ab istis ascensionibus descendere. id est ad tempus cessare non in toto deserere ascensiones. Tribus etiam modis propter primum descendimus. quia vel propter superiorem, vel propter equeles, vel propter inferiorem. propter superiorem debes ascendere, cum ubi gratia licet tu quantum in te est semper appetis tibi vacare vel cum Lazaro peccata tua deslere et compunctio nem ex memoria peccatorum tuorum vel extremi iudicii, et conficere: vel cum maria ad pedes iesu pre

dicatis sedere. id est in vita et passione christi meta-
liter exercitare vel quouis magno ascensu. Et ec-
ce venit superior tuus et vocat te iubet exire. mandatur
descendere: statim sine mora martha ad pedes vi-
carii iesu. i. superioris procedat. i. tota humilitate et
deuota promptitudine descendat et inclinetur ab
interiori suo exercitio. quod si maria adhuc in domo
remanserit, et tamen se circa interiora a quibus inui-
ta auellitur occupas: etiam si sedeat ad pedes iesu
murmuret Martha. etiam si deplorat fratrem. in-
tret necesse est Martha domum interiorum scilicet
hominem. et vocet eam sub silentio id est occulte te
ipsum reprehendas dicens marie. Magister nunc
adest et vocat te. Adest ille cui? discipulatus te com-
misisti superior tuis: hic vocat te et iubet exire: quod
adhuc sedes: Nunquid non melior est tua vocatio
quam deuota obedientie impletio. Quo audito surgat
ipsa maria et procedat similiter ad pedes iesu dicens.
Paratum cor meum: Paratum cor meum. Paratum
ut ad tuum imperium mihi vacem. Paratum cuius
iubes ut exterioribus ministrem. Hoc autem non
solum ad iussionem patris tui obligaris. sed etiam
nonnunquam fieri debet ad exhortationem fratris ex ca-
ritate. Omnia enim exercitia sua sancti patres liben-
tius postposuerunt tamen ut obedientiam inuoluntate
seruare potuissent: atque hoc super omnia reputabant
si non suam voluntatem. sed alterius adimplerent. Et

quãq̃ obediẽtia p̃cepti vel necessitatis est magis
necessaria noli tñ discutere an teneris vel non qz
sepius obedientia ṽl caritatis est magis merito
ria ⁊ caritatem auget deuote impleta.

De secundo descensu ad primum
quo primo condescendimus auxilio ṽl consilio
admonitione vel correptione. Ca. lxx

Secundo ad primum
debes descendere: primo cõdescen
dere compassione motus ⁊ pietate
auxilio ⁊ consilio subuenire: vt scz
corporaliter afflictos iunes ⁊ cõs
succurras: ⁊ multo amplius si videris sp̃ualiter
afflictos adiuuabis quãtũ poteris admonendo
corripiedo ⁊ attrahedo in tẽptatiõib⁹ ⁊ tribulati
onib⁹ p̃suledo ⁊ p̃fortãdo. Nisi em̃ paulus d̃ ter
tio celo descendisset ⁊ de alto statu mentis sue in
firmioribus se inclinasset neminẽ attraxisset: sed
descẽdit factis om̃ibus om̃ia. Et carnalibus qui
dem iesum p̃dicabat ⁊ hunc crucifixum: sp̃ualib⁹
aut sp̃ualia cõparabat. Sic ⁊ tu sis om̃ibus oia
singulis succurrẽs put eoz necessitas erigit. Si
corporalis ṽrget in firmitas ex corde cõpatere: libe
ter ministra quãtum in te est p̃cipue domesticis.
Si rerum p̃stringit paupertas: si potes tribue eis
⁊ succurre ei necessitatem interdum patiẽdo vt

nō de supfluo s; de necessario offeras cuz vidua
vt ex tua paup̄tate ⁊ necessitate quā pateris in cī
bor ⁊ vestitu ⁊c. Si non poteris subuenire rebus
saltem pijs admonitiōibus. Nam verbum bonū
est sup donū optimū. Et maior est elemosina spi
ritualis q̄ corp̄alis. Nū maxime si stas in ascen
siōib⁹ cordis tui subt⁹ videri aliquos a xp̄i iugo
suberrare: descēde festināter ⁊ relinque ascēsus si
ita tibi p̄ tpe visus fuerit expedire. attrahere: admo
ne: corripe. Nec dicas in corde tuo sufficit mihi
mea saluatio: p̄ me volo esse sollicitus nō p̄ alio
Nunquā ego supior ei⁹ sum: Nunquā ego custos
eius p̄stitutus: Ecce talē cogitationē nō genuit
zelus dī. S; vt ait Grego. In quātū gratiā sup
ne aspiratiōis accepisti. a prauitate p̄ximū reuo
ca eternū regnū vel suppliciiū eo mō quo superi⁹
dictū est errati ānūcia vt dici angelus merearis
Sic igit̄ vbi admonitiōis oibus impēde put ti
bi p̄ vno quoq; visus fuerit expedire. Cogita fm
Bedā q̄ inter hoies sublimior ⁊ deo gratior cō
uersatio esse nō p̄t q̄ eorū qui se castigāt a vitis.
qui virtutum studijs animū subigunt. In sup etiā
alios quotidiano exercitio ad auctoris sui grati
am studēt p̄nertere ⁊ crebra aiārū fidelius acqui
sitiōe gaudiū semp patrie celestis student augere
Nec aut̄ nō de p̄dicatiōe publica intelligim⁹. sed
de priuata admonitione ⁊ fraterna exhortatione

de qua dicit. Antequam mandauit deus de primo
suo. **P**redicatio ergo publica non sine summo mo-
deramine a quouis maximeque a iuuenibus debet
arripi. nisi quidam sint virtutum pleni et gratiarum
admodum conche: que non effundit nisi ipsa prius
fuerit plena. **S**icut Bern. sup Cantica. Et vere du-
rum et periculosum est. ut qui non habet nisi modicum
olei exponat illud nisi forsitan ad prophetam ius-
sionem: ne plus contra ordinem caritatis: alios quam seipsum
diligere videat. Similiter debes descendere spiritu
lenitatis pro motu et fratri compassus cum videlicet vi-
deris aliquem peccare vel inordinate se regere. quo-
cumque modo hoc propter penderis ut ei pie condescen-
do pro fraternam correptionem valeas eum superius
trahere et producere ad meliorem emendationem
Nec debes quantum in te est permittere in aliquo vi-
tium regnare. sed compassione et humilitate pre-
cedentibus. debet te zelus moderatus et discretus
comedere: ut ubi emendam presumis non cesses incre-
pare. Semp tamen attendas teipsum ne et tu tempte-
ris **S**erueat igitur ut Bern. ait in nobis iste zelus
charissimi amoris iusticie: odium iniquitatis. Nemo
fratres vitia palpet peccata dissimulet nemo. Ne-
mo dicat: Nunquid custos fratris mei sum ego?
Nemo quantum in se est equanimiter ferat ordinem
deperire minui disciplinam. Sic ergo debes primo
subuenire auxilio: ut si corporaliter egeat elemosam